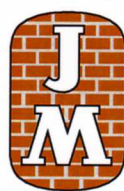

BRF RÖLLINGBY

Bopärm

Hus att trivas i

Innehållsförteckning bopärm

Att bo i bostadsrätt	3
Vid inflyttning	8
Inredningstips	9
Kom-ihåg-lista vid flyttning	10
Gemensamma utrymmen	11
Nycklar och lås, posthantering	12
El	14
Vatten	15
Ventilation	16
TV, telefon, IT-hemmet	17
Energispartips	18
Sophantering och källsortering	19
Parkering	20
Säkerhet och skydd	21
Trivsel och hänsyn	23
Egna installationer	24
Balkonginglasning, markiser, staket etc	25
Städning och skötsel, bruksanvisningar	26

Kort information om att bo i en bostadsrättslägenhet

Vad innebär det att bo i en bostadsrätt?

Som innehavare av en bostadsrätt i en bostadsrättsförening är Du medlem i en ekonomisk förening. Föreningen har till uppgift att upplåta bostäder åt sina medlemmar på obegränsad tid.

Ägarförhållande, nyttjanderätt

Som bostadsrättshavare äger Du inte Din lägenhet, utan det är föreningen som äger hela fastigheten. Du har däremot rätt, att såsom medlem i föreningen och bostadsrättshavare, fritt nyttja lägenheten på obegränsad tid. Du har t ex rätt att göra vissa mindre ändringar i lägenheten. Däremot får Du inte utan styrelsens godkännande göra några väsentliga ändringar, såsom flyttning av dörrar, väggar etc.

Styrelse, firmatecknare

En bostadsrättsförening är en juridisk person, d v s den kan själv teckna avtal t ex med leverantörer. De som undertecknar avtal är föreningens styrelse, eller av styrelsen utsedda firmatecknare.

De som sitter i föreningens styrelse är valda av föreningens medlemmar på föreningsstämman (se stadgar). Personerna framgår av årsredovisningen eller i patent- och registreringsverkets föreningsregister (registreringsbeviset). På registreringsbeviset framgår även vem/vilka som är firmatecknare.

Stadgar och ekonomisk plan

Hos patent- och registreringsverket finns också föreningens stadgar och ekonomiska plan registrerade. Stadgarna styr tillsammans med lagar och förordningar föreningens verksamhet.

I den ekonomiska planen finns uppgifter om föreningens lägenheter, vad som ingår i årsavgiften, andelstal, insatser m m.

Varje förening är skyldig att ha en medlems- och en lägenhetsförteckning. I dessa finns angivet föreningens medlemmar, vilka lägenheter som finns och vilka som är bostadsrättshavare, samt om lägenheterna är pantsatta eller uthyrda i andra hand.

Några vanliga frågor

Vem svarar för reparationer och underhåll?

Enligt stadgarna är Du som medlem ansvarig för inre reparationer och underhåll av Din egen lägenhet. Föreningen svarar för det yttre underhållet t ex trapphus, fasader och yttertak. Viss del av årsavgiften sätts av för framtida underhåll av gemensamma delar - s k yttre underhåll.

För att Du lättare skall kunna tolka vilket underhåll som Du respektive föreningen ansvarar för bifogas en förteckning med tolkning av Bostadsrättslagen (7 kap 12§) och föreningens stadgar (28§).

Vilken försäkring behöver jag?

Föreningens fastighetsförsäkring täcker skador på byggnad förorsakade av utströmmande ledningsvatten och brand. Fastighetsförsäkring täcker däremot inte skador på Din egen egendom. Du bör alltså teckna en egen hemförsäkring, gärna med "bostadsrättstillägg". Tillägget täcker skador på den egendom Du är underhållsskyldig för enligt föreningens stadgar.

Vad ingår i årsavgiften?

Årsavgiften skall täcka Din del av föreningens gemensamma kostnader t ex räntor, amorteringar, förvaltning, fastighetsförsäkring m m. I den ekonomiska planen finns angivet vilka kostnader som ingår i årsavgiften. Årsavgiftens storlek bestäms av styrelsen och fördelning sker efter lägenheternas andelstal. Årsavgiften skall betalas månadsvis i förskott.

Får jag hyra ut min lägenhet i andra hand?

Allmänt gäller att Du inte kan hyra ut Din lägenhet i andra hand. Styrelsen kan dock medge andrahandsuthyrning i vissa fall, om "synnerliga skäl" föreligger. Om styrelsen avslår Din ansökan att hyra ut kan Du vända Dig till Hyresnämnden för prövning.

Det är Du som bostadsrättshavare som ansvarar för Din lägenhet, även under uthyrningstiden. Detta innebär att Du skall se till att årsavgiften blir betald, att Din hyresgäst inte missköter sig m.m.

Du måste dessutom se till att Din hyresgäst avstår från sitt besittningsskydd. I annat fall kan Du få svårt att få tillbaka Din lägenhet efter uthyrningstiden.

När kan jag överlåta min bostadsrätt?

Du kan när som helst sälja Din lägenhet och till vilket pris Du vill. Försäljningen skall vara skriftlig.

För giltigt köp krävs att köparen godkännes av styrelsen samt att överlåtelsehandlingen anger köparens och säljarens namn, personnummer, adress, överlåtelsesumma och vilket objekt som avses. Handlingen skall undertecknas av köpare och säljare samt godkännas av make/maka eller sambo. Eventuell pantsättning måste lösas eller överlåtas innan en överlåtelse kan ske. En kopia av avtalet skall lämnas till styrelsen tillsammans med ut- och inträdesansökningar beträffande medlemskap.

Hur kan jag påverka mitt boende?

Normalt sett skall föreningen hålla föreningsstämma före juni månads utgång varje år. Vid detta tillfälle samlas föreningens medlemmar för att gemensamt gå igenom årets verksamhet. Styrelsen skall presentera årsredovisning och verksamhetsberättelse. Föreningsstämman skall godkänna styrelsens förvaltning - "ge styrelsen ansvarsfrihet".

Varje medlem kan komma med förslag till verksamhet/åtgärder. Förslagen skall vara styrelsen till handa i god tid före stämman. Meddelande om när stämman äger rum kommer att skickas ut till medlemmarna. Det är vid stämman som föreningen väljer styrelse och revisorer för det kommande året (se stadgar).

Vid vissa tillfällen kan också extra föreningsstämma förekomma. Detta kan ske om föreningens stadgar skall ändras eller om styrelsen vill ha ett snabbt avgörande i någon speciell fråga. Även en grupp medlemmar (minst 10% av alla röstberättigade medlemmar) samt revisorerna kan begära att extra stämma hålls. Vid extra föreningsstämma fattas endast beslut i ärenden för vilket stämman utlysts.

Protokoll

Protokoll från föreningsstämmor skall enligt stadgarna vara tillgängliga för medlemmar senast tre veckor efter stämman.

Det är endast stämmoprotokoll som samtliga medlemmar har rätt att ta del av. Protokoll från styrelsesammanträden är inte offentliga eftersom de kan innehålla konfidentiella uppgifter om enskilda medlemmar, men revisorerna kan läsa protokoll för Din räkning.

Har Du fler frågor?

Om det är något Du undrar över kan Du vända Dig till Din styrelse.

Vem skall svara för underhållet av bostadsrätten

Nedan följer föreningens tolkning av Bostadsrättslagen (7 kap 12 §) och föreningens stadgar (28§)

Byggdelen	Brf:s ansvar	Medl. ansvar	Anmärkningar
Balkong			
Målning av golv och insidan på fronterna och ev tak		X	
Vädringsställning och beslag		X	
Odlingslådor		X	
Målning av utsida tak, front och skärm	X		
Lägenhetsdörr (ytterdörr)			
Dörrblad, karm och foder		X	
Utvändig ytbehandling av dörrblad, karm och foder	X		
Låsanordning, handtag och beslag samt ringklocka		X	
Namnskylt och brevkast	X		
Tättningslist		X	
Golv i lägenheten			
Parkett, matta, klinker eller dyl.		X	I våtrum avses med ytbeläggning golv-, väggmatta och/ eller keramiska plattor med bakomliggande tätskikt.
Väggar och tak i lägenheten			
Ytskikt, tapeter, väv, målning eller annan ytbeläggning		X	
Fönster och fönsterdörrar			
Invändig målning samt mellan bågarna		X	
Yttre målning	X		
Fönsterglas		X	
Spanjolett inkl handtag		X	

Byggsdel	Brf:s ansvar	Medl. ansvar	Anmärkningar
Beslag		X	
Fönsterbänk, persienner och markiser		X	
Vädringsfilter och tätningslister		X	
VVS-artiklar			
Badkar, tvättställ och bidé		X	
Duschkabin		X	
Blandare, duschanordning, vattenlås, bottenventiler och packningar		X	
WC-stol; porslin och sits		X	
WC-stol; anordning för vattentillförseln	X		
Diskbänk inkl blandare		X	
Kall och varmvattenledningar inkl armatur		X	Inne i lägenheten
Avloppsledningar med golvbrunn och sil inkl avloppsrensning		X	- " -
Vattenradiatorer med ventiler och termostat	X	(X)	Medlemmen svarar för målning
Ventilationsdon	X		Från- och tilluftsventiler
Ventilationsfilter		X	Byte och rengöring
Tvättutrustning (i lägenheten)			
Tvättmaskin och torkutrustning		X	
Tvättbänk och tvättlåda		X	
Köksutrustning			
Diskmaskin		X	
Kyl- och frysskåp		X	
Spis och köksfläkt		X	Om fläkten ingår i husets ventilationssystem svarar Brf för utbyte m m. Medlem ansvarar för rengöring och byte av filter.

Byggdel	Brf:s ansvar	Medl. ansvar	Anmärkningar
Förråd mm			
Förråd tillhörande lägenheten		X	
Enskilt sopskåp eller liknande		X	
Garage tillhörande lägenheten		X	Betr golv, väggar, tak, inredning m m gäller samma regler som för lägenheten
Avskiljande nätvägg i förråd och garage	X		
Elartiklar			Medlem byter säkringar
Elcentralen och ledningar fram till denna	X	(X)	
Övriga ledningar		X	
Strömbrytare och vägguttag		X	
Övrigt			
Inredningssnickerier inkl bl a trösklar, socklar, foder och lister		X	
Badrumsskåp, hatthylla, torkställning och gardinstänger		X	
Glober till den fasta belysningen		X	
Innerdörrar		X	
Invändiga trappor i lägenheten och i förekommande fall invändig stege till vindsutrymme		X	
Beslag		X	

Vid inflyttning

BESIKTNING av huset eller lägenheten görs innan Du flyttar in. Den utförs av opartiska personer på uppdrag av byggherren, d v s bostadsrättsföreningen, och byggtreprenören.

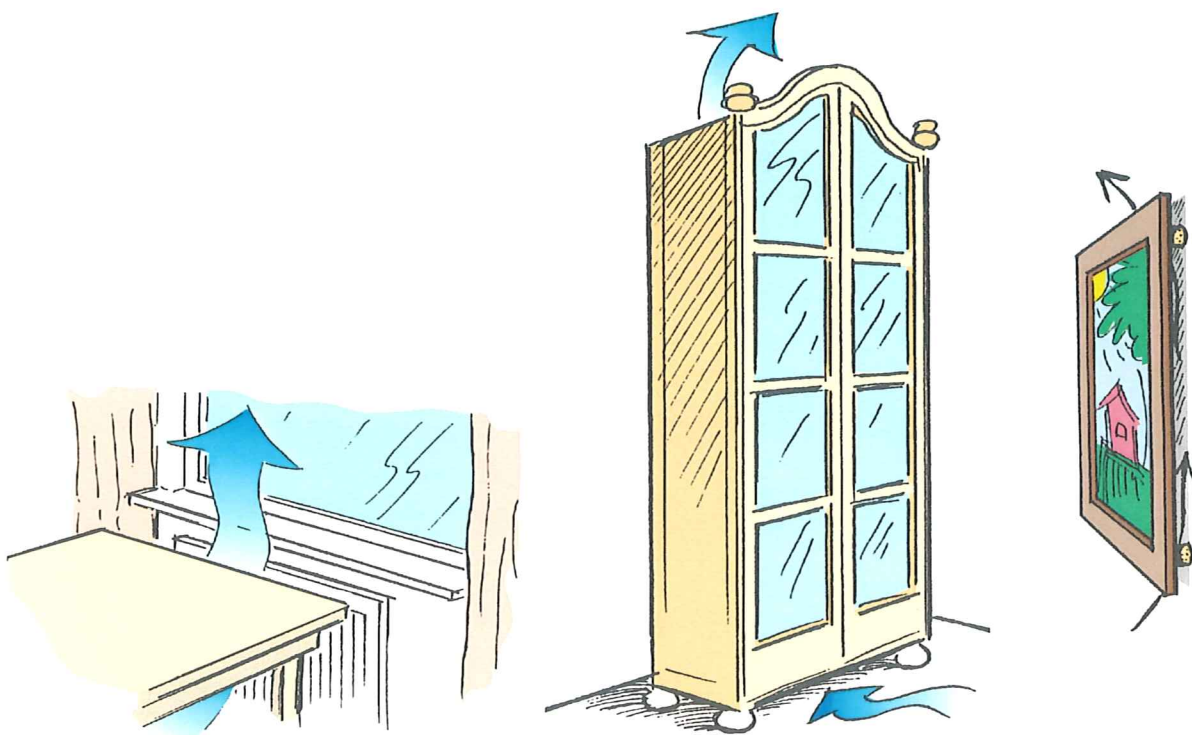
EFTERBESIKTNING brukar också ske innan man flyttat in. Den är till för att kontrollera att de eventuella fel och brister som påtalats vid slutbesiktningen har rättats till.

GARANTIBESIKTNING skall göras ca två år efter slutbesiktningen. Först när denna skett anses entreprenaden avslutad. Om fel skulle upptäckas under de första åren är det viktigt att de omgående anmäls enligt instruktionerna under flik "Felanmälan".

ATT VÄDRA I NYBYGGT HUS är extra viktigt. Nybyggda hus innehåller en del fukt som måste få tillfälle att försvinna. Man bör därför vädra mer än normalt under de första månaderna.

TRÄMÖBLER kan få anpassningsproblem när man flyttar till ett nybyggt hus. Trä är känsligt för växlingar mellan torrt och fuktigt material. I ett rum med hög luftfuktighet suger trä åt sig fukt och olika skador kan uppstå om man inte är försiktig vid placeringen av möblerna. Ställ därför inte stora tunga möbler tätt intill en yttervägg så att det inte blir någon luftväxling bakom möbeln. Det är viktigt att luften kan cirkulera obehindrat annars blir det en koncentrerad fuktighet bakom möbeln och både den och väggen kan skadas.

TAVLOR bör man också undvika att placera så att de hänger tätt intill en yttervägg. Det är varken bra för tavlan eller väggen. Ett enkelt knep att åstadkomma luftväxling bakom tavlor är att klistra fast korkbitar i hörnen på tavlans baksida. Tavlan kommer då ut en bit från väggen.

Möblera så att luften kan röra sig fritt mellan möbel och vägg.

Inredningstips!

Visst är det stökigt i samband med inflyttningen. Men samtidigt står Du och Din familj inför en spännande och rolig uppgift; att forma den egna hemtrivseln. Börja gärna med att göra upp en möbleringsplan så att Du slipper onödiga omflyttningar.

Rädda golv och rygg

Du bör sätta "möbeltassar" av filt under benen på stolar, bord och övriga möbler. Pianot, den tunga hyllan eller soffan bör Du sätta på filt och försiktigt skjuta till önskad plats.

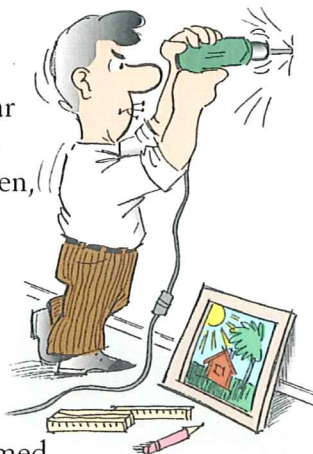

Kunskap uppåt väggarna

Konsten på väggarna, speglarna, vitrinhyllan, idolaffischen. Ja, väggarna sätter den personliga prägel på Ditt hem, men låt dem inte förstöras av onödiga hål som beror på dåliga kunskaper om väggmaterial eller vilka skruvar och krokar Du skall använda. Arbeta i lugn takt och lär Dig lite väggfakta så klarar Du "hängningen" utan de olyckliga extrahålen.

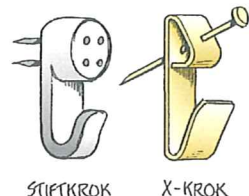
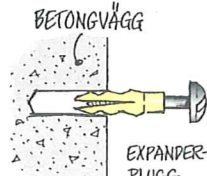
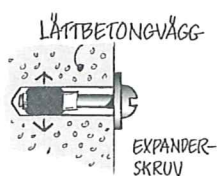
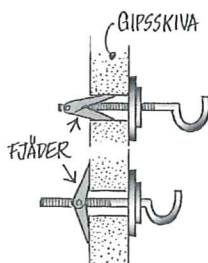
Hårda väggar

I betong- och tegelväggar gör Du hål med en slagbormaskin. Har Du ingen, kan Du hyra hos någon uthyrningsfirma.

Porösa väggar

I väggar av trä, spånskivor eller träfiberskivor gör Du ett litet hål med en borrar eller syl så djupt att skruven får fäste.

Till gipsskivor och lättbetongväggar använder Du drillborr, borrarväng eller elbormaskin.

Alla hål, utom i väggar av trä, spån- och träfiberskivor, måste pluggas. Din järnaffär kan ge Dig råd om vilka skruvar och krokar Du bör använda för respektive väggmaterial. Undvik självhäftande krokar, som dels lossnar lätt, dels lämnar fula limmärken efter sig.

I våtrum

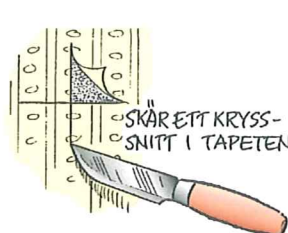
Undvik att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Om Du ändå måste göra hål är det viktigt att Du tätar hålet kring skruven med en vattentät elastisk fogmassa.

Idolaffischen

Sätt gärna upp affischen på barnens stora idol, världskartan eller almanackan. Men använd häftstift eller nålar. Tejp och fästlery ger fula märken på tapeten.

Så här gör Du "osynliga" hål

En vägg fylld med borrhål är ingen vacker vägg. Så här skapar Du en vägg med "osynliga" hål: Gör ett snitt i tapeten med en skarp kniv där Du vill ha hålet. Lyft undan tapetflikarna och borra. Den dagen Du flyttar är det bara att ta ut skruven och vika tillbaka tapetflikarna och hålet "försvinner".

Kom-ihåg-lista vid flyttning

I samband med bostadsbyte är det många som vill veta Din nya adress.

Ta den här checklistan till hjälp. Ta gärna hjälp av postens tjänster vid adressändring. Man kan också göra adressändring via internet på adressen www.adressandring.se.

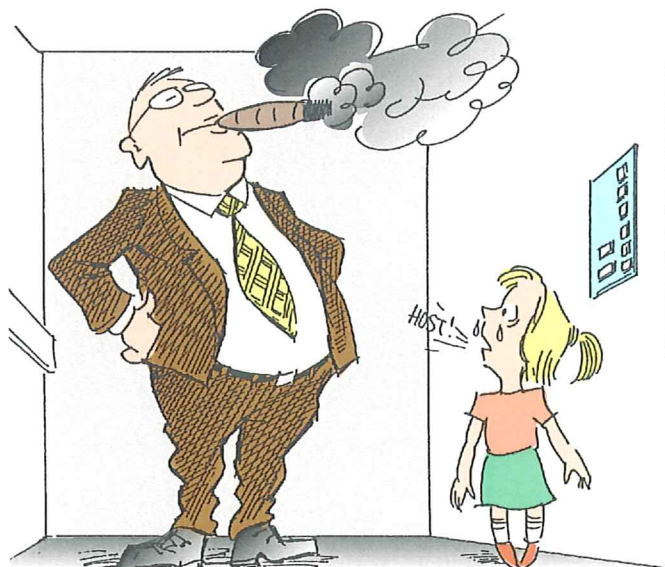
CHECKLISTA

- Folkbokföringsmyndighet (Lokala skattemyndigheten).
- Energi- och vattenleverantör
- Arbetsgivaren
- Tidningar som delas ut av Posten
- Övriga tidningar
- Telefon och TV
- Bank
- Post- och bankgiro
- Kreditkort och liknande
- Försäkringsbolag
- Bokklubbar, postorder och liknande
- Båtplats
- Övriga föreningar och klubbar
- Anhöriga och vänner

Våra gemensamma utrymmen

Visst är det trevligt om vi alla hjälper till att hålla snyggt i trappor och entréer. Detsamma gäller även förråd, sop- och cykelrum. Självklart röker vi inte i våra gemensamma utrymmen. Många får allergiska och astmatiska besvär av tobaksrök.

Håll entréerna fria!

Blockera inte entréer, trapphus eller andra passager med cyklar, pulkor, skidor eller andra föremål. Detta är inte bara hinder för Dig och Dina grannar utan försvårar också för städpersonalen. Det kan också komma att försvåra framkomligheten för ambulanspersonal och brandmän om olyckan är framme.

Vi ber Dig uppmärksamma att egna förrådsrum skall vara låsta även om de ej används.

Cykel- och Barnvagnsrum

Gemensamt förvaringsutrymme för cyklar och barnvagnar finns i anslutning till carporten.

Förråd

Varje lägenhet har ett eget förråd i någon av de friliggande förrådsbyggnaderna. Förråden är märkta med respektive lägenhetsnummer.

Radhuslägenheterna har enbart förråd i direkt anslutning till respektive lägenhet.

Nycklar och lås, posthantering

Till lägenheten ingår ursprungligen tre lägenhetsnycklar, två postboxnycklar och två hushållsnycklar.

Föreningen har avtal med en auktoriserad låssmed där extra lägenhetsnycklar kan beställas. Medtag legitimation och bostadsrättsavtal. Namn och adress till låssmed finns hos fastighetsförvaltningen.

Förteckning över nycklar och utrymmen

Entréport (flerbostadshus)	Lägenhetsnyckel
Cykel- och barnvagnsrum	Lägenhetsnyckel
Soprum	Lägenhetsnyckel
Lägenhetsförråd (flerbostadshus)	Lägenhetsnyckel
Lägenhetsförråd (radhus)	Hushållsnyckel
Elskåp i trapphus (flerbostadshus)	Hushållsnyckel
Öppningsbara fönster på plan 1	Lägenhetsnyckel
Dörr till uteplats	Lägenhetsnyckel

Tidningshållare

(Gäller endast flerbostadshus)

Morgontidningen levereras till tidningshållare utanför Din lägenhetsdörr. Är Du bortrest så avbeställ tidningen eller be Din granne tömma hyllan.

Posthantering

Flerbostadshus

Posten levereras till Din postbox i husets entré. Där finns även en avgående postlåda som töms av brevbäraren i samband med att posten lämnas.

Radhus

Posten samt ev. morgontidning levereras till respektive brevlåda. Brevlådorna är placerade i anslutning till radhuslängorna.

Kodlås

(Gäller endast flerbostadshus)

Trapphusentréerna är försedda med kodlås. Porten kan även öppnas med Din lägenhetsnyckel.

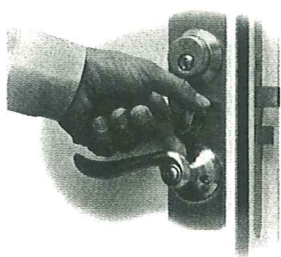

Assa 2000 innebär en enkel och smårt genial lösning på problemet hemmabekvämlighet och bortasäkerhet.

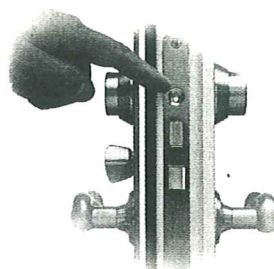
1. När man är hemma öppnas låset **från insidan** med vred. Bekvämt och säkert!
2. När ingen är hemma spärras vredet genom att trycka ner "den geniala knappen". **Därmed kan låset enbart öppnas med nyckel från insidan.**
3. Från utsidan öppnas och låses **alltid** med nyckel.

ASSA

Så här fungerar Assa 2000

När du är hemma -
Lås och öppna med vredet.

När du går hemifrån -
Tryck ner den "geniala knappen" och vredet sätts ur funktion.

När du kommer hem -
Öppna med nyckeln, vredet sätts åter i funktion.

EI

Lägenhetens elcentral är utrustad med automatsäkringar. Om en säkring löser ut bör Du ta reda på orsaken innan säkringen slås på igen.

I elcentralen sitter en jordfelsbrytare som har till uppgift att bryta strömmen om det uppstår ett jordfel i någon elektrisk apparat, som därmed riskerar att bli strömförande. Jordfelsbrytaren slås på igen via en kontakt i elcentralen.

OBS! Det är viktigt att ta reda på orsaken till att jordfelsbrytaren slagit ifrån innan den slås på igen. Kontakta fackman om Du inte kan hitta felet på egen hand. Att använda en elapparat med jordfel kan vara förenat med livsfara. Samtliga eluttag utom för kyl och frys samt ett lampputtag är anslutna till jordfelsbrytaren.

Alla eluttag är jordade för att öka säkerheten. Använd därför alltid godkända jordade elkontakter. Dubbelisolerade apparater kan även anslutas till jordade uttag. Exempel på sådana apparater kan vara elvisp och hårtork. Dessa apparater är märkta med en dubbelkvadrat s k Fi-märke.

De flesta eluttag har enfasanslutning. Till vissa apparater med hög effekt, exempelvis spisen, utnyttjas tre faser.

Elmätarna och huvudsäkringarna är placerade i elskåp i trapphuset (gäller flerbostadshus). I radhusen är elmätarna placerade i de vidhängda förråden.

Automatsäkringar. Inga proppar behövs.

Värme och vatten

Värme

Rumstemperaturen regleras med termostatventiler som är placerade på radiatorerna. Dessa är förinställda för att ge en rumstemperatur på ca 21°C. Det är viktigt att termostaten inte täcks för, eftersom känselkroppen som skall känna av rumstemperaturen då inte kan läsa av rätt temperatur.

Ha inte för varmt i lägenheten. Sänker man värmen mår man bättre och dessutom sparar man energi.

Badrummen är utrustade med golvvärme som regleras med en termostatventil placerad bakom en lucka i väggen.

Vatten

Lägenheten är förberedd med vatten och avlopp för egen diskmaskin. Se instruktionerna för inkoppling under flik Egna installationer.

Om Du skulle råka ut för en vattenskada skall Du omgående stänga av vattnet. Avstängningsventiler finns på respektive vattenledning. Ta reda på var ventilerna är placerade så att Du snabbt kan stänga av vattnet om olyckan är framme.

Om något dolt rör skulle börja läcka rinner läckagevattnet ut genom ett rör som mynnar i badrumsväggen strax över golvet.

OBS! Om vatten tränger fram ur läckageindikeringsröret, stäng av vattnet och kontakta fastighetsköparen omedelbart.

Ventilation

Ventilationssystemets funktion är i princip att en frånluftsfläkt på taket suger ut luften från badrum, wc och kök. Ny ersättningsluft tas in i lägenheten via tilluftdon i sov- och vardagsrum. Där så är möjligt, förvärms luften bakom radiatorerna, innan den når rummet.

Frånluftsflödet i köket (flerbostadshusen) kan vid matlagning forceras genom att "timern" på spiskåpan vrids upp till önskat tidsintervall. I köken i radhusen justeras frånluftsflödet vid matlagning genom en motordriven köksfläkt. Fettfiltret i spiskåpan/spisfläkten måste rengöras med jämna mellanrum för att luftflödet ej skall försämrats. (Se broschyr från respektive leverantör.)

Ventilationssystemet är utrustat med utetemperaturreglering. Detta innebär att vid låga utetemperaturer minskar luftomsättningen något och därmed risken för kalldrag vid tilluftdonen under fönsterna. Eftersom luftflödet även reduceras i spiskåpan kan en något minskad utsugningsförmåga eventuellt märkas vid matlagning i samband med mycket låga utetemperaturer.

De tilluftdon som är placerade bakom radiatorerna, är utrustade med ett filter.

Instruktioner för hur filtret byts och var nya filter finns att köpa framgår av den bifogade broschyren. Filtret fångar upp medelstora och grövre partiklar som exempelvis pollen. Filtret bör bytas vartannat år och rengöras genom dammsugning med jämna intervaller.

Tilluftdonet kan kompletteras med ett kolfilter som även fångar upp gaser, exempelvis från

bilar.

Ändra inte inställningen av frånluftsventilerna för då kan hela ventilationssystemets funktion rubbas. Ett ventilationssystem i obalans kan medföra ökade uppvärmningskostnader och i värsta fall skapa fukt och mögelskador i våtrummen.

Vädra rätt när Du lagar mat

Öppna inte köksfönstret. Gör Du det sprids matoset i hela lägenheten. Luften som kommer in genom fönstret gör att det bildas ett övertryck i köket. I och med det drivs luft och matos ut i resten av lägenheten. Inte ens spisfläkten kan suga upp matoset om fönstret är öppet i köket därför att luftcirkulationen runt fläkten störs. Öppna fönstret i angränsande rum istället och ha dörren till köket stängd. Gör Du så blir det undertryck i köket i förhållande till resten av lägenheten. Det betyder att luften från det öppna fönstret i det angränsande rummet kommer att sugas ut i köket och det hindrar matos från att tränga ut från köket. Ventilationsspringan som finns i dörren räcker för att den friska luften ska kunna komma in i köket.

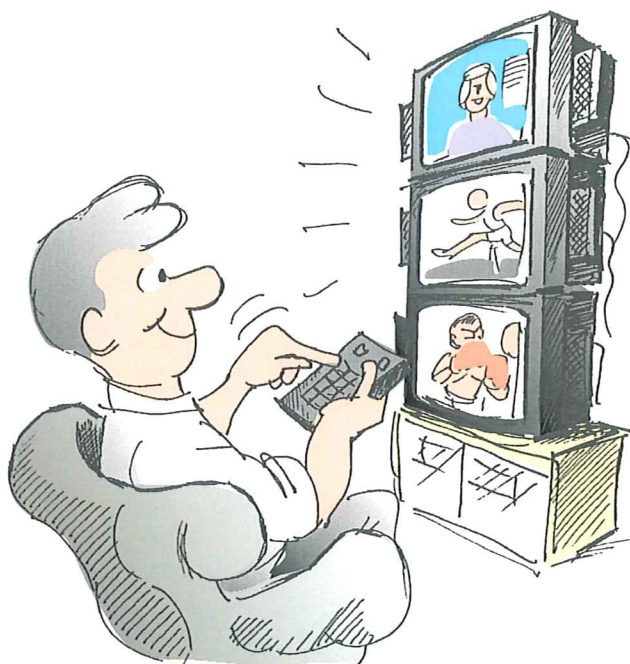

Vädra inte i köket när Du lagar mat.

Kabel-TV

Föreningen är ansluten till Kabel-TV. Ett basutbud ingår normalt i månadsavgiften. Önskas utökat utbud kontakta Kabel-TV's leverantör.

Vid fel eller störningar på mottagningen följ instruktionerna i bifogad broschyr. Ett bra tips är att alltid kontrollera med grannarna innan felanmälan görs. Risken finns annars att Du drabbas av onödiga kostnader, om det visar sig att felet ej berodde på kabel-TV:n.

Telefon

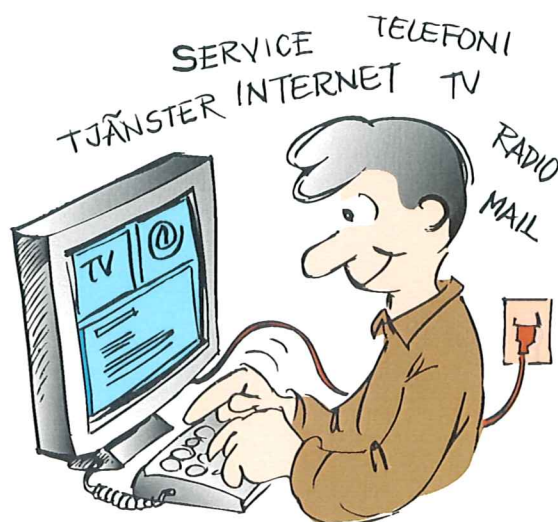
Lägenheten är utrustad med ett huvudjack placerat i hall eller kapprum. Telia har ansvar för installationen (inklusive eventuella fel som kan uppkomma) fram t o m huvudjacket. Lägenhetens övriga jack och tillhörande ledningar har Du som bostadsrättshavare underhållsansvar för. Om Du önskar ytterligare telefonjack kan Du beställa det av Telia eller en elinstallatör.

IT-hemmet

Lägenheten är utrustad med ett antal sk multimediauttag. Vid inflyttningstillfället har föreningen avtal med en Kabel TV-leverantör. Då avtalet ingicks kunde den aktuella leverantören endast erbjuda enkelriktad trafik i sitt nät. Detta innebär att uppkoppling till Internet inte kan ske via Kabel TV-nätet.

Det interna nätet inom bostadsrättsföreningen klarar däremot av dubbelriktad trafik och är således förberett för en eventuell framtida anslutning till leverantör med denna typen av trafik. För mer information kontaktas Kabel TV-leverantören eller styrelsen.

Rätt sparat

Genom att hushålla med värme och varmvatten sparar Du många kWh - utan att egentligen anstränga Dig.

Uppvärmningen är ofta en av de största kostnaderna. Sänker man rumstemperaturen från t ex 22°C till 20°C minskar energiförbrukningen för uppvärmning med 10-12 procent!

Att värma vatten kostar mycket energi! Det glömmar man lätt när man tror sig ha obegränsad tillgång till varmvatten. Håll varmvattenkranarna stängda så mycket som möjligt, det lönar sig.

Vad kan Du göra för att spara energi?

■ Sänk värmen någon grad. Varje grad ger ca: 5% besparing på uppvärmningskostnaderna. För hög temperatur ger också torr luft vilket kan upplevas lite besvärande under kalla torra vinterdagar.

■ Duscha istället för bada.

■ Diska och skölj inte under rinnande vatten.

■ Byt packning i droppande kranar.

■ Släck ljuset i tomma rum.

■ Stäng av TV och radio när de inte används.

■ Vädra snabbt och effektivt. Då byter Du luft utan att kyla ner väggar, golv och tak.

■ Dra för gardiner, persienner och rullgardiner på nätterna. De isolerar.

■ Utnyttja tvätt- och diskmaskinens hela kapacitet. Vänta med att sätta på tills hela maskinen är fylld.

■ Använd plana kokkärl och lagom stor kokplatta. Håll plattorna rena. Koka med lock.

■ Se till att kylan håller +4 till +6°C, kyl/sval +8 till +12°C och frysen -18 till -20°C. Låt maten svalna innan den sätts in. Täck över och emballera maten väl. Varje grads "extra" kyla drar 1 kWh mer i veckan.

■ Byt till lysrör eller lysrörslampor där brinntiderna är långa.

■ Forcera spiskåpan endast vid matlagning. Spiskåpan suger ut stora mängder uppvärmd luft.

■ Stäng av termostaten på värmeelementen vid längre vädring. Den kalla luften gör annars att termostaten drar upp effekten till maximal nivå. Och det innebär i sin tur att värmeförbrukningen stiger alldeles i onödan.

■ Hindra inte luftcirkulationen i rummet genom att ställa möbler framför radiatorerna. Ha inte heller gardiner som täcker elementen. Det hindrar värmestrålningen och gör att värmeförbrukningen blir hög trots att rumstemperaturen är +21°C eller lägre.

Genom att följa dessa enkla råd sparar Du energi åt samhället och pengar åt föreningen och Dig själv.

Sophantering och källsortering

Varje lägenhet är utrustad med tre kärl placerade i diskbänksskåpet. Dessa är avsedda att användas till källsortering av hushållssopor i valfria fraktioner. Soprum finns för hushållssopor. Källsortering kan ske vid kommunens återvinningsstationer.

Var sak på sin plats.

Parkering

P-plats i carport eller utomhus med eller utan motorvärmare kan hyras av föreningen. Kontakta styrelsen för mer information.

Tänk på att motorvärmare spar energi, är skonsamt för motorn och är bra för miljön!

Säkerhet och skydd

Livsviktig barnsäkerhet

Varje år skadas många barn under lek i hemmet. Att eliminera barnolycksfall helt och hållet vore naturligtvis önskvärt. Men man kan begränsa dem genom en rad olika åtgärder. Många av dessa förebyggande åtgärder kan Du själv vidta.

Ökad säkerhet. Lätt som en barnlek

Fönster och balkongdörrar kan vara riskabla för småbarn. Se först och främst till att befintliga spärrar är kopplade. Du kan ytterligare reducera risken för olycksfall genom att koppla fönsterkedjor eller hakar på fönster och balkongdörrar. Undvik att ställa möbler så att barnen kan klättra upp på dem och falla mot rutan.

Vid matlagning ser Du förstås till att handtag på pannor och kastruller är vända inåt. Ett tippskydd finns monterat i väggen som hindrar spisen från att välta. Se till att spärren till ugnsluckan verkligen fungerar.

Förvara knivar, saxar och tändstickor så att de små inte kan komma åt dem. Lås helst in dem! Har Du en trappa inne i bostaden kan Du förebygga olyckor med grind och halkskydd. Grinden finns att köpa i barnvagnsaffärer eller i varuhus.

Flera farliga fällor

Kontrollera att sladdar inte blivit skadade. Tänk på att banankontakter till bordsantennor, hobbyleksaker etc, är livsfarliga om de av misstag ansluts till elnätet. Förvara all medicin och alla kemikalier utom räckhåll för barnen. Helst i låsta utrymmen.

Tvättmedel, sprit och cigarettfimpar hör inte heller ihop med barn!

Hemförsäkring

I en hemförsäkring ingår en ansvarsdel. Denna träder in om Du blir vållande till en skada.

Om t ex en vattenskada uppstår i lägenheten eller hos grannen beroende på att Din tvätt- eller diskmaskin inte installerats av fackman kan Du bli skadeståndsskyldig.

Därför har Du all anledning att teckna en hemförsäkring omgående om Du inte redan har en.

Eftersom bostadsrättshavaren enligt bostadsrättslagen och föreningens stadgar har ett vidare ansvar för sin lägenhet än en hyresgäst för sin hyreslägenhet, är vissa skadehändelser som en bostadsrättshavare ansvarar för ej ersättningsbara genom normal hemförsäkring, och ej heller genom bostadsrättsföreningens fastighetsförsäkring. För att erbjuda bostadsrättshavare ett försäkringsskydd vid sådana skadehändelser har försäkringsbolagen tagit fram en tilläggsförsäkring till hemförsäkringen - ett s k bostadsrättstillägg. Tilläggsförsäkringen är en allriskförsäkring som ersätter plötslig och oförutsedd skada på:

a) den egendom bostadsrättshavaren är underhållsskyldig för enligt bostadsrättslagen och föreningens stadgar, exempelvis inredning i kök och badrum, fönster och golv.

b) fast inredning som ägs av bostadsrättshavaren.

OBS! Förvara inte stöldbegärlig egendom i lägenhetsförråden! Vid inbrott kan detta äventyra möjligheten att få ersättning.

Lägenheten är utrustad med en s k säkerhetsdörr. Anmäl detta till Ditt försäkringsbolag så kan det innebära lägre premie på Din hemförsäkring. För normala hemförsäkringar finns inga krav på godkända låsenheter. Först när s k höga lösöresvärden föreligger finns sådana krav. Vid s k extra höga lösöresvärden finns dessutom krav på fönsterlås, fönstergaller etc. Beloppsgränserna för höga och extra höga lösöresvärden varierar dels mellan försäkringsbolagen och dels inom landet. Kontakta Ditt försäkringsbolag för att få information om gällande regler.

"Operation märkning"

Märkta föremål är svårsålda. Ett bra sätt att göra sina saker mindre stöldbegärliga är att märka dem med t ex sitt personnummer.

Hos polis och försäkringsbolag kan man få låna märkpenor. Man får då också en liten skylt att fästa på dörren.

Trivsel och hänsyn

Små råd för grannsämjan

Vissa regler behövs i ett bostadsområde, där många ska leva och samsas. Tycker Du att regler är ett tråkigt ord, så byt ut det mot trivselråd. För meningen med dem är att vi alla ska trivas tillsammans.

Beethovens nia eller tia?

Vill Du lyssna på grannens radio och TV? Nej, naturligtvis inte - och grannen vill säkert inte lyssna på Dig. Dämpa därför ljudet framförallt tidigt på morgonen, sent på kvällen och under natten. Tänk också på grannens trivsel om Du spelar piano eller andra instrument.

För "den tysta grannsämjans skull" bör du undvika att tappa upp vatten nattetid.

Klampet från små skor

När våra barn springer upp och ned i trapporna och klampar med träskorna kan det bli störande. Särskilt för de som arbetar i skift och kanske måste försöka sova på dagen. Det är inte så lätt för barnen att inse detta, men de brukar förstå om man förklarar det för dem.

OBS! Stäng försiktigt tamburdörrar och entréportar.

Korn åt små fåglar?

Var vänlig och lägg inte ut mat till fåglar på balkongen eller fönsterbrädet. Fåglarna är vackra att se på, men tyvärr skräpar de ner en hel del. De tappar också mat, som sedan lockar råttor och möss till huset.

Levande balkong

För att göra balkongen lite extra trevlig är det många som gärna vill sätta upp ett balkongskydd eller en markis. Tala med Din styrelse som kan ge Dig råd och anvisningar.

Vill Du sätta upp blomlådor så gör det på insidan av balkongen, det är säkrast så. Vädra kläder eller hänga tvätt kan man göra på balkongen men däremot inte piska eller skaka mattor.

Många människor är allergiker eller astmatiker och får kraftiga besvär av rök. Undvik därför att röka eller grilla på Din balkong eller uteplats eftersom röken kan sugas in i ovanförliggande lägenhet.

Egna installationer

Både av säkerhetsskäl och för att garantin skall gälla är det viktigt att anslutning till vatten och avlopp görs på ett riktigt sätt. Följ fabrikantens anvisningar för montering liksom de regler som gäller för just Dina förhållanden.

Vattnet måste stängas av innan maskiner ansluts till vattennätet. Avstängningsventilen kan vara placerad synlig på vattenledningen eller i ett schakt bakom en inspektionslucka. Om Du är osäker så kontakta Din fastighetsförvaltare.

Tvättmaskin, torktumlare

Tvättmaskin och torktumlare ingår som standardutrustning och är placerade i resp. lägenhets badrum. Att placera tvättmaskinen i köket eller annat utrymme där det inte finns golvsbrunn är mycket mer riskabelt ur vattenskadesynpunkt. Det ställer större krav på att tvättmaskinen hålls under uppsikt.

Torktumlare och torkskåp måste vara av kondensstyp. Evakueringstumlare och evakuerings-torkskåp som ansluts till frånluftsventilen får ej installeras, eftersom dessa sätter igen fläktar och ventilationskanaler med ludd på mycket kort tid.

Diskmaskin

Förberedelser är gjorda för diskmaskin. Ett av skåpen bredvid diskbänksskåpet är uttagbart. Ett antal skruvar i skåpsidorna måste demonteras först. Eluttag finns under diskbänken liksom avsättning för vatten och avlopp.

Avstängningsventilen för vattnet är placerad på diskbänksblandaren. Denna skall stå i läge stängd då diskmaskinen inte används.

Balkonginglasning, markiser, staket etc

Direktiv och riktlinjer beslutade i samråd mellan bostadsrättsföreningens styrelse och arkitekten för att området skall få ett fint och trevligt helhetsintryck.

Markiser

Sätt gärna upp markiser!

De ger ett utmärkt solskydd och området trivsam karaktär.

Följande gäller dock:

1) För att ge området ett harmoniskt helhetsintryck har bostadsrättsföreningens styrelse i samråd med arkitekten beslutat att samtliga markisval måste ske enligt alternativen nedan:

- Punkthusen: Sandatex Dis.33 (grön/vit-randig)
- Radhusen: Sandatex Dis.34 (blå/vit-randig) eller Sandatex 75 (marinblå)

Givetvis är andra fabrikat tänkbara men i så fall måste markisvävens kulör godkännas av styrelsen.

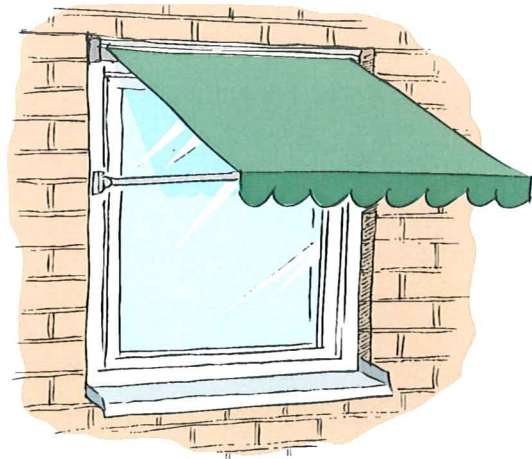
2) Välj manuell markis utan motordrift. Markisen skall fästas direkt på fönstersnickerierna - infästningen bör utföras av fackman.

Persienner

Välj mellanliggande vita persienner som ger gott solskydd och bäst helhetsintryck. Anlita fackman för montage av persienner.

Inglasning av balkonger

Inget generellt bygglov finns för balkonginglasning.

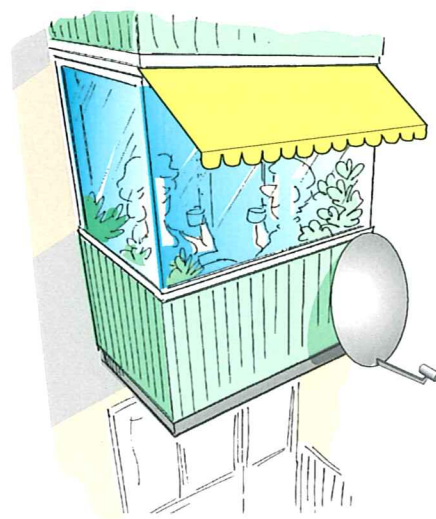

Skärmväggar, uteplatser, staket etc

Förändring av uteplats eller uppförande av skärmvägg etc får inte ske utan styrelsens godkännande.

Parabolantenn

Parabolantenn får ej sättas upp utan styrelsens godkännande.

Städning och skötselråd, bruksanvisningar

Rent kök

Köksfläkt och spiskåpa måste göras rena ofta för att fungera tillfredsställande. Fett som fastnar i fläkten och spiskåpan utgör dessutom en brandrisk. Både fläkten och spiskåpan är försedda med ett fettfilter som går att ta loss. Spola rent filtret med hett vatten eller diska det i maskin. Övriga delar av fläkten och spiskåpan tvättas med varmt vatten och diskmedel. Se även medföljande bruksanvisning.

Kyl, frys och svalskåp bör frostas av och rengöras regelbundet. I vissa fall sker avfrostningen automatiskt. Regelbunden avfrostning ger jämn temperatur och låg elförbrukning.

Manuell avfrostning: Ställ termostaten på noll och tag ut varorna. Du kan påskynda avfrostningen genom att ställa in kärl med hett vatten (ej kokande) i frysen.

Rengör skåpen med ljummet vatten och mildt diskmedel. Torka skåpet ordentligt torrt. Det är fukten som ger frostbildning.

Se även fabrikantens bruksanvisningar.

Spisen tvättar Du med varmt vatten och mildt diskmedel. Torka av spishällen medan den fortfarande är varm så är det lättare att få bort fett och andra fläckar. Spisplattorna görs rena med stålull eller skurnylon. Var försiktig med emaljen på spishällen som blir repig av stålull och liknande. Dra regelbundet fram spisen och gör rent golvet och väggarna bakom och vid spisens sidor.

Ugnen är lättast att hålla ren om den torkas ur direkt efter att den använts. Det är också viktigt att torka ren ugnsluckan på insidan. Om fett och matrester bränt fast i ugnen måste Du använda såpa för att få ren ugnen. Såpa är skonsammare både mot ugnen och miljön och är i regel lika effektivt som de starkt frätande specialmedlen som finns för ugnrensning. Den flytande såpan är lättast att handskas med.

Stryk ut såpan med en svamp i ugnen och på ugnsluckan. Stäng sedan ugnsluckan och sätt på ugnen med termostaten inställd på 125°C. När såpan börjar bubbla stänger Du av värmen och låter ugnen svalna. Tvätta sedan ur ugnen ordentligt med en trasa och rikligt med vatten samt torka torrt.

Arbetsbänkar brukar vara av plastlaminat eller trä och vid rengöring används vatten och diskmedel. Oljade bänkskivor måste då och då strykas in med kokt eller rå linolja. Oljan hindrar trä från att torka ut och gör samtidigt skivan mindre känslig för fläckar. Tänk på att linolja är självantändlig och att Du blötlägger trasan efter användandet.

Plastlaminatskivorna tål värme upp till något över 100°C. Det går att ställa en kastrull med kokande vatten eller liknande på den, men en het stekpanna, stekgryta eller eldfast form kan göra att skivan missfärgas eller kanske t o m spricker. Använd skärbräda eftersom bänkskivan annars blir repig och ful om Du skär direkt på skivan.

Se bifogade skötselinstruktioner.

Diskbänken tvättas enklast ren med diskborste, diskmedel och vatten. Kalkfläckar av vatten tas lätt bort med ättikssprit.

Tak

De flesta tak går överhuvudtaget inte att tvätta utan målas om när de blivit smutsiga. Även när det gäller tvättbara tak, exempelvis i kök, är det oftast enklare att måla om taket än att försöka tvätta det. Det är svårt att tvätta tak och resultatet blir oftast flammigt.

Väggar

De flesta papperstapeter har någon form av plastbehandling och är tåligare än obehandlade tapeter.

Dessa kan torkas av med en fuktig trasa, men Du bör för säkerhets skull vara sparsam med vatten.

Fläckar kan Du behandla med lite koncentrerat diskmedel. Det är viktigt att vara försiktig och inte gnugga för hårt.

Golv

Parkettgolv och andra lackade trägolv dammsugs i första hand. Fukttorka vid behov med en väl urvriden skurduk eller mopp. Använd ljummet vatten och ett mildt diskmedel. Se även fabrikantens skötselanvisningar.

Hygien i WC och badrum

WC-stolen måste göras ren regelbundet. Använd WC-borste och något rengöringsmedel, exempelvis såpa. För att få bort kalkfläckar krävs ett särskilt medel. Till tvättställ och badkar går det också utmärkt med såpa. Starka rengöringsmedel är ofta skadliga för miljön och kan dessutom skada emaljen på badkaret. Använd en mjuk borste, t ex en diskborste.

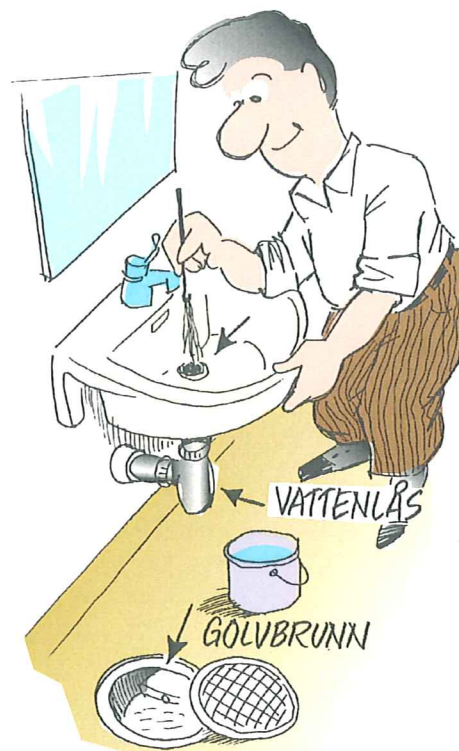
Rengöring av badkaret skall alltid avslutas med noggrann sköljning med ljummet vatten. Glöm inte heller att göra rent utrymmet under badkaret då och då. Även golvbrunnen behöver göras ren med jämna mellanrum. Först tar man bort silen, sedan häller man ner hett vatten och rengöringsmedel, exempelvis såpa, i brunnen och skura med en borste. Glöm inte undersidan på silen.

Frånluftsventilen måste hållas ren så att inte luftflödet försämras. Ventiler har oftast bajonettfattning och tas loss genom att de först vrids motsols ett litet stycke och sedan dras rakt ut. De kan även ha fjäderfattning där det bara är att dra rakt ut.

OBS! Ventilens grundinställning får inte rubbas eftersom det kan påverka hela ventilations-systemets balans.

Tvätt i badrummet

Badkarets emalj är känslig för höga temperaturer och starka tvättmedel (pH-värdet bör ligga mellan 4 och 10,5). Porslinet i handfat och WC-stol tål inte heller alltför höga temperaturer.

Det är mycket olämpligt att tömma vatten varmare än 60°C, t ex från en tvättmaskin, i badkar eller WC-stol. Det kan förorsaka sprickor så att de blir förstörda. När badkaret används till blötläggning eller tvätt bör det göras rent omedelbart efteråt. Skölj med rent vatten.

Skötselinstruktion för trappor av trä

Lackbehandlade trappor

Rengöring

En trappa skött med omsorg behåller sin naturliga fräschhet under många år.

Rengöring sker enklast genom dammsugning och avtorkning med fuktad väl urvriden trasa.

Trappor behandlade med syrahärdande lacker har hög tålighet mot fläckar och repor. Fläckar som uppstår på lackskiktet kan lätt avlägsnas med trasa fuktad med ljumt vatten och syntetiska tvättmedel eller i vissa fall med lacknafta eller T-sprit.

Trappor som utsätts för hårt slitage kan i samband med rengöring behandlas med polish som skydd mot repning.

Underhåll

Vid omlackering eller bättring skall ytan rengöras och slipas lätt med 180 - 240 papper.

Slipdammet skall avlägsnas innan överlackeringen.

Omlackering kan göras med de flesta i detaljhandeln förekommande golvlackerna, t.ex. parkettlack, el. polyuretanlack. Idag är det oftast vattenbaserade lacker som saluförs på konsumentsidan.

En mycket viktig grundregel är att alltid följa de instruktioner som finns angivna på burken.

Skulle något vara oklart, testa på mindre yta och kontrollera vidhäftningen mellan skikten genom att skrapa med tumnageln eller kniv.

Trappor belagda med linoleum

Rengöring sker med ljumt vatten tillsatt med flytande syntetiska rengöringsmedel eller tvålfingor. Tillse att vattnet inte flödar. Fläckar, som inte kan avlägsnas genom tvättning, tas bort med lack- / tvättnafta. Vätskan får inte hållas ut på planstegen. Den kan skada limmet i fogarna. Behandla mattan vid behov med polish eller tvättvax. Var försiktig med starka vaxborttagningsmedel.

Trappor belagda med textila mattor

Rengöring sker med dammsugare. Sand och grus avlägsnas snarast innan smutsen tränger under luggen. Är mattan på planstegen hårt nedsmutsad skumtvättas den. Fläckar avlägsnas omgående varvid tillses att endast fläckarna bearbetas. Vid svårare fläckar bör råd om lämplig borttagningsmetod inhämtas från mattillverkaren.

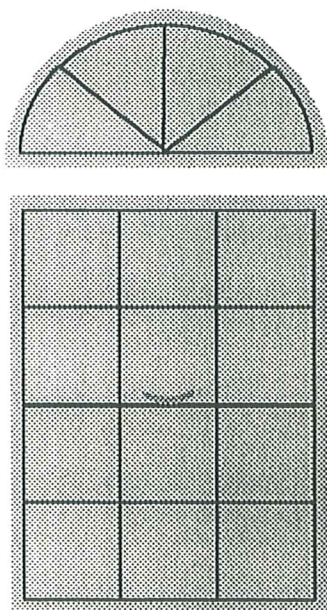
SKÖTSELANVISNING AV FÖNSTER OCH DÖRRAR

Spanjoletter och fönsterbromsar bör smörjas 1 gång per år.

Vid eventuella framtida invändiga ommålningar skall man undvika att måla rörliga beslagsdelar samt tätningslister för att bibehålla fullgod funktion.

Tvättning invändig målning göres med milt ljummet såpvatten eller diskmedel.

Teakpartier inoljas utvändigt 1 gång per år med teakolja.

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

MOTORVÄRMARUTTAG

I carportar och p-platser är motorvärmарuttag installerade. Uttagen har en 6A automatsäkring, timer och en jordfelsbrytare för 2 st uttag. Säkringen maximerar effektuttaget till ca 1200W/uttag. Motorvärmarna är avsäkrade i central på carportvägg.

TVANLÄGGNING

Fastigheten är utrustad med kabeltvanläggning. Överlämningspunkten är i uc. I punkthusen finns förstärkare och fördelare monterade i elnischer i trapphusen. I radhusen finns en rakskarv under fasadskåpen på tvkabeln. I alla lägenheter är tvfördelningen i kopplingslådan under centralen. Tvuttag är placerade enligt planritningar. En punkt på ritningarna är endast förberedda uttag.

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

CENTRALER

Centraler för lägenheter är av automatsäkringstyp, typ Garo och placerade i hall i resp. lägenhet i punkthusen. I radhusen är centralerna placerade i klk under trappa i resp. lägenhet. Centralerna är utrustade med två jordfelsbrytare. Mätare och huvudsäkringar till lgh. i punkthusen är placerade i elnischer i trapphusen. I radhusen är mätare och huvudsäkringar placerade i ett fasadmätarskåp som är monterat på vägg på utvändigt förråd. Fastighetsmätare för resp. punkthus finns i elnisch på entreplan i resp. punkthus. För gemensamhetsanläggningen (stolpbel. motorvärmare och uc) är centralen placerad i uc och på vägg på carport. Mätare och huvudsäkringar finns i ett fasadmätarskåp på vägg vid uc. Huvudsäkringar till lägenheter är 20A, fastigheterna i punkthus och gemensamhetsanl. är 63A.

KODLÅSANLÄGGNING

Vid entrer till punkthus är kodlås av typ Bewator installerade. Vid rätt intryckt kod öppnas elslutblecket i entredörren. Kodlåsen är kopplade över det gemensamma 01-nätet 24V.

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

ÖVRIG BELYSNING

Trapphusbelysningen styrs via tryckknappar och trappautomater samt tidkanal från ur . En armatur vid hiss lyser konstant. Ytterbel. och stolpbel. styrs via ljusrelä. Stolpbel. är avsäkrad i central i uc. Omkopplare finns monterade i resp. central för förbikoppling av belysningen. Styrningar styrs via ett gemensamt 01-nät. Ur och ljusrelä är placerat i och på uc. Bel. i yttre lägenhetsförråd är avsäkrade i punkthusen.

GARANTI

Vid fel på elanläggning och elmaterial under garantitiden som är 2 år från godkänd slutbesiktning skall fel anmälas till PoB:s Elektriska AB Tel 018-158797.

Vitvaror (spis, kyl/frys, tvättmaskin, torktumlare, köksfläkt) ingår ej i PoB:s garantiåtagande.

01-NÄT

Ett gemensamt 01-nät är kopplat mellan anläggningarna för styrning av belysningen, kodlås, rökluckor samt förregling av fläktar i punkthusen. Trafo är placerad i uc, där även ur och ljusrelä är placerade.

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

INFORMATION OM ELINST:FÖRORDNINGEN

GRUPP A

Material som du får montera själv (om du säkert vet hur det skall göras)

Sladd (anslutningsledning)

Apparat för montering på sladd:

Apparaturtag -grenuttag

lamphållare -lamppropp

lamputtag för sladdmont. -ljusregulator (dimmer) för sladdmont.

skarvuttag -sladdströmställare

stickpropp

Apparat för mont. På bruksföremål

lamphållare .sladdställ med fri ledningsända
(sladd med stickpropp)

strömställare för bruksföremål.

GRUPP B

strömställare- inkl. ljusregulator (dimmer) - vägguttag och lamphållare för fast installation samt säkringar.

OBS! Är du osäker på hur arbetet skall utföras måste du anlita en behörig elinstallatör. Nyinstallation får endast utföras av elinstallatör.

**VIKTIGT! FELAKTIG MONTERING KAN MEDFÖRA
LIVSFARA OCH BRANDRISK.**

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

GRUPP C

MATERIAL SOM ENLIGT GÄLLANDE FÖRESKRIFTER ENDAST FÅR MONTERAS AV BEHÖRIG ELINSTALLATÖR.

Ljusarmaturer, elradiatorer och hushållsmaskiner för fast anslutning samt all övrig elmaterial för starkströmsinstallationer.

SKYDDSJORDNING

HUVUDREGEL:

Apparat för skyddsjordning skall alltid skyddsjordas. Skyddsledare (grön-gulrandig) för endast anslutas till skruv vid jordtecknet. Felaktig koppling kan göra apparathöljet strömförande. Detta kan medföra livsfara!

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

JORDFELSBRYTARE ÄR INSTALLERAD I DENNA ANLÄGGNING

UNDERHÅLL

På jordfelsbrytaren finns en provknapp som används för att kontrollera om jordfelsbrytaren är funktionsduglig. Kontrollen bör göras med högst 6 månaders intervall.

FELSÖKNING

Vad gör man när jordfelsbrytaren löser ur? Följande åtgärder rekommenderas:

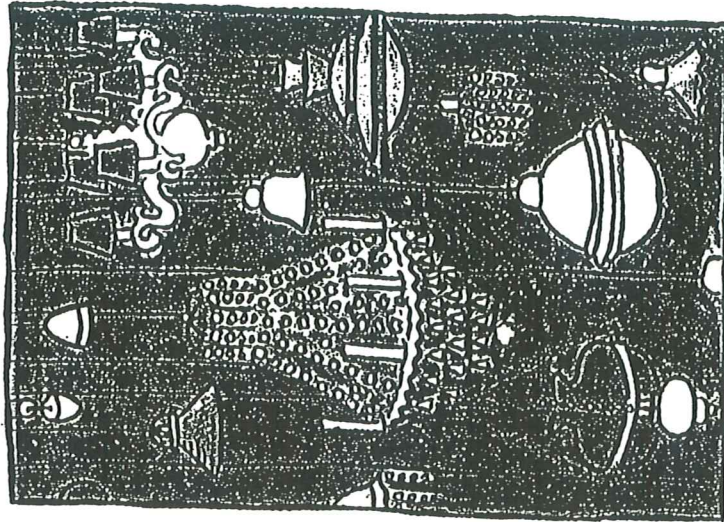
Slå till jordfelsbrytaren. Om jordfelsbrytaren inte löser ut igen tyder detta på en tillfällig störning, obefogad utlösning eller ett tillfälligt fel. Om detta förfarande uppträder några gånger bör hjälp sökas hos elinstallatör.

Om jordfelsbrytaren löser ut direkt efter tillslaget finns ett bestående fel. Slå av samtliga säkringar i den aktuella centralen. Slå till jordfelsbrytaren igen. Återställ därefter en säkring i taget tills jordfelsbrytaren ånyo löser. Felet är nu lokaliserat till den säkringsgrupp som sist återställdes. Om jordfelsbrytaren löser ut igen innan några säkringar har återställts finns felet i eller centralen.

Elinstallatörens hjälp behövs.

Om felet är lokaliserat till en bestämd säkringsgrupp, fortsätt med att dra ur alla stickproppsanslutna apparater inklusive lampputtagsanslutna som hör till gruppen. Slå därefter till jordfelsbrytaren. Om den löser ut på nytt finns felet i den fasta installationen eller i någon fast ansluten apparat. Elinstallatörens hjälp behövs. Om jordfelsbrytaren förblir inkopplad, anslut en apparat till uttagen i taget tills att jordfelsbrytaren ånyo löser ut. Det är den sist anslutna apparaten som sannolikt är felaktig. Låt nu en fackkunnig person undersöka och reparera.

Välkommen till Ditt nya hem

I en ny bostad är det mycket som känns ovanligt. Men du var kanske inte beredd på, att alla eluttag i bostaden är jordade, även de i taken. Den här foldern berättar varför. Och hur du gör för att kunna använda dina gamla lampor.

Vad är jordat och ojordat?

Belysningsarmaturer och elapparater delas in i tre säkerhetsklasser:

Klass 0

Innehåller huvudsakligen lampor (belysningsarmaturer) eftersom ingen annan elektrisk utrustning i klass 0 fått säljas på många år. Materiel i klass 0 har enkel isolering och är ojordad. Stickpropp på klass 0-utrustning passar enbart i ojordat uttag eftersom den har en helt rund och slät kant.

Klass I

Skyddsjordade elapparater med metalldelar som man kan komma i beröring med. Skulle det bli fel på isoleringen i en sådan apparat medför skyddsjordningen att säkringen går och den farliga spänningen försvinner. Typiska klass I-apparater är brödrostar, strykjärn, diskmaskiner och värmevläktar. Klass I känns lättast igen på att stickpropparna är försedda med jordbleck.

Klass II

Dessa apparater är dubbelisolerade. Uppstår det fel i den ena isoleringen skyddar den andra. De flesta moderna konsumentapparater såsom hårtorkar, dammsugare, elvispar, radioapparater, nyare lampor mm är normalt utförda i klass II. De har en gjuten stickpropp av plast, ofta en platt s k europropp. Sådana apparater får anslutas till jordade uttag.

Lampor, skärpistol och elborttorkar i klass 0 gör inte ett ordningligt elarbetsställe. Mycket följande och ide har du kommit igång med. För att säkerställa användningen.

Du har fyra möjligheter

Om dina lampor har ojordade lamp- eller stickproppar (vardagligt kallade kontakter) kan du göra något av följande:

Äldre lamppropp klass 0 Ny jordad lamppropp klass I

1. Byt stick- eller lampproppen

Sitter stickproppen på en belysningsarmatur helt utan metalldelar som kan beröras (den kan vara av glas, keramik, plast eller trä) får stickproppen bytas ut mot en jordad - om det görs av någon som säkert vet hur! Den som gör det har ansvar för att armaturen blir säker.

Kom ihåg att även lamphållarna måste vara av isolerande material, t ex plast, och sladden ska vara i gott skick. Skärphållaren får vara av metall om den är fäst aningen på lamphållarens isolerande delar eller på glödlampen.

2. Använd isolerande adaptertransformator

I belysningsaffärer och hos elfirmor finns s k adaptertransformatorer (isolerttransformator) som kan sättas mellan det jordade uttaget och lampan eller apparaten. Om du skaffar en sådan kan du fortsätta att använda gamla utrustningen med klass 0-stickpropp.

Det finns bara ett ojordat uttag på varje transformator. Av säkerhetsskäl får bara en armatur anslutas till varje sådant

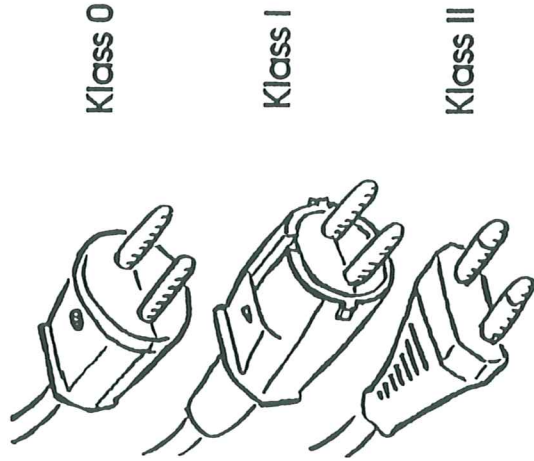
Hög elsäkerhet

I Sverige har vi av tradition en hög elsäkerhetsnivå. Ända sedan sekelskiftet har vi haft lagar som reglerat hur elektriska installationer och utrustning ska vara utförda och konstruerade för att vara säkra. Elinstallationer får bara utföras av behöriga yrkesmän. På materielen ställs höga krav på hållbarhet, isolering m m.

För att svenska hem ska bli ännu tryggare har Elsäkerhetsverket beslutat att, från den 1 januari 1994, alla nyinstallerade vägguttag och lampputtag ska vara jordade. Inte för att det händer många olyckor med el utan därför att elolyckor, när de inträffar, ofta orsakar dödsfall eller mycket svåra skador.

Det finns goda skäl att ta elsäkerhetsfrågorna på allvar. För ditt och dina närståendes bästa.

Så här skiljer du på stickpropparna

uttag. Någon förgreningspropp eller skarvsladd med flera uttag får alltså inte användas. Transformatorn måste dessutom vara avpassad i storlek till den armatur den ska kopplas till. Fråga i butiken! En ljuskrona med 4 st 25 W lampor behövert ex en transformator som får belastas med minst 100 W.

3. Bygg, byt eller tillåt klass II eller I

Det går att bygga om ljusarmaturer från klass 0 till I eller II. Att bygga om en hel armatur är komplicerat och får bara göras av fackman. Efter ombyggnaden ska ljusarmaturen uppfylla de säkerhetskrav som gäller för den nya klassen. Den som bygger om armaturen har ansvaret för att det gjorts på rätt sätt.

Be alltid om offert på ombyggnadsarbeten, så slipper du obehagliga överraskningar.

4. Sätt upp ljuskronor och lampor enligt följande (se tabell)

Det är länge sedan annan utrustning än belysningsarmaturer fick säljas i klass 0. Därför är livslängden för övriga bruksföremål i klass 0 i allmänhet slut och apparaterna mogna att kasseras. Skulle du, av någon anledning, ändå vilja behålla en apparat kan den anpassas enligt förslag 2 eller 3. Men tala först med en fackman!

Kom ihåg att alltid använda rätt typ av värdedörr för dina skärmskärmar eller grenar utgör tillsammans med föremålen också en säkerhetsrisk. Skrivslojd för med tillhörande skrivbord i ena änden och övriga övriga utrustning i den andra änden. Övriga utrustning ska alltid vara skyddad mot elström.

Livsfarligt att ändra

Att byta ut jordade uttag i bostaden mot ojordade är, utan överdrift livsfarligt. Därför är det också förbjudet. Gör du det är inte elinstallationen säkert längre och du eller någon annan kan råka ut för en allvarlig olycka.

Enligt elmaterieförordningen gäller att den som äger eller annars svarar för användningen av elektrisk materiel skall svara för att materielen används på ett sätt som inte riskerar säkerheten och att materielen underhålls på ett nöjaktigt sätt. Vidare står det att person som använder elektrisk materiel ska förvissa sig om att materielen är säker för användning.

Låt en fackman granska

Ta detta tillfälle att gå igenom hela din elektriska hemutrustning. Missstänker du något fel på en lampa eller apparat vänd dig till en fackman som kan undersöka, åtgärda fel och ge dig råd om hur du bör göra. Använd aldrig apparater som krånglar, du kan själv bli svårt skadad eller det kan börja brinna.

Mer information om elsäkerhet kan du få i elbutiken, från din elleverantör eller Elsäkerhetsverket.

ELSÄKERHETSVERKET

Box 1371
111 93 Stockholm
tfn 08/453 97 00

JORDFELS BRYTAREN

FÖRHINDRAR NIO ELOLYCKOR AV TIO!

eio

JORDFELS BRYTARE RÄDDAR LIV OCH EGENDOM!

El är säker, billig och allmänt tillgänglig. Men ledningar och apparater måste vara felfria och rätt inkopplade annars kan man få ström genom kroppen och det tål vi inte.

Vi saknar sinnen för att upptäcka elfara då el inte syns, hörs eller luktar. När el känns drabbar den alltför ofta brutalt med dödlig utgång. Skyddet i form av säkringar som vi har i våra anläggningar är inte snabbt nog för att skydda den känsliga människokroppen. Därför behövs tilläggskydd. Jordfelsbrytaren är ett pålitligt tilläggskydd.

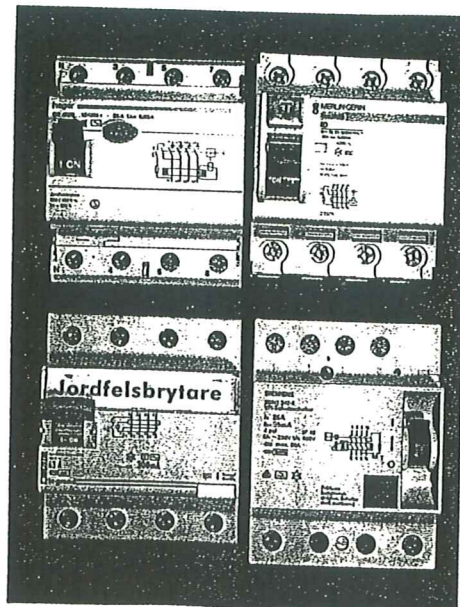
Elsäkerhetsmyndigheten föreskriver att i elfarliga miljöer i nya anläggningar ska jordfelsbrytare installeras exempelvis för uttag i badrum och utomhus.

För att få hög elsäkerhet bör du låta installera jordfelsbrytare för hela elanläggningen.

Varje del av elinstallationen läcker lite ström, det är helt i sin ordning, men om summan av de tillåtna läckströmmarna blir för stor kan jordfelsbrytaren till synes obefogat lösa ut. För att undvika detta bör du låta installera flera jordfelsbrytare så du inte riskerar att hela anläggningen blir strömlös om jordfelsbrytaren slår ifrån.

Jordfelsbrytare är en noggrant utprovade konstruktion som installerats i miljontals exemplar i mer än 40 år.

Jordfelsbrytaren är en pålitlig och billig livräddare.

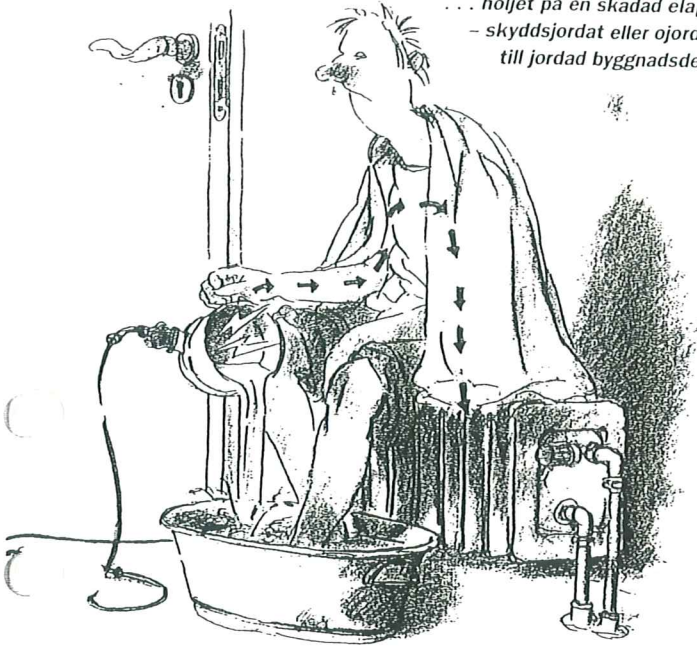

Jordfelsbrytaren finns i ett stort antal varianter från många olika leverantörer – alla med driftsäkerhet som gemensam nämnare.

OBS! Installation av jordfelsbrytare skall utföras av en behörig elinstallatör. För Din trygghet skall företaget ha en ansvarsförsäkring! Denna försäkring har alla EIO-företag.

JORDFELSBRYTAREN SKYDDAR OM STRÖMMEN GÅR FEL VÄG GENOM

... höljet på en skadad elapparat
- skyddsjordat eller ojordat -
till jordad byggnadsdel

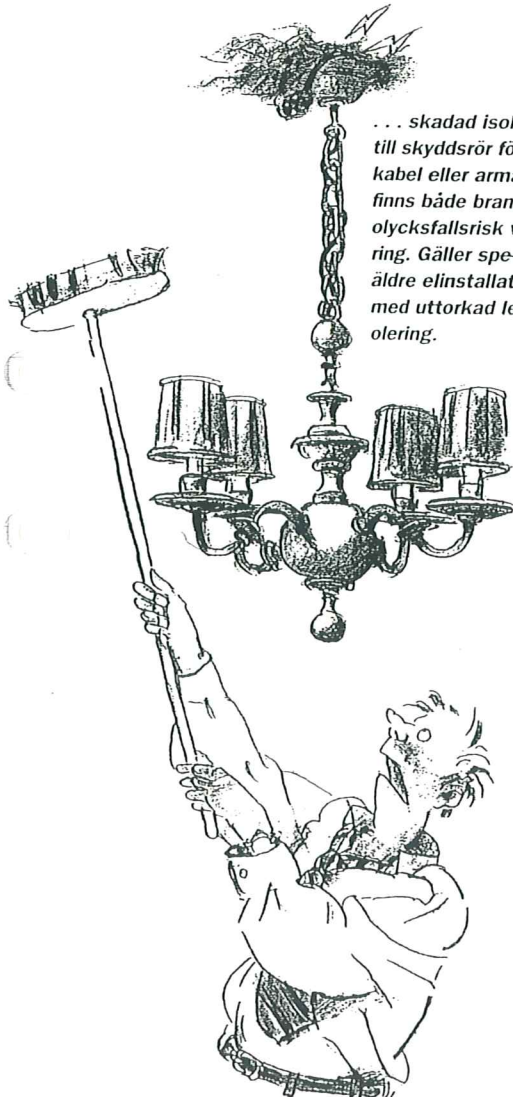

... spänningsförande delar inuti
elapparat till jordad del

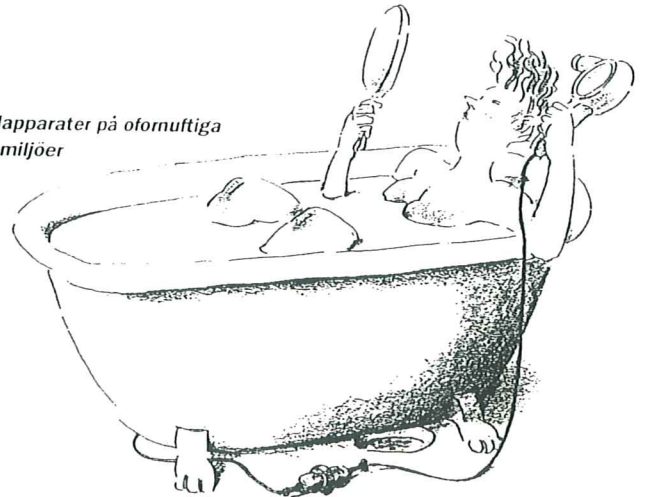

... en felaktigt inkopplad elapparat,
nötningsskadad kabel eller kabel som kommit i kläm
i dorroppning eller under matta, skadad av husdjur osv

... skadad isolering
till skyddsror för lamp-
kabel eller armatur. Här
finns både brand- och
olycksfallsrisk vid bero-
ring. Gäller spe-ciellt i
äldre elinstallationer
med uttorkad ledaris-
olering.

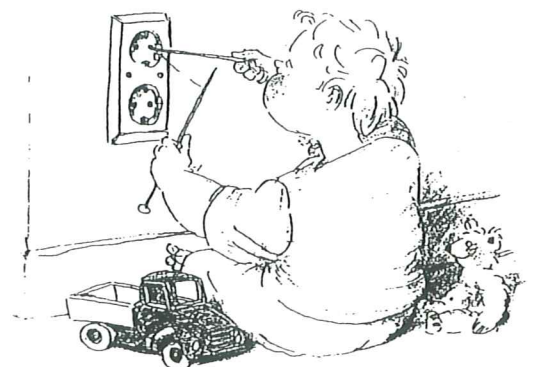
... att vi använder elapparater på oforumtliga
sätt eller i olämpliga miljöer

JORDFELSBRYTAREN SKYDDAR INTE

vid strömgenomgång från fas till nolla
(om någon sticker in metallföremål i
båda hålen i vägguttag). Har hjälper
bara petskyddade uttag och tillsyn av
barnen.

Låt Din elinstallatör gå igenom
hemmets elinstallationer och göra
nödvändiga säkerhetshöjande åtgärder
t ex att montera petskyddade uttag och
reparera eller byta ut skadade delar.

eio

- DIN GARANTI FÖR SÄKRA ELINSTALLATIONER

Du hittar din närmaste EIO-installatör
installatör på Internet, www.eio.se eller i
telefonkatalogen, Gulr sidorna. När du
en EIO-installatör vet du att du får
säkerhet, rätt behörighet och färdig
kvalitet för dina pengar.

 VEDUM
K Ö K

HUR SKÖTER JAG MITT VEDUM-KÖK?

SKÖTSELANVISNING & MONTERINGSANVISNING LAMINAT- OCH MASSIVTRÄ- BÄNKSKIVOR

2000:1

RUM FÖR

sinne

OCH

smak

SKÖTSELANVISNINGAR	SID. 2 - 5
SKÅPSTOMMAR	2
MÅLADE YTOR	2
LACKERADE OCH LASERADE FANÉRYTOR	2
OLJADE LUCKOR	2
BÄNKSKIVOR MED PLASTLAMINAT	3
BÄNKSKIVOR I MASSIVT TRÄ	3
BÄNKSKIVA AV GRANIT	4
DISKBÄNK	4
SKÄRBRÄDOR	4
LÅDOR, BACKAR ETC AV PLAST	4
TÄNKVÄRT	5
SKÖTSEL OCH MONTERINGSANVISNING LAMINATBÄNKSKIVOR	6 - 7
SKÖTSEL OCH MONTERINGSANVISNING BÄNKSKIVOR AV MASSIVTRÄ	8 - 10

SKÖTSELFÖRESKRIFTER

Genom att sköta ditt nya kök på rätt sätt håller du det nytt och fräscht längre. Ytorna har olika beläggning och reagerar olika i kontakt med rengöringsmedel och kemikalier. Här är några råd som ditt nya Vedumkök mår bra av.

SKÅPSTOMMAR

Skåpstommarna är i allmänhet uppbyggda av melaminbelagd spånskiva. Melaminskiktet är hårt och mycket lätt att rengöra. Det är dessutom mycket resistent mot olika kemikalier.

För rengöring rekommenderas att:

- Torka med en fuktig trasa och diskmedelslösning. Koncentrerat handdiskmedel kan också användas.
- Om ytan är mycket smutsig kan en blandning av 1 del aceton och 3 delar T-sprit användas.
- Använd ALDRIG skurpulver, stålull eller liknande som har slipande effekt.
- Eftertvätta alltid med rent vatten och torka torrt så att vatten inte blir stående och tränger in i befintliga skarvar, speciellt gäller detta i luckornas kanter.

MÅLADE YTOR

Rengörs med milda och i hushåll vanligt förekommande rengöringsmedel. Använd en fuktig trasa med rengöringsmedel. Eftertorka med enbart vattenfuktad trasa så att rengöringsmedlet avlägsnas. Torka sedan med torr trasa. Använd ALDRIG skurpulver, stålull eller liknande som har slipande effekt.

Lacknafta eller bensin kan användas för borttagning av svåra fläckar.

Tänk på att alltid torka av under diskbänkskåp och luckornas kanter. De är inte avsedda att klara vatten som blir stående.

LACKERADE OCH LASERADE FANERYTOR

Rengör fördelaktigast med endast fuktig trasa. Använd ALDRIG skurpulver, stålull eller liknande som har slipande effekt. Thinner får EJ användas.

OLJADE LUCKOR

Daglig rengöring

Daglig avtorkning med lätt fuktad trasa. Vid behov använd ett pH-neutralt rengöringsmedel (t.ex. vanligt diskmedel).

Vid daglig rengöring får under inga omständigheter alkaliska medel, dvs basiska, med ett högt pH-värde, användas då dessa kan skada ytan vid daglig användning.

Grovrengöring

Använd såpa och kökssvamp, typ ScotchBrite vit eller grön. Skölj efter och torka ordentligt torrt.

Reparation

Fläckar som inte går att tvätta bort, samt smärre repor, kan Du ta bort med lackslip-papper korn 320-400. Om Du efter fläckborttagningen får matta fläckar kan dessa oljebonas för att återfå glansen. Ta Kulturhantverkarnas impregneringsolja och fukta en duk med oljan. Gnid ut ett tunt lager på den matta fläcken och torka torrt efter en stund. Låt sedan vila över natten.

Oljeboning

Efter ett eller två år, beroende på hur utsatt ytan är, kan en oljeboning vara på sin plats.

På bänkskivor: Putsa av ytan lite lätt med ett korn 400 sandpapper. Applicera kall olja med en klut och torka torrt efter en stund. Låt vila över natten.

VARNING!

LINOLJA MEDFÖR RISK FÖR SJÄLVANTÄNDNING I TRASOR, TRASSEL OCH TRÄSPÅN.

SKÖTSELFÖRESKRIFTER

BÄNKSKIVOR BELAGDA MED PLASTLAMINAT

Rengör med alla i hushållet normalt förekommande rengöringsmedel. Vid rengöring använd ALDRIG några slipande rengöringsmedel på laminatyten som t ex skurpulver, stålull, nylonsvamp eller liknande. Detta kan repa ytan. Vid envisa fläckar går det bra att använda medel som T-sprit, laminatcleaner eller acetone. Undvik att koncentrerade mineralsyror och starkt färgande ämnen såsom jod, vätesuperoxid och bläck kommer i beröring med plastlaminatyten. Dessa ämnen förorsakar frätskador eller missfärgningar.

Viktigt att vatten inte blir stående mellan bänkskiva och spis eller bänkskiva mot diskbänk. Sådana skarvar skall vara silikonbehandlade så att fukt inte kan tränga in och bli stående i skarvarna. En korrekt montering är ytterst viktig.
Se vidare anvisningar sid 26 - 30.

BÄNKSKIVOR I MASSIVT TRÄ

De massiva träbänkskivorna är alltid klimatiserade och plana när de lämnar fabriken. Om de behöver förvaras i avvaktan på montering skall de ligga plant- aldrig stå lutade mot en vägg. Lägg också strö (läkt eller brädor) under varje skiva.

Förvara skivorna i normalt rumsklimat, 40-60% relativ luftfuktighet. Tänk på att byggfukten sitter i länge i ett nybyggt hus.

Varma element och direkt solljus kan orsaka ojämn fuktavgång från skivan. Förvara därför skivan så långt som möjligt från element och direkt solljus.

Skivorna bör monteras så snart som möjligt efter leverans. Om montering inte kan ske inom ett par dagar, skall skivorna:

- förvara inomhus i normal rumstemperatur
- förvaras i sin originalförpackning
- inte läggas på färsk betong eller puts. Även gammal betong kan avge mycket fukt!
- ligga plant med strö under varje skiva.

Bok, Ek & Körsbär

Oljade skivor SKALL omedelbart efter montering behandlas med olja, torkad olja eller rå kallpressad linolja. Lägg på flödigt och arbeta in oljan med trasa. För extra len ytan använder ni ScotchBrite eller motsvarande, alternativt mjuk slipgloss. Oljan skall ligga på i ca. 30 minuter. Upprepa behandlingen minst två gånger första veckan, därefter en gång i veckan i tre veckor. Upprepa efter en månad, tre månader, sex månader. Därefter behandla bänkskivan med ScotchBrite en eller två gånger om året.

Se vidare anvisningar från leverantören.

VARNING!

LINOLJA MEDFÖR RISK FÖR SJÄLVANTÄNDNING I TRASOR, TRASSEL OCH TRÄSPÅN.

Vaxad björk

En vaxad skiva kräver ett minimum av underhåll, men man skall tänka på att inte lämna vatten på ytan och skydda träet mot värme från t.ex. elektrisk kaffebryggare eller frituregryta. För att hålla ytan fräsch, behandlar Du den med Bodenmilch två till tre gånger per år. Håll ut lite på ytan, stryk ut och torka av överskottet med en trasa. Trasan kan gärna vara fuktig. Använd ALDRIG slipande material som ScotchBrite eller slippapper.

Massivt trä är ett levande material, och därför rör det sig med årstidernas växlingar.

Upp till $\pm 2,5$ mm i djupled.

Se vidare anvisningar sid 26 - 30.

SKÖTSELFÖRESKRIFTER

BÄNKSKIVA AV GRANIT

Allmän skötsel

Granit är ett naturmaterial som skiftar i utseende från gång till gång. De flesta sorter skiftar dock inte nämnvärt i utseende.

När det gäller vissa granitsorter så förekommer det stick (sprickor). Detta är naturligt för vissa sorter och försämrar ej kvaliteten.

I alla granitsorter finns det porer (hål) i ytan. I en del graniter finns det mer och i en del knappt alls. Detta försämrar dock ej kvaliteten. Porer är mer vanligt än ovanligt hos graniter. Granit är till skillnad från marmor och kalksten ett mycket tätt material, men man bör ej låta fettfläckar ligga någon längre tid på stenen, då dessa kan tränga ner i skivan. Till skillnad från vatten som förångas kan fettfläckar bli permanenta.

Stenslivorna kräver för övrigt ingen speciell skötsel utan rengör med vanligt diskmedel och vatten.

Hantering

Kontrollera alltid granitslivorna så att dessa ej är transportskadade.

Låt granitslivorna vara kvar i emballaget så länge som möjligt. De står säkrast i emballaget fram till monteringen.

Granitslivorna skall alltid bäras på högkant.

Lägg aldrig granitslivorna vågrätt på golvet utan ställ dem på högkant mot någon vägg eller dylikt. Granit är slitstarkt och hårt, men det tål ingen böjning. Bär aldrig en stenskiva i hon eller hållöppning.

Montering av granitskivor

Se till att skåpstommarna är plana och vågräta, det får inte finnas någon högre punkt så att skivorna ligger och väger.

Kontrollera tjockleken på skivorna, toleransen är ± 3 mm avvikelse mellan skivorna. Detta innebär att man måste "kila" upp stenen för att få ovansidan jämn, se till att skivan får stöd överallt. Skivorna limmas lämpligast med sättlim mot underlaget, i skarvar används lämpligast transparent silikon.

DISKBÄNK

Diskbänkarna är gjorda av ett material som varken tar åt sig lukt eller smak. Det är inga problem att behålla sin diskbänk fräsch i flera år, om man bara tänker på att skölja och torka av diskbänken efter användning. Låt inte klorhaltiga vätskor stå i diskhon flera timmar, klor kan skada diskbänken.

SKÖTSELANVISNINGAR SKÄRBRÄDOR

Skärbrädorna är gjorda av en fukttrög spånskiva som är fanérad. Kantlisterna är av ABS-plast för att fukt inte skall tränga in i kanterna.

Vid rengöring använd fuktig trasa. Använd vid behov diskmedel. Diska den ALDRIG i diskmaskin. Torka av skärbrädan efter rengöring. Låt den EJ dropptorka i torkställ.

Skärbrädorna är behandlade på samma sätt på båda sidorna. Vänd på den då och då för att få ett jämnt slitage.

LÅDOR, BACKAR ETC AV PLAST

Rengör med syntetiska rengöringsmedel. Använd EJ torr trasa, då det förorsakar statisk elektricitet. Använd EJ aceton eller kristalolja, dessa preparat skadar plastmaterialet.

OBS!

Placera inte kaffebryggare eller vattenkokare så att ångan strömmar upp mot ljusramplisten eller underkant på skåp och luckor.

TÄNKVÄRT

VARFÖR SER INTE MITT KÖK UT SOM I UTSTÄLLNINGEN/KATALOGEN ?

Tänk på att trä är ett levande material som inte har samma struktur/utseende genom hela trädet. Detta kan även påverka kulörer som påföres så de inte blir identiska alla gånger. Ljusinfall och ljussättning kan påverka synintrycket, färger kan få olika nyanser beroende på lamptyp och mängden "naturligt"-ljus.

Men charmen med ett träkök är just att alla delar är inte identiska utan man kan se vissa variationer och detta berättigar därför normalt INTE till reklamationer.

VARFÖR ÄR DET FÄRGSKILLNAD MELLAN MASSIVA OCH FANÉRADE DETALJER ELLER DETALJER I LAMINAT ?

Detta är ett faktum då vissa material ej är lämpliga till vissa detaljer.

T.ex. har en fanérad sockel överlägsna egenskaper gentemot en homogen sockel vad gäller formbeständighet. Homogent trä har en förmåga att "slå" och "vrída" sig, och det vill man inte.

VARFÖR SER KÖKET "BROKIGT" UT ?

Trä är som ett levande material och mognar en tid efter montering. Vissa träslag som t.ex. körsbär har en mognadstid på ibland över 6 månader. Detta skall finnas i åtanke när man köper träluckor att de MÅSTE tillåtas mogna, detta berättigar normalt INTE till reklamationer.

VARFÖR "GULNAR" MINA LUCKOR ?

Ljusa målade luckor har viss benägenhet att "åldersgulna" beroende på bl a ljuspåverkan.

Kraftig RÖKNING och vitmålade/ vitlaserade kök hör INTE ihop. Nikotinet gör att luckorna gulnar, ingen vit färg motstår detta.

VARFÖR "SLÅR" SIG MIN LUCKA ?

Ett nybyggt hus som ej är fullt uttorkat innehåller en mängd fukt.

Även i ett gammalt hus kan fuktigheten variera kraftigt mellan årstiderna. Och detta kan leda till att framför allt "större" dörrar i trä kan bli skeva, då de torkar mer från en sida än den andra. Ibland kan detta avhjälpas med magneter på lucka och i stomme. Detta fenomen kan inträffa i "skafferi"-skåp där man har en ventil med friskluft. Den luften är normalt fuktigare än inomhusluften.

Massiva träluckor är alltid ett levande material och utsätts hela tiden för olika fuktighetskvoter i luften vilket gör att luckorna alltid kommer röra sig lite.

Detta berättigar normalt INTE till några reklamationer.

VARFÖR GÅR INTE LUCKORNA ATT JUSTERA ?

Det kan bero på att väggen inte är i lod eller inte är plan. Skåpen SKALL alltid monteras på en uppriktad vägg.

SKÖTSEL OCH MONTERINGSANVISNING LAMINATBÄNKSIVOR

BÄNKSIVOR MED LAMINAT

Monteringsanvisning

Dessa anvisningar är till hjälp vid montering av bänkskivor med laminat. Felaktig hantering av skivorna kan avsevärt förkorta skivornas livslängd. Om monteringen inte utförts enligt dessa anvisningar, gäller inte garantin. Läs därför igenom anvisningarna noggrant.

Packa upp genast

Varje skiva kontrolleras noggrant i samband med att den packas. Har det uppstått en transportskada, syns det nästan alltid på emballaget. Packa ändå för säkerhets skull upp varje skiva och kontrollera att den inte har några skador. Skyddslådan över eventuell underlimmad diskho bör sitta kvar tills monteringen. Kontrollera speciellt hörn, kanter och laminatytor. Eventuell transportskada anmäls till transportören inom fem dagar från leveransen. Täck alltid skivorna med lämpligt skydd före och under monteringen.

Det förpackningsmaterial vi använder kan deponeras, komposteras eller förbrännas i godkänd anläggning för industriell förbränning.

Garanti

Vedum Kök & Bad lämnar två års garanti mot material- och tillverkningsfel. Om det finns några skador som faller under vår garanti, skall det snarast anmälas till oss. Anmärkningar på utförande måste göras innan skivan börjar monteras. Monterade bänkskivor betraktas alltid som godkända vid monteringsbörjan. Eventuella skador i form av repor, avskavningar eller slagmärken anses då vara monterings-skador, som inte omfattas av vår garanti.

Garantin täcker inte skada som uppkommit genom inträngning av fukt, till exempel vid skarvar. Vid dokumenterade produktfel ansvarar inte Vedum Kök & Bad för demontering och montering av ny skiva.

Skivor får returneras endast efter överenskommelse och skall emballeras väl.

Förvaring

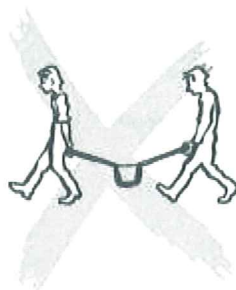
Bänkskivorna är alltid klimatiserade och plana när de lämnar fabriken. Om de behövs förvaras i avvaktan på montering, skall de ligga plant - aldrig stå lutade mot en vägg.

Förvara skivorna i normalt rumsklimat, 40 - 60% relativ luftfuktighet. Tänk på, att byggfukten sitter i länge i ett nybyggt hus.

Varma element och direkt solljus kan orsaka ojämn fuktavgång från skivan. Förvara därför skivan så långt som möjligt från element och direkt solljus.

Material

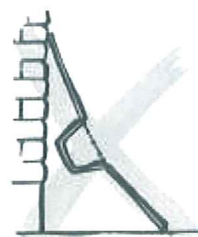
Stommen i bänkskivan består av högvärdig Snickerispånskiva E-1. Tillverkningen kontrolleras regelbundet så att avgången av fri formaldehyd håller sig väl under fastställda gränsvärden. Vissa skivor kan ha en stomme av vattentålig björkplywood (WBP).

Laminat
uppåt

Laminat
nedåt

Laminatet på ovansidan är ett högtryckslaminat, som till mer än 65% består av kraftpapper, impregnerat med fenolharts. Över detta ligger ett tryckt mönsterpapper, täckt med Melamin. Undersidan är klädd med laminatbalans med inbyggd fuktspärr av Polyeten.

Avsågningar och spån som uppkommer under monteringen kan deponeras, komposteras eller förbrännas i godkänd anläggning för industriell förbränning.

Förberedelser

Skivan är tillverkad enligt kundens önskemål och upp-givna mått. Mät ändå och kontrollera om skivan be-höver sågas till på platsen. Tänk på, att väggar sällan är helt raka och att hörn inte ofta är vinkelräta.

Kontrollera med vattenpass att skivans blivande un-derlag är plant och vågrätt. Kontrollera också eventu-ella vinklar, underlaget kan tillåtas luta högst två gra-der utåt, från väggen.

Markeringar

Rita upp såglinjer med en mjuk blyertspenna, på lami-natsidan om du skall använda handsåg och på under-sidan om du skall använda elektrisk såg.

Är laminatet högblankt eller mycket mörkt, kan det vara svårt att se blyertslinjen. I sådana lägen brukar våra egna snickare sätta markeringstejp över såglinjen och sedan rita på tejp.

Såga i laminat

Använd en fintandad handsåg. Börja såga från fram-kanten, och håll sågen nästan lodrätt. Så snart du pas-serat kanten skall sågvinkeln minskas till 20 - 30 gra-der. Pressa bara under den nedåtgående sågrörelsen så att inte laminatyten fläks upp.

Du kan också använda elektrisk cirkelsåg eller stick-såg. Såga då med laminatyten nedåt, så att sågtänderna skär i riktning mot laminatyten. Börja såga vid fram-kanten.

Ett orent sågsnitt kan jämnas till med en fil, gärna me-tallfil. Arbeta då från laminatyten och mot baksidan.

Ursågningar för diskho, spishäll m.m. gör du säkrast genom att först tillverka en mall. Märk upp enligt mal-len med mjuk blyertspenna. Tänk på att spegelvända mallen om du gör uppmärkningarna på baksidan.

Borra först hål i samtliga hörn med minst 12 mm diameter på borret. Hörn får inte vara skarpa, efter-som det senare kan leda till sprickbildning. Såga därefter med elektrisk såg eller med fintandad handsåg som beskrivits ovan.

Försegla alla nakna spånskivekanter, då dessa är myck-et känsliga för fukt. För försegling kan du använda ColorFill, kontaktlim eller polyuretanfernissa. Tänk även på att försegla eventuella hål för kranar eller and-ra genomföringar.

SKÖTSEL OCH MONTERINGSANVISNING LAMINATBÄNKSKIVOR

Montering

Lägg upp skivan på underlaget för att kontrollera att den passar. Om skivan inte passar, tar du kontakt med oss innan du fortsätter monteringen.

Bänkskivan monteras plant eller gärna så att den lutar något utåt, maximalt två grader, för att förhindra att vätska rinner in vid bakkanten. Kontrollera med vattenpass. Underlaget skall vara stadigt, så att skivan inte brister.

Vinkelhörn och andra skarvar levereras med kopplingsbeslag och notlameller. Prova notlamellen och kontrollera att skivornas ytor är i nivå med varandra. Skarvar mellan laminerade bänkskivor kan bli ojämna om skivorna är olika konditionerade. Sådana ojämnheter utjämnas med mellanlägg eller neddragning om de inte jämnas ut genom att skivorna får ligga lösa i ett uppvärmt rum några dagar innan monteringen fortsätter.

Alla skarvar måste ha stöd underifrån så att de inte med tiden kan gå isär. Ojämna skarvar medför risk för fuktskada och täcks inte av garantin.

Vid hörnskivor måste skivans bakkant få stöd vid A och B. Om inte stödet utformas på rätt sätt, kan skarvarna bli otäta.

Ta bort skivan igen. Om skivan skall skarvas med beslag kan du behöva ta upp hål i underlaget för att kunna dra åt kopplingsbeslagen underifrån.

Skivan fästs underifrån med skruv i framkant och bakkant. Skivan bör aldrig limmas fast. Borra hål i underlaget på var 60:e cm utmed skivans längd. Även skivans ändrar skall fästas.

Se till att det finns god ventilation över och omkring diskmaskin. En del diskmaskiner släpper ut heta ångor mot bänkskivans underkant. Speciellt utsatt är övergången mellan framkant och undersida. Där bör skivan få ett extra skydd av tätande lack eller fernissa.

Anmärkning mot att skivan sväller upp vid en diskmaskin täcks inte av garantin om skyddet varit dåligt. Diskmaskiner leveras ofta med skyddslist av aluminium eller liknande. Denna skall alltid monteras enligt maskinleverantörens anvisningar.

Lägg upp skivan på underlaget igen. Är väggen fortfarande fuktig efter murning, måste hela skivans bakkant förseglas. För försegling kan du använda Color-Fill, kontaktlim eller polyuretanfernissa.

Har skivorna skarv, monteras notlamellerna och skivorna skjuts ihop helt. Montera kopplingsbeslagen och dra åt underifrån för att kontrollera passningen. Skarven skall göras när skivan ligger på plats för att inte senare ge problem med bristande täthet.

När passningen är god, lossas spännbeslagen och skivorna dras isär 3-5 mm. Fyll hela skarven med medföljande lim, över och under notlamellerna och hela spånskiveytan mellan notlamellerna och skivans framkant.

Inom 90 sekunder, innan limmet börjar skinna sig, dras kopplingsbeslagen åt växelvis. Kontrollera att överskottet av lim pressas upp utmed hela skarven och att det inte bildas några fickor. Ta omedelbart bort överskottet av lim med en spackelspade eller pappbit. Torka efter med en trasa.

Arbeta alltid från väggen och mot skivans framkant och diagonalt över skarven, så att fogmassan trycks ner i skarven. Efterdra kopplingsbeslagen.

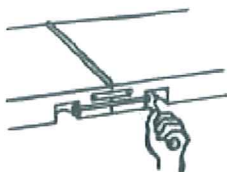
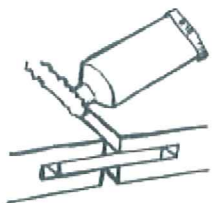
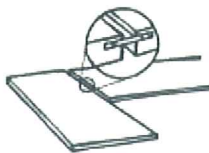
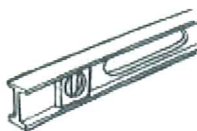
Skivan fästs vid underlaget genom de förborrade skruvhålen. Under monteringen kan du hålla skivan på plats med tvingar.

Kom ihåg att använda skyddande mellanlägg, så att laminatyten inte skadas.

Täta fogar

Fogen mellan vägg och skivans bakkant tätas med silikon.

Monteras kakel eller annat stänkskydd efter det att skivan monterats (vilket rekommenderas), lämnas några millimeters mellanrum mellan bänkskivan och stänkskyddet. Fogen tätas med silikon.

SKÖTSEL OCH MONTERINGSANVISNING AV BÄNKSKIVOR MASSIVTRÄ

BÄNKSKIVOR AV MASSIVTRÄ

Till dig som monterar

Dessa anvisningar är till hjälp vid montering av bänkskivor av massivträ. Felaktig hantering av skivorna kan avsevärt förkorta skivornas livslängd. Om monteringen inte utförts enligt dessa anvisningar, gäller inte garantin. Läs därför igenom anvisningarna noggrant.

Packa upp genast

Varje skiva kontrolleras noggrant i samband med att den packas. Har det uppstått en transportskada, syns det nästan alltid på emballaget. Eventuell transportskada anmäls till transportören inom fem dagar från leveransen.

Om skivorna inte kan monteras samma dag de levereras, gäller särskilda krav för förvaring.

Täck alltid skivorna med lämpligt skydd före och under monteringen.

Det förpackningsmaterial vi använder kan deponeras, komposteras eller förbrännas i godkänd anläggning för industriell förbränning.

Garanti

Vedum Kök & Bad lämnar två års garanti mot material- och tillverkningsfel.

Om det finns några skador som faller under vår garanti, skall det snarast anmälas till oss. Anmärkningar på utförande måste göras innan skivan börjar monteras. Monterade bänkskivor betraktas alltid som godkända vid monteringsbörjan. Eventuella skador i form av repor, avskavningar eller slagmärken anses då vara monteringskador, som inte omfattas av vår garanti. Garantin täcker inte skada som uppkommit genom inträngning av fukt, till exempel vid skarvar, eller om skivan limmats vid underlaget.

Vedum Kök & Bad ansvarar inte för demontering och montering av ny skiva.

Skivor får returneras endast efter överenskommelse och skall emballeras väl.

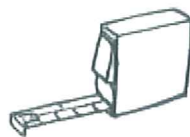
Förvaring

Bänkskivorna är alltid klimatiserade och plana när de lämnar fabriken. Om de behöver förvaras i avvaktan på montering, skall de ligga plant - aldrig stå lutade mot en vägg. Lägg också strö (läkt eller bräddor) under varje paket med skivor.

Förvara skivorna i normalt rumsklimat, 40 - 60% relativ luftfuktighet. Tänk på, att byggfukten sitter i länge i ett nybyggt hus.

Varma element och direkt solljus kan orsaka ojämn fuktavgång från skivan. Förvara därför skivan så långt som möjligt från element och direkt solljus.

motsvarande nationella krav

Skivorna bör monteras så snart som möjligt efter leverans. Om montering inte kan ske inom ett par dagar, skall skivorna:

- förvaras i sin originalförpackning
- inte läggas på färsk betong eller puts. Även gammal betong kan avge mycket fukt!
- ligga plant med strö under varje skiva
- inte utsättas för direkt solljus (värme!)

Materialet

De flesta massiva träskivor tillverkas av trä från norra halvklotet. Vissa träslag kommer från odlingar eller skogar på södra halvklotet. Överallt där så är möjligt används skogsråvara som uppfyller kraven enligt FSC, Forest Stewardship Council.

För att skapa en massiv träskiva sågas träet upp i stavar som sedan limmas ihop igen. Genom att först dela upp träet i mindre bitar och sedan limma ihop det igen, stabiliseras träet. Limmet som använts för att sammanfoga stavarna är en vattendispersion av PolyVinyl-Acetat (Vitlim).

Oljan som använts för grundbehandling är antingen svensk högraffinerad kallpressad linolja eller kokt linolja blandad med isoparaffiner (torkande olja). Vissa träslag kan vara behandlade med ett vax, som består av linolja och naturliga vaxer och hartser.

Matvaror som läggs på ytan ett dygn efter behandling med olja eller vax kan ätas utan risk.

Avsågningar och spån som uppkommer under monteringen kan deponeras, komposteras eller förbrännas.

Förberedelser

Konfektionerade skivor är tillverkade enligt kundens önskemål och uppgivna mått. Mät ändå och kontrollera om skivan behöver sågas till på platsen.

Tänk alltid på, att väggar sällan är helt raka och att hörn inte ofta är vinkelräta.

Kontrollera med vattenpass, att skivans blivande underlag är plant och vågrätt. Kontrollera också eventuella vinklar. Underlaget kan tillåtas luta två grader utåt, från väggen räknat.

Om skivan är oljad, måste du ha tillgång till olja att användas i samband med och omedelbart efter monteringen. Använd samma typ av olja som vi använt, antingen torkande olja eller rå kallpressad linolja.

Monteringen kan göras då temperaturen är runt +20° och luftfuktigheten mellan 40 och 60%.

Läs igenom hela denna anvisning innan du börjar!

SKÖTSEL OCH MONTERINGSANVISNING AV BÄNKSKIVOR MASSIVTRÄ

Såga i massivträ

Använd en fintandad handsåg. Börja såga från framkanten, och håll sågen nästan lodrätt. Så snart du passerat kanten skall sågvinkeln minskas till 20 - 30 grader. Pressa bara under den nedåtgående sågrörelsen, så att inte ytan fläks upp.

Du kan också använda elektrisk cirkelsåg eller sticksåg. Såga då med den blivande ovansidan nedåt, så att sågtänderna skär i riktning mot ytan. Börja såga vid framkanten.

Ursågningar för diskho, spishåll m.m. gör du säkrast genom att först tillverka en mall. Märk upp enligt mallen med mjuk blyerts-penna. Tänk på att spegelvända mallen om du gör uppmärkningen på baksidan. Uttag måste placeras minst 100 mm från kant eller annat uttag. Tänk på att ge träet fem mm rörelsefog mot infällda enheter.

Alla nya sågsnitt behandlas med rikligt med olja som beskrivs under avsnittet 'Oljade skivor'.

Montering

Lägg upp skivan på underlaget för att kontrollera att den passar. Om skivan är konfektionerad av oss och ändå inte passar, tar du kontakt med oss innan du fortsätter monteringen.

Om skivan slagit sig, fuktas den med vatten på båda sidor. Lägg den därefter upp-och-ned, täck med plast och låt den få vila ett dygn innan monteringen fortsätter.

Bänkskivan monteras plant eller gärna så att den lutar något utåt, maximalt två grader, för att förhindra att vätska rinner in vid bakkanten. Kontrollera med vattenpass. Underlaget skall vara stadigt, så att skivan inte brister.

Vinkelhörn och andra skarvar levereras med kopplingsbeslag och en notlamell. Prova notlamellen och kontrollera att skivornas ytor är i nivå med varandra. Skarvar mellan bänkskivor kan bli ojämna om skivorna är olika konditionerade. Sådana ojämnheter utjämnas med mellanlägg eller neddragning om de inte jämnas ut genom att skivorna får ligga lösa i ett uppvärmt rum några dagar innan monteringen fortsätter. Alla skarvar måste ha stöd underifrån så att de inte med tiden kan gå isär. Skarvar limmas senare med vitlim.

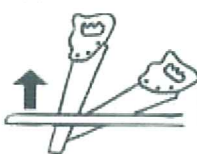
Vid hörnsskivor måste skivans bakkant få stöd vid A och B. Om inte stödet utformas på rätt sätt, kan skarvarna bli otäta.

Ta bort skivan igen. Om skivan skall skarvas med beslag kan du behöva ta upp hål i underlaget för att kunna dra åt kopplingsbeslagen underifrån.

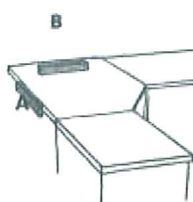
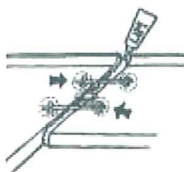
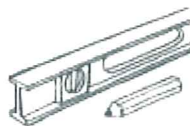
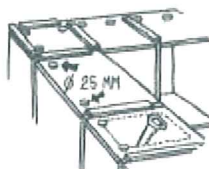
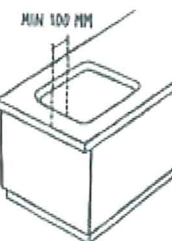
Med en oljad skiva ger du undersidan en sista inoljning innan monteringen fortsätter. Låt oljan suga in i en halvtimme, och fördela under tiden överskott av olja med en trasa. En vaxad skiva behöver inte behandlas på undersidan.

Använd alltid samma typ av olja som vi använt vid tillverkningen. Konfektionerade skivor levereras med olja eller vax för ett halvårs efterbehandling. Det kan vara torkande olja, rå kallpressad linolja eller medel för underhåll av vaxade ytor, Bodenmilch. På skivor av björk använder du alltid vax, eftersom olja gör ytan grå och flammig.

Ovansidan
uppåt

Ovansidan
nedåt

Justera spisen, så att ovansidan är ett par millimeter över bänkskivans yta. Lämna 5 mm ventilationsavstånd mellan bänkskiva och spis.

Fäst skivan rätt

Innan du fäster skivan, kontrollerar du att skivan får luft även underifrån. Lägg aldrig skivan direkt på skåp med hel ovansida. Borra då ordentliga ventilationshål, minst 25 mm diameter, i bakkanten av skåpens ovansida med 250 mm avstånd och lägg skivan på minst 5 mm tjocka lister. Varje gång du sedan öppnar en låda eller en skåpslucka, kommer du att ventileras skivans undersida.

En massiv träskiva som kröner ett murverk, som måste vara helt torrt, är mycket elegant. Men skivan får aldrig läggas direkt ovanpå murverket. Lägg då skivan på minst 5 mm tjocka lister.

Om skivan hänger fritt mer än 150 mm måste den få stöd underifrån. Skruva fast ett stöd av trä, minst 25 mm tjockt, eller en metallprofil, som med fördel kan fräsas in i skivans undersida. Stöden placeras på högst 900 mm avstånd.

Om skivan monteras med god luftväxling och med stöd där den hänger fritt, kommer den inte att slå sig. Fäst skivan underifrån med skruv i framkant och vinklar med ovala hål i bakkant, se bild sid. 30. Skivan får aldrig limmas fast. Fäst monteringsvinklar med högst 600 mm avstånd utmed skivans längd. Även skivans ändrar skall fästas med monteringsvinklar.

Massivträ är ett levande material, och därför rör det sig med årstidernas växlingar. Exempelvis en skiva av bok med djupet 600 mm kan variera med 5 mm under ett år. Skruvhålen i framkant måste därför vara så stora att skivan kan röra sig (sätt en bricka på skruven), och skruvarna får inte vara så hårt åtdragna att den naturliga rörelsen hindras. I bakkant använder du monteringsvinklar med ovala hål. Skivan läggs med fem millimeter rörelsefog i bakkant.

Se till att det finns god ventilation över och omkring diskmaskin. En del diskmaskiner släpper ut heta ångor mot bänkskivans underkant. Diskmaskiner levereras ofta med skyddslist av aluminium eller liknande. Denna skall alltid monteras enligt maskinleverantörens anvisningar.

Har skivorna skarv, monteras notlamellen och skivorna skjuts ihop helt. Montera kopplingsbeslagen och dra åt underifrån för att kontrollera passningen. Skarven skall göras när skivan ligger på plats för att inte senare ge problem med bristande täthet. Skarvar limmas med vitlim.

Skivan fästs vid underlaget genom de förmonterade vinklarna. Under monteringen kan du hålla skivan på plats med tvingar. Använd skyddande mellanlägg, så att ytan inte skadas.

Om skärbräda finns i skåpsstommen måste skenor och skärbräda demonteras. Därefter måste det jackas ur i sidan för att vinkelbeslaget skall få plats bakom skenan. Därefter återmonteras skenorna och skärbrädan

SKÖTSEL OCH MONTERINGSANVISNING AV BÄNKSKIVOR MASSIVTRÄ

Oljade skivor skall omedelbart efter monteringen behandlas med olja, torkande olja eller träolja som beskrivs i 'Underhåll av träskivor'.

Underhåll av träskivor

Har du valt en massiv träskiva har du valt ett naturligt material som kräver omtanke och underhåll för att behålla sin skönhet under många år, 25 år eller mer. Och en massiv träskiva blir bara vackrare med åren. Låt aldrig vatten stå på skivan, speciellt inte nära skarvar. Då kommer träet att svälla och i värsta fall även spricka.

Kaffebryggare kan också ställa till problem. En del kaffebryggare blir mycket varma på undersidan, och den värmen torkar ut träet under. Det ger fläckar och sprickor. En elektrisk kaffebryggare, liksom frityrgrytor och andra varma apparater, skall för säkerhets skull alltid stå på ett underlägg.

Oljade skivor

Oljade skivor skall omedelbart efter monteringen behandlas med träolja, en svensk högaffinerad kallpressad linolja, eller med torkande olja. Väljer du träolja får du extra bra resultat om du först värmer oljan (högst 140°C). Lägg på flödigt och arbeta in oljan med trasa. För extra len yta använder du mjuk slipkloss (extra fin). Glöm inte kanterna! Låt oljan ligga på i 30 minuter. Fördela emellanåt överskottet till de delar som suger mycket. Gnugga sedan ytorna torra med en luddfri trasa. Den trasa eller svamp du använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in lufttätt!

Efter en behandling med olja kan i flera dagar olja tränga upp och skada tidningar och böcker!

Om skivan inte är grundoljad från fabrik upprepar du behandlingen efter en vecka.

Upprepa behandlingen minst två gånger första veckan, därefter en gång i veckan i tre veckor. Upprepa efter en månad, tre månader och sex månader. Behandla sedan med olja och trasa en till två gånger om året.

Har det kommit smuts ner i träets porer, använder du mjuk slipkloss (extra fin) tillsammans med oljan. Efter en sådan behandling behöver träet ytterligare behandlingar med olja efter en månad eller två.

Till en början kommer fibrer i träets yta att resa sig så att ytan känns sträv. Då använder du en mjuk slipkloss (extra fin) och arbetar i träets längdriktning när du behandlar ytan med olja.

En del starka rengöringsmedel löser olja. Då blir ytan ljus och sträv. Behandla med olja omedelbart som beskrivits ovan och försök hitta ett rengöringsmedel som inte löser olja.

Vaxade skivor

Om din skiva är vaxad, kräver den ett minimum av underhåll. Men den är inte underhållsfri, och samma regler gäller som för oljade skivor: lämna inte vatten på ytan och skydda träet mot värme från exempelvis en elektrisk kaffebryggare eller frityrgryta.

För att hålla ytan fräsch, behandlar du med Bodenmilch två eller tre gånger per år. Häll ut lite Bodenmilch på ytan, styk ut och torka av överskottet med en trasa. Trasan kan gärna vara fuktig.

En vaxad yta är behandlad i flera steg och den processen tar flera timmar. Slutresultatet är en hård, skyddande yta. På en sådan yta skall du aldrig använda slipande material som ScotchBrite (motsvarande) eller slippapper. Bodenmilch håller ytan snygg, men kan bara i begränsad omfattning reparera skador.

Om olyckan är framme

Ditt hem är säkert inget museum, och därför är det oundvikligt med småskador i yta och kanter, hur försiktig du än är.

Om ytan har skadats eller missfärgats kan du alltid slipa bänkskivan. Det är ju just det som är fördelen med massivträ. Men efter en sådan slipning måste en vaxad skiva behandlas med primer och vax som om den var obehandlad. Det material du behöver hittar du hos din byggmaterialhandlare eller färghandlare. Slagmärken och repor kan många gånger repareras med varmt vatten, som får träet att svälla och återta sin form. Detta är lättast med trä som behandlats med rå linolja och svårast med en vaxad yta, men det kan alltid vara värt ett försök.

Har du slipat ytan, kan du alltid byta från olja till vax eller tvärtom, men ytan måste behandlas som om den var obehandlad. Väljer du olja, behandlar du enligt det schema som beskrivits tidigare. Väljer du vax, följer du fabrikantens anvisningar.

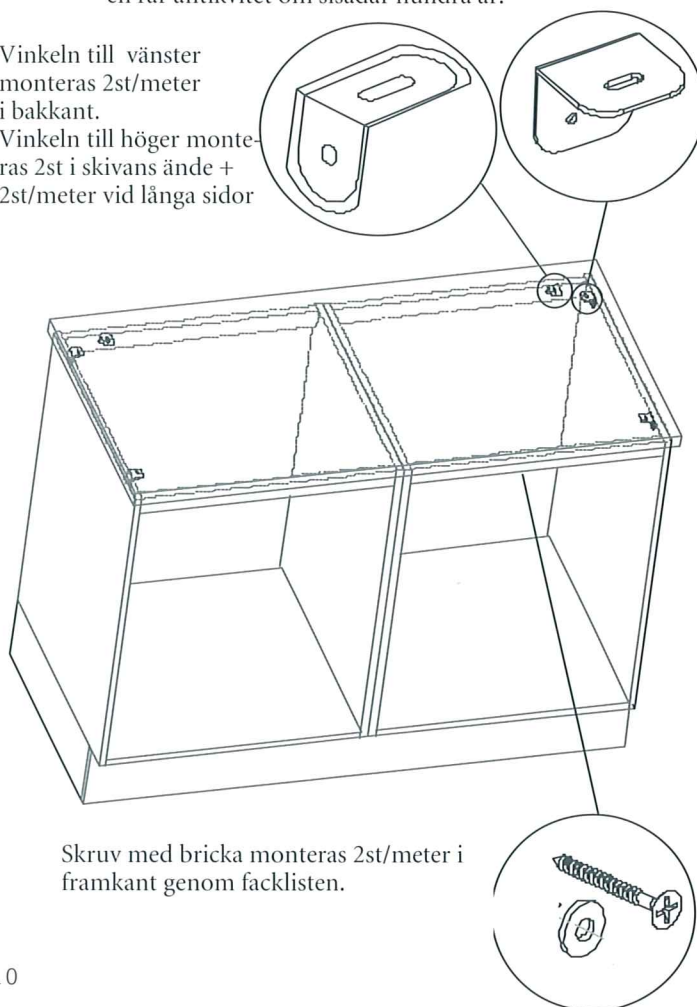
Är din skiva behandlad med rå linolja, kan du alltid gå över till torkande olja eller till vax. Vax och torkande olja ger ett ytskikt som måste slipas bort innan du byter mellan en ytbehandling och en annan.

Använd aldrig olja på en skiva av björk. Då riskerar du att skivan blir grå och flammig. För att reparera det, måste flera millimeter slipas bort. På björk skall du alltid använda vax.

Trä är ett levande material som inte låter sig kommanderas. Därför kan den färdiga produkten avvika mot prov beträffande färg och mönster genom naturliga skillnader i träet samt genom påverkan av ljus. En bänkskiva av massivträ behöver lite underhåll av och till. Följer du våra råd i den här handledningen, kommer din i dag alldeles nya bänkskiva att kunna bli en rar antikvitét om sisådär hundra år.

Vinkeln till vänster monteras 2st/meter i bakkant.

Vinkeln till höger monteras 2st i skivans ände + 2st/meter vid långa sidor

Skruv med bricka monteras 2st/meter i framkant genom facklisten.

VEDUM KÖK & BAD AB, BOX 3, 530 10 VEDUM
TEL. 0512-576 00, FAX. 0512-576 20

FÖRSÄLJNINGSTÄLLE
KVARNEN VEDUM 0512-576 90
BROMMA 08-56 48 49 90
MALMÖ 040-664 52 30

WWW.VEDUM.SE

ORIENTERING

Objektet omfattar 2 st punkthus, 10 st radhus samt en fristående undercentral.

Vatten

Byggnaden är ansluten till kommunalt vattenledningsnät

Avlopp

Avloppsledningar för dag- och spillvatten leds med självfall från byggnaden och är anslutet till avloppsledningsnät.

Värme

Byggnaden försörjs med fjärrvärme från kommunalt energiverk.

FUNKTIONSÖVERSIKT

Kallvattenservis är ansluten i undercentral där vattenmätare för hela Brf Röllingby är monterad.

Varmvattnet är dimensionerad till 55° och bereds från varmvattenväxlare i undercentral.

Värmeledningsvattnet bereds från växlare i undercentral. Expansionskärl samt cirkulationspump är monterad på värmeväxlarenhet som levererats av JM AB.

Från undercentral går separata kulvertledningar för varje huskropp.

Punkthus

Under trapp i bottenvåning finns en central med avstängningsventiler för vatten och värme samt golvvärmeshunt för badrumsgolv.

Radhus

I förråd på entrésidan finns en central monterad med avstängningsventiler samt golvvärmeshunt för badrumsgolv.

I varje lägenhet finns föravstängningsventil monterad på kall- och varmvattenledningar i badrum samt under diskbänk.

Golvvärme finns i badrum samt duschrum, temperaturgivare är monterad på vägg i respektive rum samt ventil för temperaturreglering är monterad i slits för varje rum.

Radiatorer är försedda med tilluftsdon. I varje don sitter det ett filter för rening av tilluften.

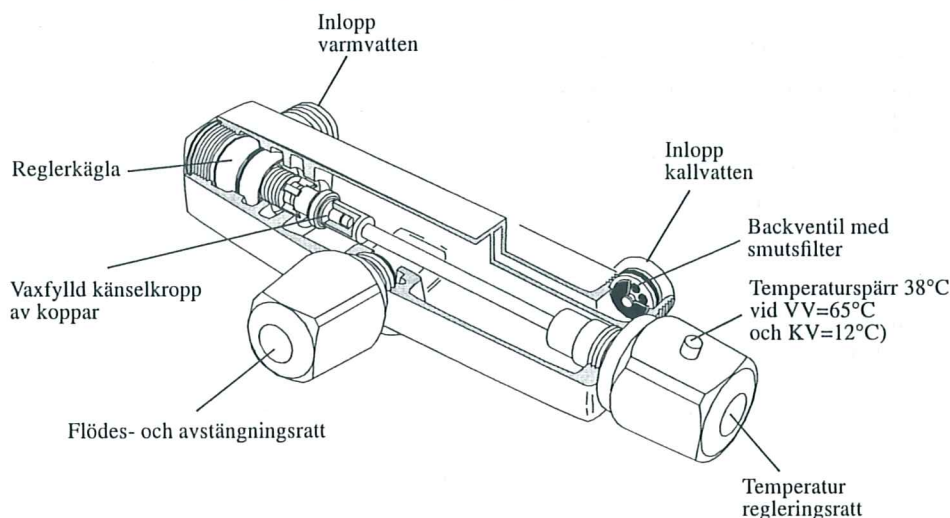
Stammar för golvvärme är dragna separat som fungerar hela året.

Stammar för radiatorvärme är dragna synliga längs yttervägg och inkopplade i central med avstängning samt reglerventil.

Värme för radiatorer skall endast fungera under eldningssäsong.

Styrning av värme i central är utförd av JM AB.

3-PUNKTS FUNKTIONSTEST MORATERM

- Enkel och driftsäker konstruktion med få rörliga delar
- Enkel service med samma regleringspaket i samtliga MA-termostatblandare
- Automatiskt skällningsskydd, om kall- eller varmvattnet faller bort stänger blandaren automatiskt

1. Kontroll av silar

Kontrollera maxflödet genom att öppna avstängningsventilen för fullt.

Ett gott flöde = rena silar.

Svagt flöde = smutsiga silar (se instruktion). Det kan även vara dåligt tryck eller för dåligt framledningsflöde

2. Kontroll av reglerkägla

Vrid temperaturratten sakta från kallt läge (ca 15°C) till varmt läge (ca 45°C). Vid denna vridning registreras blandvattentemperaturen med hjälp av handen eller med en termometer. Om blandvattentemperaturen vid denna vridning stiger från ca 15°C till ca 45°C, har man konstaterat att blandarens reglerkägla rör sig fritt, (ingen kärvning eller smuts hindrar funktionen). Om blandvattnet däremot inte ändras med vridningen är en rengöring av blandaren nödvändig (se instruktion).

3. Kontroll av känselkropp

Ställ in temperaturratten så att en blandvattentemperatur på 25 - 30°C erhålles. Gör sedan en snabb vridning av temperaturratten mot spärrläget (ca 38°C). Vid denna vridning skall ändringen av blandvattentemperaturen registreras (med handen). Normalt skall man då känna en inställningssvängning som varar 1-2 sekunder. Om det tar mer än 1-2 sekunder innan blandaren ställt sig på rätt temperatur (ca 38°C) kan känselkroppen vara ur funktion och skall bytas (se instruktion).

FELSYMPTOM PÅ 160 c/c Se bild

• Ger för lite vatten	1	Sid 16:15
• Ger enbart kallt eller varmt vatten	1 och 2	Sid 16:15
• Blandaren reagerar inte vid temp.inst.	2	Sid 16:15
• Fel temperatur vid inställt temp.läge	3	Sid 16:16
• Temp.ratten går ej att vrida till 45°		Sid 16:16
• Temperatursvängningar	4	Sid 16:16

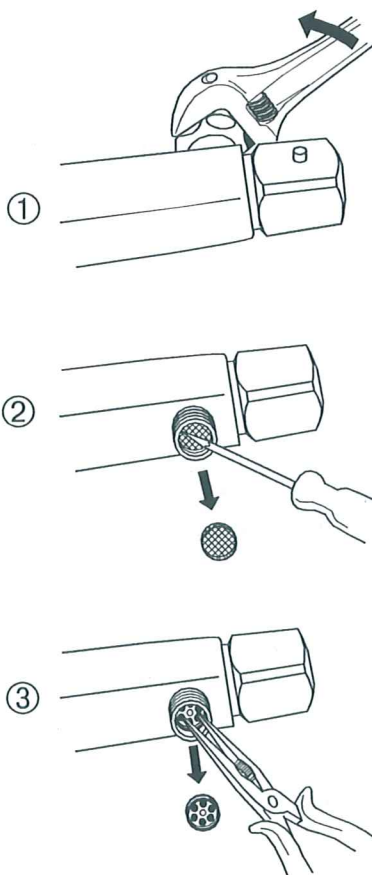
ORSAKER OCH ÅTGÄRDER

Felsymptom: Ger för lite vatten Bild 1
Orsak: Igensatta inloppssilar

Åtgärd: Rengöring av inloppssilar

Stäng av vattnet

1. Skruva loss blandaren från väggen.
2. Peta ur silarna och rengör dessa.
3. Tag ur backventilerna med en lämplig tång. Kontrollera att membranerna är plana och felfria. Montera tillbaka delarna.

Felsymptom: Ger enbart kallt eller varmt vatten Bild 2

Orsaker:

- A. Blandaren är felkopplad, varmvatten måste anslutas till blandarens vänstra anslutning.
- B. Skräp mellan kägla och säte.

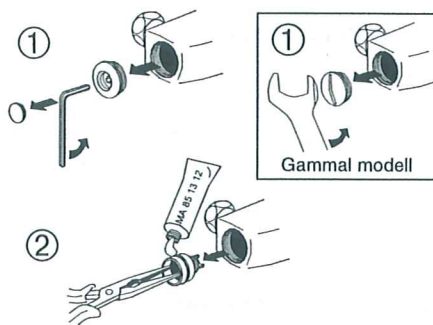
Åtgärd: Rengöring av kägla

Stäng av vattnet

1. Skruva ur tätningslocket och ta ur fjädern.
2. Plocka ut kägla och rengör den samt blandarhusets kägelstyrningar från avlagringar. Käglaans ändtytor är viktigast att rengöra.

Smörj O-ringen med armatufett.

OBS, om kägla har beläggningar och avlagringar som sitter fast så skall den bytas. Försök inte att skrapa på kägla med tex kniv, då skadas teflonbeläggningen!

Tips: man kan prova att "motionera" blandaren innan man öppnar den för att rengöra kägla. Om något skräp har fastnat mellan kägla och säte, så kan detta förfarande få det att lossna; 1. Öppna tätningslocket ca 1/2 varv. 2. Öppna flödet fullt. 3. Ställ vattentemperaturen på kallt ca 15 sekunder, vrid över till varmt ca 15 sek. Upprepa detta några gånger. 4. Skruva tillbaka locket. 5. Kontrollera om blandaren går bättre, rengör annars kägla enligt ovan.

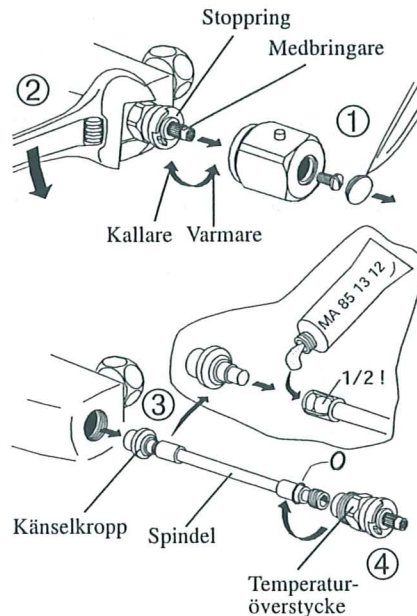
ÅTGÄRDER

Felsymptom: Fel temperatur vid inställt temp. läge

Bild 3

Åtgärd 1: Kalibrering av blandare

Vrid temperaturratten mot stoppet. Tag av täckbrickan, skruva ur skruven och drag av temperaturratten. Vrid medbringaren med hjälp av ratten, medurs för kallare och moturs för varmare vatten. Då önskad vattentemperatur erhållits, ca 38°C, monteras temperaturratten så att spärrknappen kommer i linje med blå markering på blandarhuset. (OBS! Stoppringen får ej flyttas)

Åtgärd 2: Infettning av känselkropp

Stäng av vattnet.

1. Demontera temperaturratten.
2. Lossa temperaturöverstycket.
3. Dra ut det försiktigt så att känselkroppen följer med. Dra ut känselkroppen från hållaren.
(Blandare tillverkade före -89 har en O-ring i hållaren, peta ur den och kasta den.) Fyll hålet i hållaren till hälften med armaturfett. Tryck in känselkroppen och montera tillbaka delarna.
4. Skruva av spindeln från temp. överstycket, smörj O-ringen, kontrollera att inget vatten finns inne i temp. överstycket, byt eventuellt O-ringen.

Åtgärd 3: Byte av känselkropp
se ovanstående.

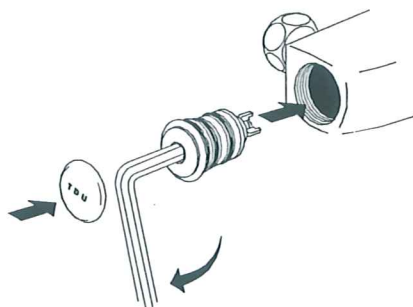
Felsymptom: Temperatursvängningar

Bild 4

Åtgärd: Byt lock och kägla mot TDU-insats

Stäng av vattnet

1. Demontera locket och ta ur fjädrer och reglerkägla.
2. Montera TDU-insatsen.
3. Kalibrera blandaren (se bild 3).

Felsymptom: Temp.ratten går ej att vrida till 45°

Åtgärd: Byte av o-ring vid temperaturöverstycke

Se bild 3 punkt 4.

Skruva av spindeln från temperaturöverstycket, smörj o-ringen, kontrollera att inget vatten finns inne i temperaturöverstycket, byt eventuellt o-ringen.

Montera tillbaka delarna

OBS! Vid installation i utrymmen där frysrisk kan föreligga (exempelvis fritidshus) måste blandaren tömmas på vatten.

1. Tag loss blandaren.
2. Demontera locket, fjädrern samt reglerkägla.
3. Håll ur kvarvarande vatten ur blandaren.
4. Tappa ur ledningarna.

FELSYMPTOM PÅ 40 c/c

	Se bild	
• Ger för lite vatten	6	Sid 16:17
• Ger enbart kallt eller varmt vatten	1 och 2	Sid 16:15
• Blandaren reagerar inte vid temp.inst.	2	Sid 16:15
• Fel temperatur vid inställt temp.läge	3	Sid 16:16
• Temp.ratten går ej att vrida till 45°	3	Sid 16:16
• Temperatursvängningar	4	Sid 16:16
• Vatten rinner i pip och dusch samtidigt	7,8, 9 och 10	Sid 16:18

ORSAKER OCH ÅTGÄRDER

Felsymptom: Ger för lite vatten

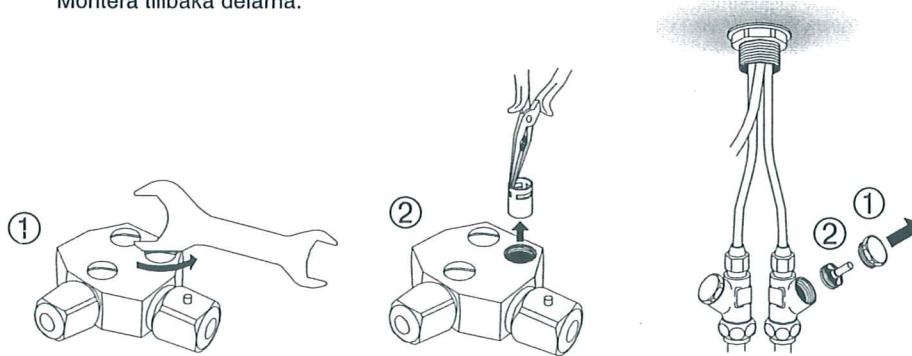
Bild 6

Orsak: Rengöring av inloppsilar

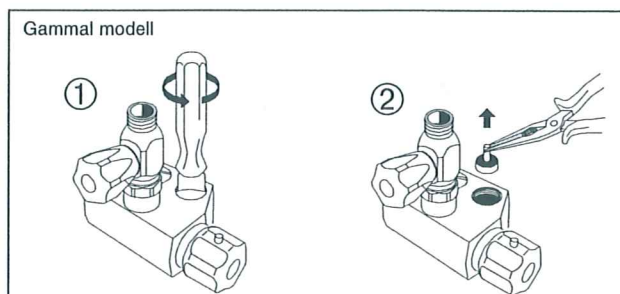
Åtgärd: Rengöring av inloppsilar

Stäng av vattnet

1. Skruva ur tätningslocken.
2. Drag ur backventilerna. Rengör silarna. Kontrollera att membranerna är plana och felfria. Montera tillbaka delarna.

OBS, nya backventiler passar till alla 40 c/c MORATERM, även den gamla modellen.

ORSAKER OCH ÅTGÄRDER

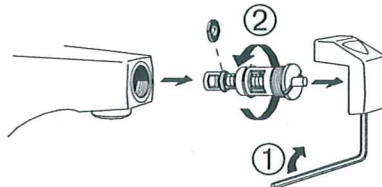
Felsymptom: Vattnet rinner i pip och dusch samtidigt (bidé)

Orsak: Packning defekt

Åtgärd:

1. Lossa låsskruven med 2 mm insexnyckel. Dra av knoppen.
2. Skruva ur omkastaren och byt ut packningen. Montera i omvänd ordning.

Bild 7

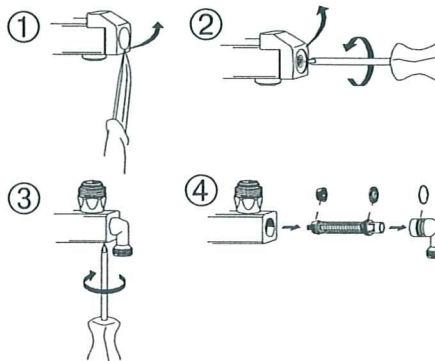

Felsymptom: Vattnet rinner i pip och dusch samtidigt (gamla omkastaren)

Åtgärd: Byt packning

1. Snäpp av locket.
2. Skruva ur skruven, demontera dragknoppen, sätt tillbaka skruven.
3. Lossa skruven under pipen.
4. Demontera spindeln. Kontrollera packningarna, byt ut skadade packningar. Återmontera i omvänd ordning.

Bild 8

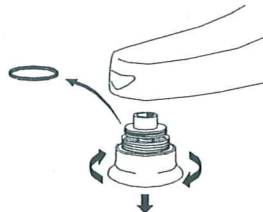
Felsymptom: Vattnet rinner i pip och dusch samtidigt

Greppa hela omkastaren och skruva av den. Kontrollera om tätningringen är skadad, byt då ut den. Om tätningringen har kommit ur läge kan den återmonteras.

Röd kolv = O-ring (gammal modell)

Blå kolv = packning (ny modell)

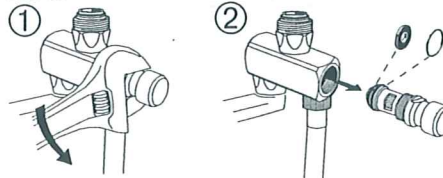
Bild 9

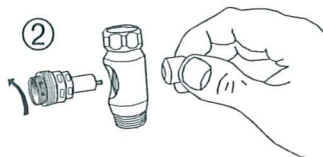
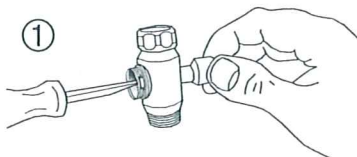
Felsymptom: Vattnet rinner i pip och dusch samtidigt

1. Skruva loss tryckomkastaren.
2. Dra ut tryckomkastaren och byt planpackningen och eventuellt O-ringen. Smörj O-ringen och montera tillbaka tryckomkastaren

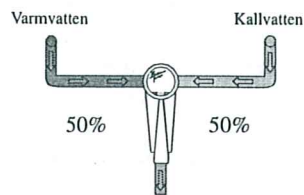
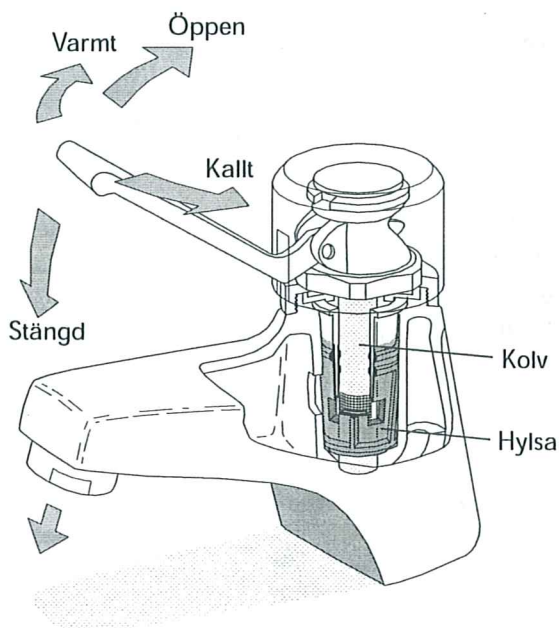
Bild 10

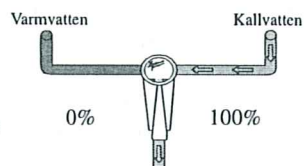
1. Demontera dragknappen.
2. Skruva loss omkastaren (insex 12 mm) och ersätt den.

Så här fungerar MORATEMP och MORATEMP ESS engreppsblandare

Vattenblandning hos en vanlig engreppsblandare, när spaken är rakt fram.

Vattenblandning hos en MORA ESS engreppsblandare, endast kallvatten när spaken är rakt fram.

MORA ESS är ett Energi Spar System med större kallvattenzon och "kallstart" som automatiskt spar varmvatten. ESS är standard på MORATEMP tvättställs-, bidé- och diskblandare sedan våren -93.

"Kallstart" innebär att när blandaren öppnas med spaken i normalläge (spaken rakt fram) så kommer endast kallt vatten. Ingen tappning av varmvatten sker förrän man för över spaken till vänster, detta reducerar den onödiga varmvattenspolningen, samt minimerar risken för ofrivillig varmvatteninblandning i dricksvattnet.

Kolvar för MORATEMP

Färgmarkering på kolvtopp:

	Svart	Röd	Grön	Vit	Blå
	020 ESS disk/tvättställ	010 ESS* tvättställ	007 ESS* tvättställ	020 dusch	030 bad/dusch Ø13
MA-nr	20 92 54.AA	20 91 31.AA	20 91 08.AA	20 94 06.AA	10 92 38.AA
RSK-nr	834 52 60	893 81 36	893 81 28	893 81 04	893 81 37
	Kol samt hylsa:				
MA-nr	85 13 58.AA	85 13 59.AA	85 13 60.AA		85 13 61.AA
RSK-nr	893 75 79	893 75 80	893 75 78		893 75 83

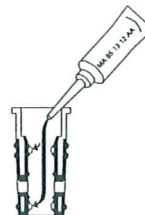
* används alltid tillsammans med strålsamlare MA-nr 13 13 52

FELSYMPTOM OCH ÅTGÄRDER:**Vatten läcker ur pipen när blandaren är stängd**

Kolven och/eller hylsan är skadad. Byte av kolv och hylsa, se sid 16:21 och 16:22. Vi rekommenderar att alltid byta båda samtidigt.

Spakrörelsen går tungt

Demontera överdelen (se sidan 16:21). Rengör kolv och hetvattenspärr. Infetta ventilhylsans inre tätningsskammare (se skiss), kolvens mantelyta samt hetvattenspärrs glidytor. Se noga till att fettet fyller ventilhylsans inre kamrar (utrymmet mellan tätningsskammarna). Montera tillbaka överdelen.

Dropp vid huvmutter när blandaren är öppen

Orsak: kolvens inre tätningar är defekta.

Åtgärd: byt ut kolven och även hylsan (se sidan 16:22).

Dropp vid svängpipen när blandaren är öppen

Orsak: svängpipens manschettpackningar är defekta.

Åtgärd: byt ut manschettpackningarna (se sidan 16:24).

Blandaren läcker vid spakrörelse

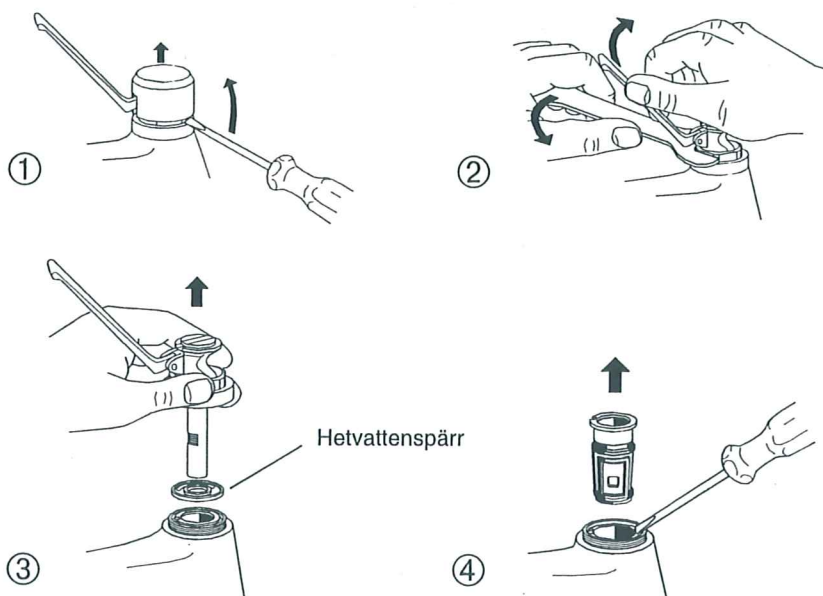
Vid hopmontering av blandarens överdel rinner vatten ner i blandarhusets botten. När blandaren sedan börjar användas sipprar detta vatten ut vid huvmuttern. Efter en kort tids användning försvinner detta "skenbara" läckage.

Viktigt att komma ihåg

Smörj alltid med armaturfett av silicontyp.

Byte av ventilhylsa

1. Stäng av vattentillförseln. Snäpp av hoven.
2. Skruva upp huvmuttern.
3. Dra ur överdelen och plocka upp hetvattenspärren.
4. Stick in en skruvmejsel under ventilhylsans fläns och bänd upp hylsan.

Gammal modell

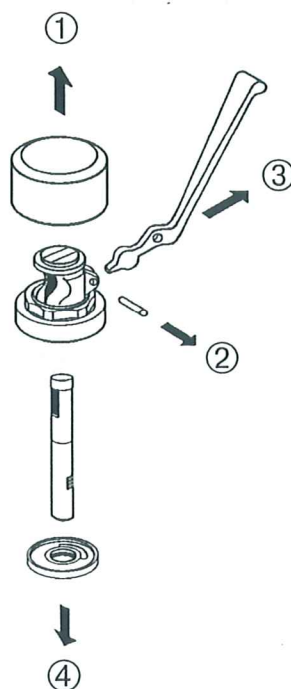
1. Stäng vattentillförseln. Skruva upp huvmuttern.
 2. Dra ur överdelen och plocka upp hetvattenspärren.
 3. Stick in en skruvmejsel under ventilhylsans fläns och bänd upp hylsan. Se bild 4 ovan.
- OBS! Det går ej att bända upp hoven.

Byte av kolv

Stäng vattentillförseln.
 Demontera överdelen,
 se föregående sida.

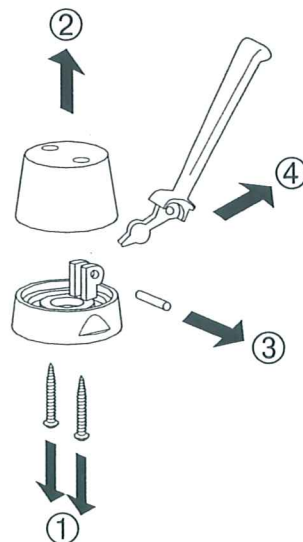
1. Snäpp av huven.
2. Peta ur stiftet.
3. Dra ur spaken.
4. Kolven är frigjord.

Gammal modell

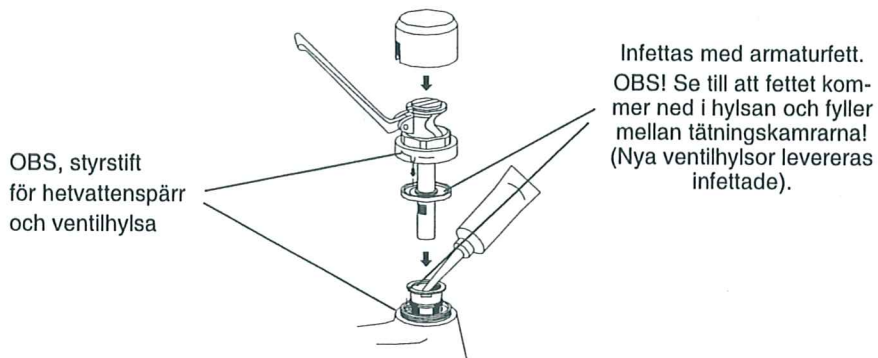
Stäng av vattentillförseln.
 Demontera överdelen,
 se föregående sida.
 OBS! Det går ej att bända
 upp huven.

1. Skruva ur skruvarna.
2. Lyft av huven.
3. Peta ur stiftet.
4. Dra ur spaken.
5. Kolven är frigjord.

OBS! Denna modell kan givetvis
 ersättas med nya modellen, ovan.

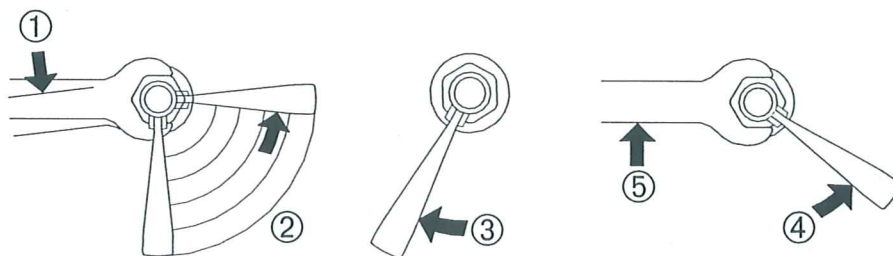

Hopmontering av blandare

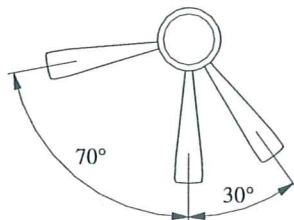
Inställning av hetvattenspärr

1. Lossa muttern något.
2. Vrid över spaken.
3. Vrid spaken tills önskad maxtemperatur erhålles.
4. Vrid spaken försiktigt mot KV-stoppet.
5. Håll spaken i samma läge, drag huvmuttern.

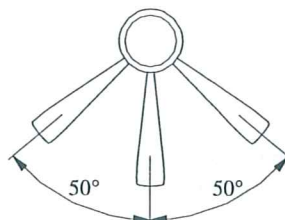

Inställning av spaken

MORATEMP ESS

MORATEMP (endast dusch och badkarsbl.)

För MORATEMP ESS, kan inställningsmall 89 02 98 användas. Beställ kostnadsfritt från Mora Armatur.

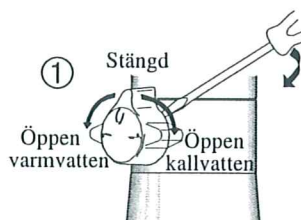

Diskmaskinsavstängning, MORATEMP disk

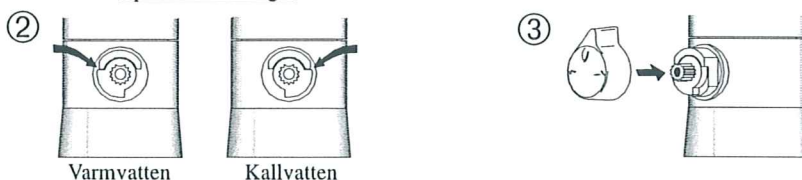
Diskmaskinsavstängningen är inställd för kallvatten från fabrik, men går lätt att ställa om till varmvatten.

Gör så här:

1. Vrid vredet till stängt läge och demontera vredet (ny modell: snäpp av vredet, gammal modell: lossa skruven och drag av vredet).
2. Flytta spärbrickan enligt figuren.
3. Montera vredet, det passar endast i ett läge (se läge på splines).

Spärbrickans läge:

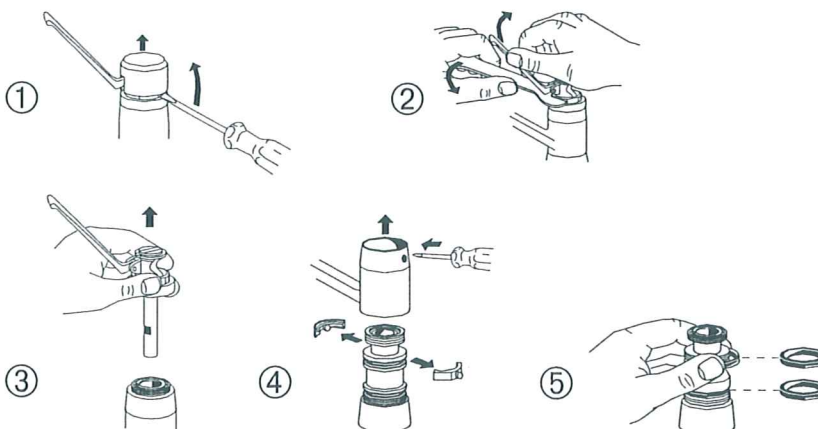

OBS! MORATEMP disk High Standard har bara kallvattenanslutning.

Utbyte av manschettpackning

Stäng vattentillförseln.

1. Snäpp av huvan.
2. Skruva upp huvmuttern.
3. Dra ur överdelen.
4. Tryck in knappen och lyft av svängpipen.
5. Byt ut manschettpackningarna.

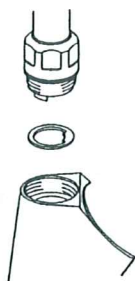

Ettgreppsblandare

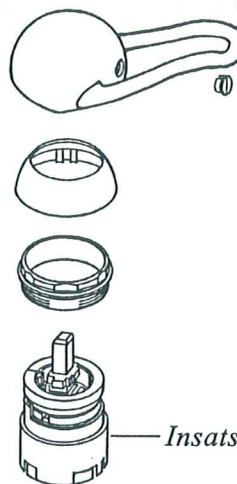
9000-serien

Tillverkade från 1999

①

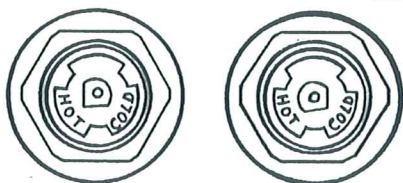
⑤

②

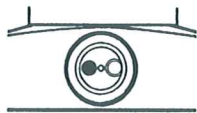
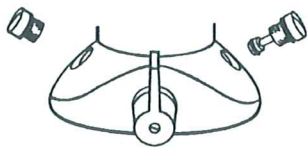
Varmt vatten

Kallt vatten

Varmt vatten

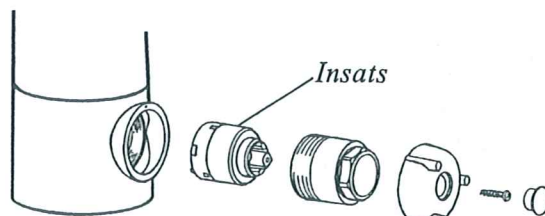
Varmvatten
(pluggen till höger)

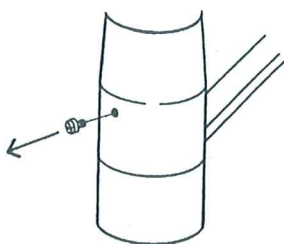
60 c/c

FMM 9120

⑥

③

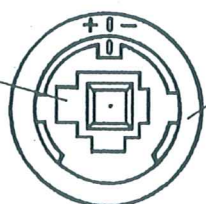
⑦

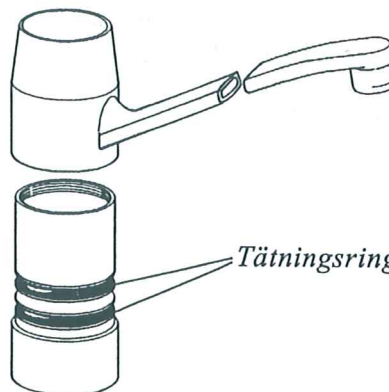
④

Flödesställare

Temperaturring

Normalinställning

Stäng alltid av vattnet till blandaren, vid servicearbete. (Ej vid inställning av temperaturspär och vid flödesbegränsning).

Funktion

Vattenmängden regleras genom att spaken förs i höjled. Ju mer man höjer spaken, desto mer vatten kommer det. När spaken är nertryckt är vattnet avstängt.

Temperaturen regleras genom att spaken förs i sidled. Med spaken längst åt höger, kommer det enbart kallvatten och längst åt vänster, enbart varmvatten.

Diskmaskinsavstängning

Reglaget förekommer som ratt eller som vred.

Öppet läge: Rattmarkering (C) (H) uppåt. Vred uppåt.

Stängt läge: Rattmarkering (off) uppåt. Vred åt sidan.

Vid montering

Inloppsrör

En del blandare har gängade inloppsrör i blandarhuset. De är fastdragna och lossnar inte för normal hantering vid koppling till vattenledning. Men även om de skulle lossas, upp till ett varv, så tätar o-ringen mot blandarhuset.

Stödhylsor

Vid montering av blandare med inloppsrör skall stödhylsor användas i rörens ändar.

Fastsättning av enhålsblandare

De flesta blandare har pinnbultfastsättning. Fästmuttern är vändbar för tunn eller tjock bänkskiva. Blandare med pinnbultfastsättning ska ha en o-ring på undersidan som tätar ner mot bänk/porslin. Se till att den hamnar rätt i sitt spår vid montering av blandaren. Gäller ej blandare med kedjefäste.

Blandare med diskmaskinsavstängning

Om inte diskmaskin/tvättmaskin ansluts **måste** medföljande lock monteras på utgående rör. En del blandare har två anslutningar, över och under bänk. På dessa blandare **måste alltid** det ena locket monteras, på den anslutning som inte används.

Blandare med självstängande handdusch

Skräp och smuts i vattnet kan åsamka funktionsstörningar hos den automatiska omkastaren. Spola ledningarna före montering av blandaren! Om skräp och smutspartiklar förekommer i vattnet, montera smutsfilter före blandaren.

① Montering av pip

Spärbrickan för 110° svängbarhet måste monteras. Den läggs i med spärrklacken framåt.

② Kv eller Vv till diskmaskin

Blandaren är inställd för att ge kallt vatten. För att få varmt vatten: På enhålsblandare, ta av ratten (se bild 6) och vrid över spindeln till "HOT". På 60 c/c och 160 c/c-blandare, stäng av vattnet till blandaren och skifta pluggarna resp. flytta pluggen till det högra hålet i extrauttaget.

③ Fullt svängbar pip

Skruva ur skruven.

④ Flödesbegränsning och temperaturspär

Lyft av spaken och täckhylsan (se bild 5).

Fyra olika flöden kan ställas in med flödesställaren. Dra av den och vänd önskad klack bakåt mot stoppklacken. Ju större klack desto mindre flöde. De olika flödena är ungefär 100, 85, 60 och 50 %. Temperaturbegränsning görs genom att kugga om temperaturringen. Ju mer den vrids medurs (mot minus), desto större blir varmvattenbegränsningen.

⑤ Byte av blandarinsats

För att få av spaken, peta bort den röd/blå knoppen och lossa insexskruven (2,5 mm insex) ca ett varv.

⑥ Byte av diskmaskinsavstängning

⑦ Omkastare pip-handdusch och tätningsringar för pip

Smörjning

Använd endast silikonfett.

Vid frysrisk

Demontera insatsen och förvara den i uppvärmt utrymme. Om blandaren har backventiler i inloppen (badkarsblandare och spolblandare) demonteras hela blandaren.

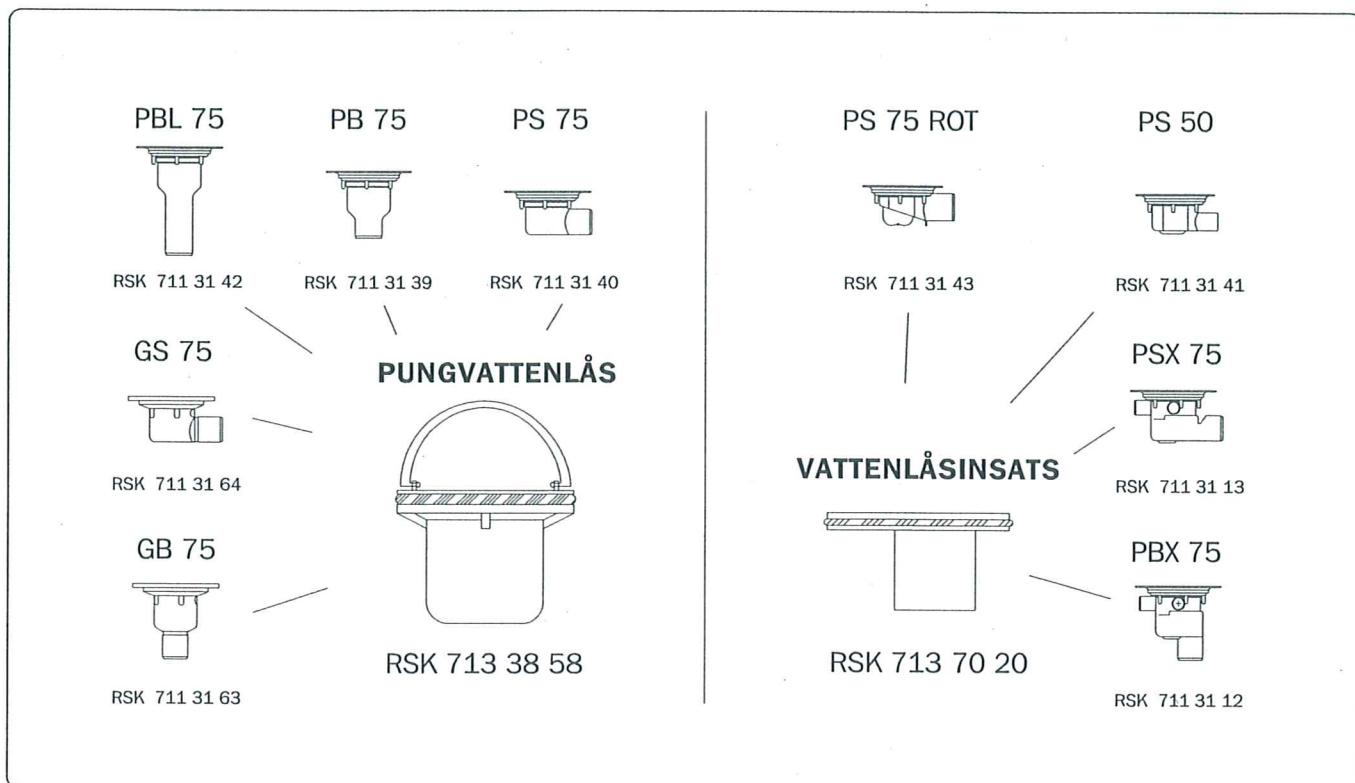
Rengöring

Blandaren bevaras bäst genom regelbunden rengöring med mjuk trasa och tvällösning, eftersköljning med rent vatten och polering med torr trasa. Man får absolut inte använda kalklösande, sura eller slipande rengöringsmedel. För att avlägsna kalkfläckar, använd hushållsättika och skölj efter med vatten. De lackerade blandarna får heller inte utsättas för aceton eller lut.

Rengöring av strålsamlare

På blandare med strålsamlare lossas strålsamlaren emellanåt för rengöring av insatsen. Är insatsen förkalkad tvättas den i ättikslösning.

Skötselråd för Jafo golvbrunnar

RESERVDELAR

Illustrationen ovan visar vilka vattenlås som passar till de olika golvbrunnarna. Nedan visas standardsilen. Behövs en starkare sil så finns det en som heter Stark med RSK 713 70 14. Klämringen med 5 st rostfria skruvar har RSK 713 38 54.

RSK 713 70 12

Er bostad är utrustad med Jafo golvbrunnar som genom sin utformning förhindrar att vattenskador uppstår. Golvbrunnarna är tillverkade antingen i polypropén eller i gjutjärn. Båda materialen motstår höga vattentemperaturer, lösningsmedel mm.

KONTROLL VID INFLYTTNING

Kontrollera att inga rester från byggtiden (betong, spackel mm) finns kvar i brunnen. Kontrollera också att mattan är ordentligt fäst med den fastskruvade klämringen.

NORMALSKÖTSEL

Jafo golvbrunnar är i sin utformning självrensande och behöver normalt inte rensas. Vid kraftig nedsmutsning, mycket håravfall etc, kan det vara nödvändigt att rensa golvbrunnen.

Silen vrides motsols och lyftes upp.

Pungvattenlås (se vänster bild ovan): Lyft i vattenlåsets handtag. Vattenlåset kommer lätt upp genom att O-ringen rullar upp. Montera isär delarna och rengör dem. Sätt glidmedel (tvål el dyl) på O-ringen och återmontera vattenlåset.

Vattenlåsinsats (se höger bild ovan): Stick ned fingrarna i vattenlåset och tryck mot den smalaste delen av insatsen. Insatsen glider då upp enkelt. Gör ren golvbrunn och insats. Tryck tillbaka insatsen.

Silen lägges på plats och vrides fast medurs.

Skötselråd för Wc-stolar

Allmänt

IDO's badrumsporslin tillverkas i sintrat porslin, vilket innebär att porslinet bränns under hög temperatur. Resultatet blir en blank och motståndskraftig yta som står emot de flesta förekommande preparat. För att porslinet ska hålla hög hygienisk standard skall noggrann rengöring ske regelbundet enligt nedanstående anvisningar.

Glaserade porslinsytor

Wc-stolens cistern och skålens utsida fordrar ingen annan skötsel än rengöring med förekommande rengöringsmedel. Använd ej skurpulver eller material med slipseffekt då dessa repar och mattar den blanka glasyren.

Wc-skålens insida samt vattenlås fordrar ofta och regelbunden rengöring med något av de i marknaden förekommande speciella rengöringsmedel med lågt PH-värde (svagt surt). Dessa medel förhindrar uppkomsten av beläggningar orsakade av kalkhaltigt vatten samt fekalier och urinsten.

För en effektiv skötsel bör man se till att ha en bra toalettborste som regelbundet används och därigenom håller Wc-stolen ren och fräsch.

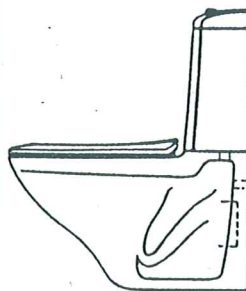
Sits och lock till Wc-stol

Sits och lock levereras som standard i polypropénplast och kan lätt demonteras från stolen för rengöring.

Vanliga tvättmedel utan slipseffekt används och avspolning med handdusch rekommenderas.

Sits och lock är ej avsedda att stå på.

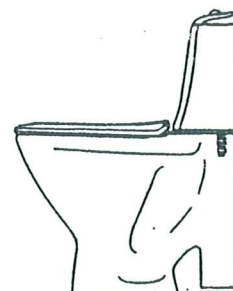
I hus som står uppvärmda vintertid bör Wc-stolens spolcistern tömmas och torkas torr. Häll 3-4 dl frostskyddsmedel i vattenlåset och täck vattenspegeln med matolja eller plastfolie för att förhindra avdunstning.

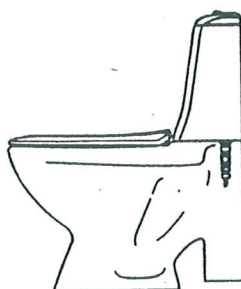
IDO 950 E
RSK 778 90 76

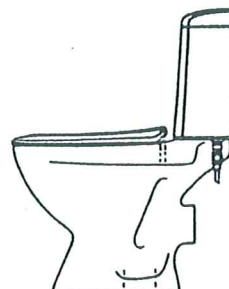
IDO 955 E
RSK 778 90 79

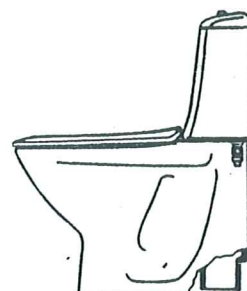
IDO 956 E
RSK 778 90 82

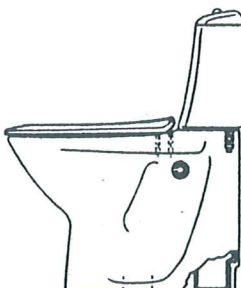
IDO 957 E
RSK 778 90 83

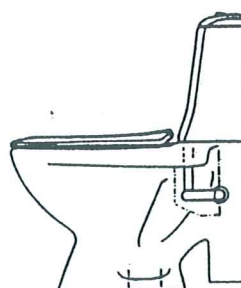
IDO 958 E
RSK 778 90 84

IDO 960 E
RSK 778 90 87

IDO 966 E
RSK 778 90 90

IDO 967 E
RSK 778 90 91

IDO 968 E
RSK 778 90 92/93

OBS!

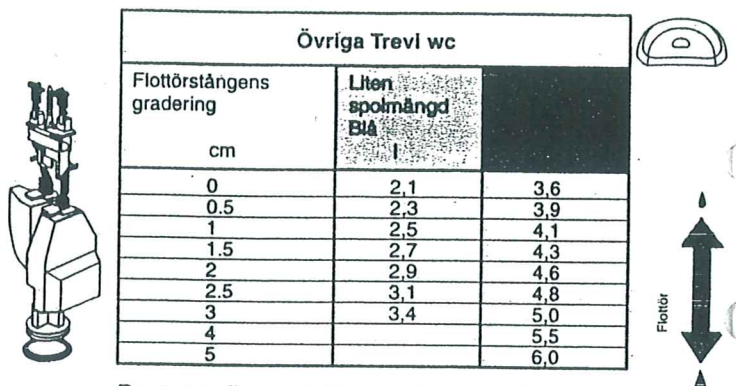
Inställning av spolvattenmängden för offentliga utrymmen

Då wc-stolen installeras i offentliga utrymmen bör den stora spolvattenmängden justeras till 6 liter. Ventilen behöver inte lösgöras. Högra sidans flottörnav (röd flottörstång) trycks ner. Vid behov avlägsnas den gula spärrhaken och därefter spolar wc:n alltid med 6 liter. Oberoende på vilken sida av knappen man trycker, fungerar wc-stolen med den större spolvattenmängden.

Justeringstabeller

WC ...98, WC ...95 WC 958E, WC 950E		
Flottörstångens gradering	Liten spolvattenmängd Blå	
cm	l	
0	1,8	3,2
0.5	2,0	3,4
1	2,2	3,6
1.5	2,4	3,8
2	2,6	4,0
2.5	2,8	4,3
3	3,0	4,5
4	3,4	5,0
5		5,5

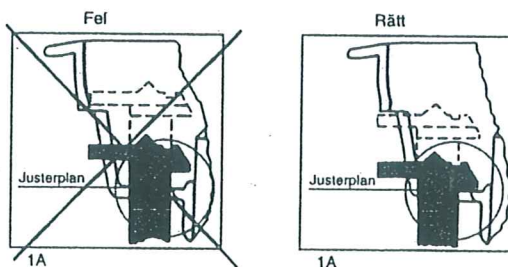
Övriga Trevl wc		
Flottörstångens gradering	Liten spolvattenmängd Blå	
cm	l	
0	2,1	3,6
0.5	2,3	3,9
1	2,5	4,1
1.5	2,7	4,3
2	2,9	4,6
2.5	3,1	4,8
3	3,4	5,0
4		5,5
5		6,0

P.g.a. porslinsprodukternas tolerans vid tillverkning är tabellens noggrannhet $\pm 0,3$ liter.

IDOFLOW-ventilens funktionsstörningar och reparationsåtgärder

1. Bottenventilen läcker, läckage från cistern till skål.

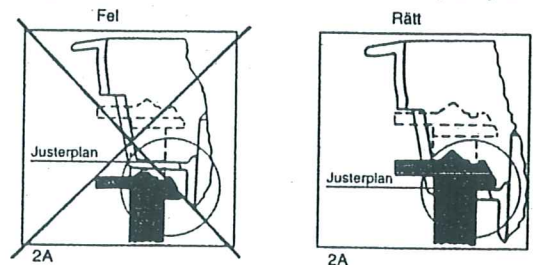
- A) Höger eller vänster fjäderstift är feljusterade. Stiftet är ej tryckt mot justerplanet.
Åtgärd: Tryck fjäderstiftet mot justerplanet.

- B) Felaktig bottenventiltätning.
Åtgärd: Byt tätning.
- C) Nedre delen av bräddavloppsroret läcker eller har lossnat.
Åtgärd: Byt ut o-ringen. Lossnat rör trycks ner och låses genom att kraftigt trycka låsringen neråt.
- D) Ventilens tätningssyta har skadats.
Åtgärd: Lösgör cisternen och byt ventilens tätningssyta.
- E) Ventilens vipparm (armar) har kommit ur sitt läge.
Åtgärd: Tryck vipparmen tillbaka på sin axel.

2. Liten spolning fungerar inte.

- A) Det högra fjäderstiftet är justerat förbi justerplanet. (för djupt).
Åtgärd: Dra upp stiftet och justera det på nytt.

- B) Cisternen fylls inte.
Åtgärd: Se nr 4 sida 4.
- C) Lilla flottören justerad för högt.
Åtgärd: Justeras på nytt i rätt läge enligt justeringstabellerna sida 2.
- D) Spolröret under cisternen felmonterat. Kontrollera genom att demontera bottenventilen. Se sida 3.
Åtgärd: Demontera cisternen och byt eller räta ut spolröret.
- E) Gula spärrhakens "fjäder" ur läge.
Åtgärd: Demontera spärrhaken och montera "fjädern" innanför den vita hållhaken.

3. Stor spolning fungerar inte.

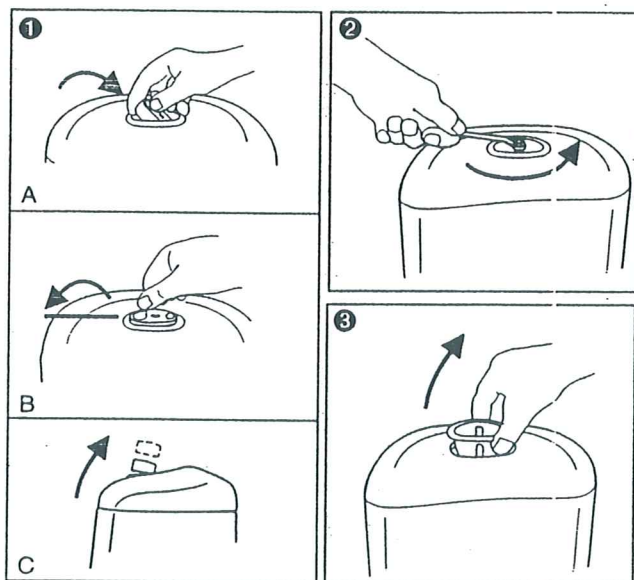
- A) Det högra fjäderstiftet är justerat förbi justerplanet (för djupt).
Åtgärd: Dra upp stiftet och justera det på nytt.
- B) Cisternpåfyllningen fungerar inte.
Åtgärd: Se punkt 4 sida 4
- C) Spolröret under cisternen felmonterat. Kontrollera genom att demontera bottenventilen. Se sida 3.
Åtgärd: Demontera cisternen och byt eller räta ut spolröret.

Demontering av cisternlocket

Bild 1. Tryck ner ena sidan av tryckknappen så att motsatta kanten stiger maximalt. Tag i undre kanten och lyft kraftigt så att knappens ena sida lösgörs från axeltappen. Placera knappen i vågrätt läge och lyft den lösgjorda sidan, varvid hela knappen frigörs.

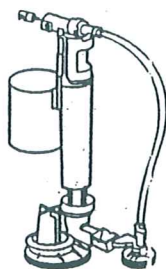
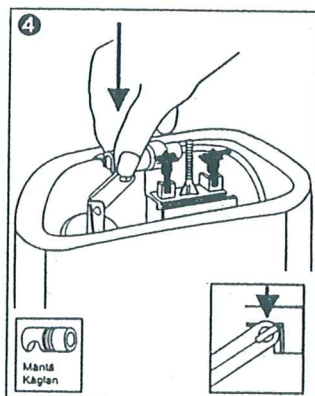
Bild 2. Öppna momentmuttern med en hyls- eller fast nyckel.

Bild 3. Lyft av lockfästet samt cisternlocket.

Demontering av inloppsventilen

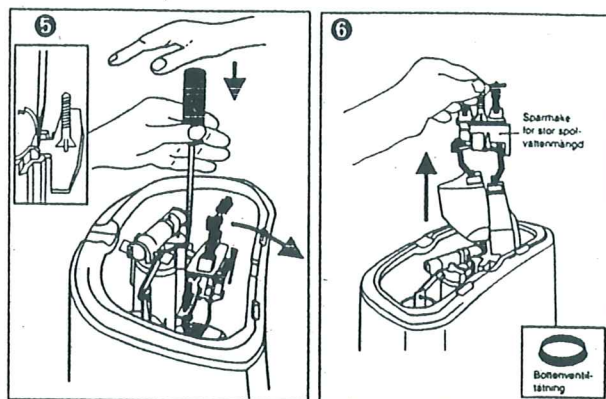
Bild 4. Tryck med kraft ned inloppsventilens axel, varvid den frigörs. Drag ut käglan från ventilhuset.

Demontering av spolventilen

Bild 5. Placera en skruvmejsel intill springan mellan bräddavloppsrör och konsolfäste. Slå lätt med handflatan. Fatta tag i den gängade tappen och vrid utåt samt lyft spolventilen ur cisternen.

Bild 6. Lyft ventilen ur cisternen. Flottörerna kan nu lätt justeras.

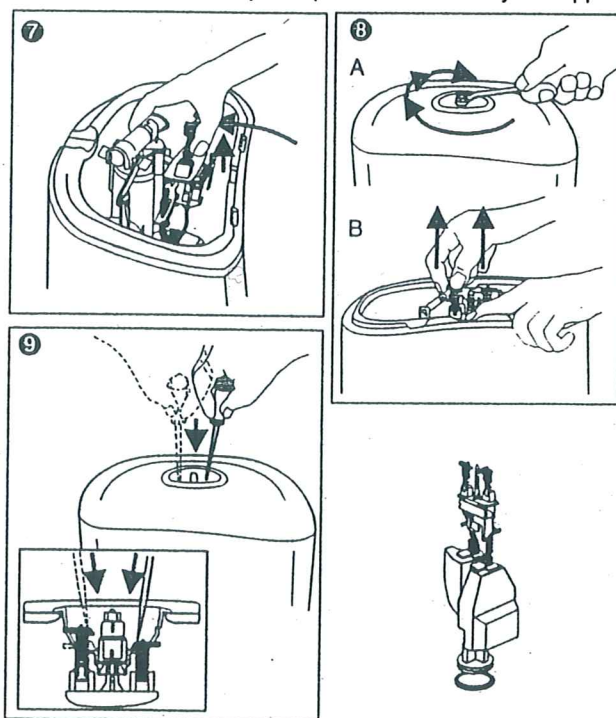
Återmontering av ventilen

Bild 7. Placera spolventilen tillbaka så att konsolens hake kraftigt pressas in i bräddavloppsrörets sidoöppning. Kontrollera att botten-sätets styrkors glidit in i bottenventilkoppens undersida. **OBS!** Om inloppsröret varit demonterat kontrollera att det är ordentligt monterat och vridet i låsläge.

Bild 8A. Montera cisternlock- och lockfäste. Spänn momentmuttern tills ett knäppande ljud hörs. Kontrollera att de svarta fjäderstiften, i sitt nedre läge, vilar på lockfästets justerplan enligt bild 9. Om så ej är fallet bör stiften tryckas med skruvmejsel mot justerplanet. Montera tryckknappen. Om stiften av misstag tryckts under justerplanet, bör det dras ca 1,5 cm uppåt och justeras på nytt, se sidorna 3.

Bild 8B. Om cistern, lock- eller ventil har förnyats bör fjäderstiften dras så långt upp det är möjligt utan att de frigörs från sina holkar. Montera därefter locket, lockfästet, samt momentmuttern.

Bild 9. Placera skruvmejseln, något snedriktad, i fjäderstiftets skåra och tryck kraftigt så att stiften stöter mot justerplanet. Montera tryckknappen.

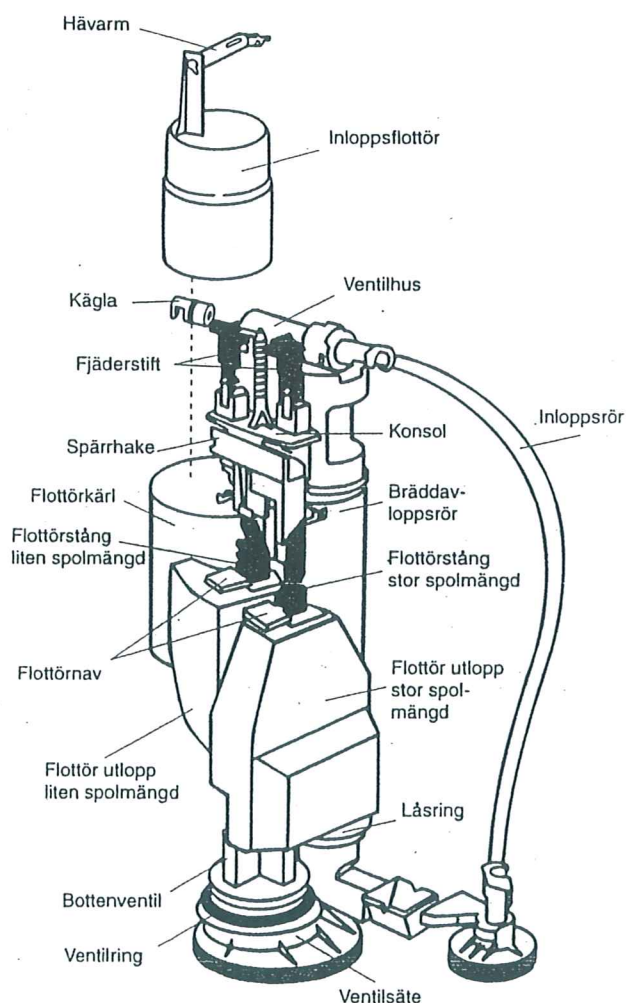
4. Cisternen fylls inte.

- A) Lilla flottören justerad för högt.
Åtgärd: Justeras på nytt i rätt läge enligt justeringstabellerna sida 8.
- B) Vattentrycket är för lågt (under 1 bar).
Åtgärd: Kontakta VVS-fackman.
- C) Inloppsroret igensatt.
Åtgärd: Öppna rörets övre ända eller vid behov demontera hela röret för rengöring.
- D) Backventilen, som är belägen under inloppsventilens flottörkärl, läcker.
Åtgärd: Byt ut den defekta detaljen.
- E) Avstängningsventilen under cisternen är stängd.

5. Påfyllningen upphör inte.

- A) Ventilkäglan i inloppsventilen igensatt av föroreningar.
Åtgärd: Rengör inloppsventilen, bild 4 sida 3.
- B) Stort läckage i bottenventil.
Åtgärd: Se punkt 1 sida 2.
- C) Felmontering av bottenventilkopp.
Åtgärd: Se bild 7 sida 3.

IDOFLOW - ventil 63400

Förteckning över reservdelar till TREVI E

Nummer		
IDO	RSK	Benämning
63408	790 78 93	Vippknapp förkr
63408-01	790 78 94	Vippknapp vit
63456	790 78 95	Inloppsrör kompl
63412	790 78 96	Mutter inlopp
63413	790 78 97	Mutter utlopp
63441	790 78 98	Armatyr kompl
63442	790 78 99	Vippknapp-sats förkr
63442-01	790 79 00	Vippknapp-sats vit
63443	790 79 01	Utloppsventil
63444	790 79 02	Ventilring
65445	790 79 03	Inloppsventil
63446	790 79 04	Kolv med o-ring
63447	790 79 05	Ventilhus
63448	790 79 06	Gummipackning inlopp
63449	790 79 07	Gummipackning ventilsåte
63450	790 79 08	Hävarm
63451	790 79 09	Spolrör (byxrör) stand
63452	790 79 10	Spolrör (byxrör) kort
63453	790 79 11	Spärrhake
63454	790 79 12	Bladfjäder
63455	790 79 13	Fjäderstift

Trevi E wc:n är på fabrik inställd för 4 och 2,4 liters spolvattenmängder. Dessa spolvattenmängder gäller endast för användning i bostadshus.
OBS! I offentliga wc-utrymmen skall stora spolningen justeras till 6 liter. Vid behov kan wc:n också justeras att enbart fungera med stor spolning.

Produktval

Drift- och skötselanvisning för Purmo radiatorer

Beskrivning

Rettig Radiatorn är en högeffektradiator för vattenburna värmesystem. Radiatorn tillverkas i enkla, dubbla och tredubbla paneler med olika antal konvektionsplåtar, vilket ger den hög värmeavgivning på ett minimum av utrymme.

Vissa typer är försedda med fabriksmonterade galler och sidoplåtar.

Ytbehandling

Rettig-radiatorn grundmålas genom doppning i rostskyddande vattenbaserad primer. Radiatorn har ett toppskikt av ugnshärdad epoxyepoliesterpulver, vilket ger en slitstark yta med hög finish.

Rengörning av lack

Radiatorn rengörs med såpa eller tvållösning. Använd inte rengöringsmedel med amoniak eller slipmedel.

Bättringsmålning

Om originallacken skadas, skall den bättringsmålning med originalbättringslack, som finns att köpa i VVS-fackhandel. Kulör vit RAL9010.

Avluftning

Den medlevererade luftventilen har en vridbar pip. Använd luftnyckel eller skruvmejsel vid luftning.

Tekniska data

Material :	Radiator i kallvalsad bandstål SS-EN 10130, 1,20 mm. Konvektordel i kallvalsad bandstål SS-EN 10130, 0,50 mm.
Lackering:	Grundmåling med rostskyddande primer, skiktjocklek ca 30µm. Pulverlackering med epoxyepoliesterpulver ugnshärdad i 200 °C. Skiktjocklek totalt 60-100 µm.
Kullör:	Vit RAL 9010
Ytbehandling:	Enligt DIN 55900
Provtryckning:	PN10
Kvalitetsnorm:	ISO 9002

Rettig Värme AB

Verkstadsgratan 2
702 27 Örebro

Telefon 019-20 74 80
Faxnummer 019-20 74 90
E-postadress info@rettig.se

Easy-Vent®

Skötsel­anvisning

Hyresgästens exemplar

PRODUKTFAKTA

Easy-Vent tillför rummet filtrerad förvärmad friskluft. Easy-Vent monteras tillsammans med radiatorn och fungerar som upphängningsanordning för denna.

Luftdonet är utrustad med renslucka och luftfilter. Regler- och låsbart spjäll finns som tillbehör.

Easy-Vent tillverkas i pulverlackerad stålplåt i vit kulör RAL 9010. Som standard ingår Komfortfilter i klass F7.

Easy-Vent är patenterad och mönsterskyddad i ett flertal länder inklusive Sverige.

INJUSTERING

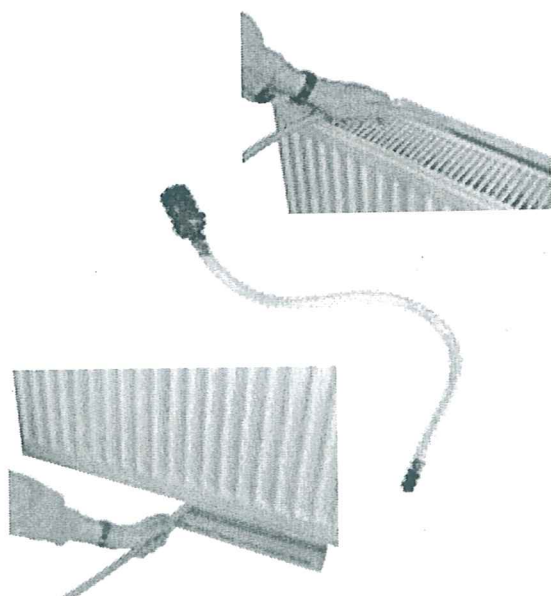
Easy-Vent behöver inte justeras. Vid given storlek och tryckfall ger Easy-Vent ett konstant luftflöde.

Tillse att reglerbara spjäll hålls öppna för fullgod ventilation.

RENGÖRING

Donet kan vid behov tvättas med vatten och mildt diskmedel. Använd inte rengöringsmedel som innehåller ammoniak eller slipmedel.

Med hjälp av flexibel rensslang ansluten till dammsugare rengörs kanal, fasadgaller och vid behov donets insida.

FILTERBYTE

För att upprätthålla fullgod ventilation bör filter bytas regelbundet.

- Komfortfilter F7 bör bytas en gång per år, gärna tidig vår eller höst
- Grundfilter G2 kan dammsugas vid behov. Byte rekommenderas vartannat år
- Aktivt kolfilter absorberar gasformiga föroreningar. Beroende på miljöbelastning förbrukas det aktiva kolet olika snabbt. Byte bör ske en gång per år

Filterbyte är mycket enkelt:

1. Lyft av rensluckan och dra upp filtret
2. För ned det nya filtret i öppningen. Kontrollera att filtret är vänt åt rätt håll i förhållande till luftriktningen. Etikett med beskrivning finns på filtret
3. Lägg tillbaka rensluckan

Filtret är böjbart vilket gör filterbytet enkelt även med lågt placerad fönsterbänk

Nya filter och flexibel slang för invändig rengöring av luftdon och kanal beställes från Acticon AB. Kontakta din fastighets­skötare/hyresvärd. Besök gärna vår hemsida www.acticon.se

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

Det är vi på PoB:s Elektriska AB som har utfört elinstallationen i Lägenheterna i punkthus och radhus på Tegelbruksvägen Röllingby i Åkersberga.

Här får ni några råd beträffande hur installationen är utförd, samt några tips om vart ni skall vända er vid eventuella fel som kan uppstå.

PoB:s EL AB

Möllersvärdsgatan 12 754 50 Uppsala
Tel 018-158797 Fax 018-694332

ELINSTALLATIONEN

Kraft- och belysningsinstallationen följer konventionellt utförande.

Alla utrymmen tändes med strömbrytare vid eller i respektive utrymme. Uttagen är placerade enligt planritning.

Apparaterna bör iakttagas så att dessa är hela. En spräckt strömbrytare eller ett spräckt vägguttag betyder direkt livsfara för person.

RIKSTELEFONANLÄGGNING

Telefonuttagen är typen modularuttag och är monterade enligt planritning. Telia levererar signal till första jack som är placerat i hall och är av typ "gristryne" Övriga telejack i lägenheterna är typ modularuttag, där det vänstra uttaget är kopplat till Telia. Alla ledningar är ihopsamlade i kopplingslådan under centralen. Till samtliga telejack finns ett tomrör för framtida anslutning av utrustning. Vid fel under garantitiden prova att telefon fungerar i första jack om den ej fungerar i första jack ring TELIA om den fungerar i första jack men ej i övriga jack meddela PoB:S EL på tel.018 -158797

Skötsel & Underhåll

Lackerade trägolv

Allmänt

Tarketts unika golvårdsprodukter förenklar underhållet och förlänger trägolvens redan långa livslängd. Tänk på att olika träslag har olika egenskaper såsom hårdhet, intryck- och repkänslighet, färg mm. Alla trägolvs färg förändras då paketen öppnas och golvet utsätts för UV-ljus. Körsbär, fur samt exotiska träslag förändras mest.

Inomhusklimat

Rätt rumsklimat och luftfuktighet är viktigt för att trägolv inte skall formförändras mer än normalt. I nya hus bör man vara speciellt uppmärksam på detta. Byggfukt och normal sommarfukt kräver god ventilation och eventuellt uppvärmning. Luftens relativa fuktighet inomhus skall ligga mellan 30% och 60% RF. Under eldnings-säsong kan det ibland bli för torrt, under 30% RF, då krävs att luften tillförs fuktighet med hjälp av t.ex. luftfuktare.

Stoppa smutsen redan vid entrén

Stoppa smutsen vid ytterdörren med lämpliga avtorkningsmattor. Ju mer smuts du stoppar vid dörren, desto mindre städning inuti lokalen. Kom ihåg att grus nöter och skadar golvet. Möbeltassar och skyddsmatta under rullande hjul minskar risken för repor. Vätska ska genast torkas upp.

Rengöring

- Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder, torr mopning eller dammsugning.
- Vid grundligare rengöring, fuktorka golvet med väl urvriden trasa. Svabbgarn rekommenderas inte eftersom det lämnar för mycket vatten efter sig på trägolvet. Tillsätt ev. några droppar **Tarkett Bioclean** eller mildt syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet.
- Underhåll golvet med **Tarkett Lackrefresher** för att få ett extra skydd. I hemmiljö 2 ggr/år, i offentlig miljö 1 ggr/månad. Golvet blir lättstädat och lackytans livslängd förlängs. **Tarkett Lackrefresher** har en halkhämmande effekt samtidigt som den är överlackeringsbar, innehåller inte vax och gulnar ej.

Fläckborttagning

Tarkett lackerade trägolv har hög fläckhårdighet. För bästa resultat bör dock fläckar avlägsnas när de är färska. När fläcken är borta skall golvet fukttorkas med rent vatten. Använd en ren, väl urvriden fuktig trasa.

Fläck av:	...tas bort med:
Frukt, bär, saft, läsk, öl, vin, mjölk, grädde, kaffe, te	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak, t.ex. Tarkett Bioclean i ljummet vatten
Choklad, fett, skokräm, gummi-klackmärken, olja, tjära, asfalt	Tvättnafta, lacknafta
Färgband, färgkriter, bläck, tusch, läppstift	T-sprit
Urin, kräkningar	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak, t.ex. Tarkett Bioclean i ljummet vatten
Blod	Kallt vatten

Skötsel­anvisningar för keramiska golv- och väggplattor.

Byggkeramik
Rådet

Keramiska golv- och väggplattor är underhållsfria. Dock krävs en normal veckostädning samt avtorkning vid spill och annan nedsmutsning.

Här nedan följer förslag på hur man på bästa sätt kan sköta sina keramiska golv- och väggplattor. Utöver detta gäller de specifika rekommendationer resp. leverantör lämnar för sina produkter.

Skötsel­anvisningarna förutsätter att de keramiska plattorna är rengjorda efter fognings­arbetet samt att eventuell byggsmuts är bortstädad.

VÄGGAR

Kakelplattor och glaserade klinkerplattor.

Den glaserade ytan på kakelplattor och glaserade klinkerplattor torkas enklast av med en fuktig trasa. Torrtorka därefter. Eventuella rester av tvål, shampo, fett etc kan lätt avlägsnas med ett alkaliskt rengöringsmedel med efterföljande avsköljning och torrtorkning.

Eventuella kalkstänk kan lösas med svag syra, i handeln kallad "kalkbortagningsmedel", samt avsköljning och torrtorkning.

Vissa kakelplattor har dekorer som kan missfärgas av alkali eller syra samt repas vid rengöring med svampar typ "scotch brite". Sådana plattor skall rengöras med vatten och en mjuk svamp och eftertorkas med en mjuk trasa. Kontrollera med plattleverantören.

GOLV

Torra utrymmen.

Oglaserade, ej tätsintrade plattor.

Plattorna har en viss öppen porositet i ytan. Normalt rengöres golven med såplösning, som på sikt ger en djupare färgton samt en svagt glansig och skyddande yta. För att påskynda denna effekt och för att golven skall bli mer lättstädade kan man behandla plattorna med s k klinkerolja. Oljan skall vara av typ som går ned i porerna och inte lägger sig som en hinna på ytan. Dessa oljor ger också golvet en något mörkare ton samt en viss glans.

Bonvax och andra produkter, ej avsedda för keramiska plattor skall ej användas!

Behandlingen bör ske innan golvet tas i bruk och upprepas vid behov (ca 2-3 ggr/år). Normal veckostädning sker bäst med såpa och vatten.

Eventuella fläckar och spill av fett eller smuts tas bort med alkaliskt resp surt rengöringsmedel om inte såpvtätten klarat dem. Kontrollera med leverantören om speciella föreskrifter gäller för aktuella plattor.

Mycket porösa, oglaserade s k Cottoplattor kräver speciell behandling. Ytan måste impregneras med en för detta ändamål avsedd produkt. Vissa plattor av Cottotyp är impregnerade redan i samband med tillverkningen och skall behandlas med hänsyn till detta. För samtliga Cottoplattor gäller att fogning måste ske med största försiktighet och att rengöring efter fogning görs noggrant. Följ instruktionerna från leverantören!

Oglaserade tätsintrade plattor (inkl s k granitkeramik)

Oglaserade tätsintrade plattor har ett mycket tätt gods och kräver normalt ingen behandling med klinkerolja e d. Dock kan vissa typer trots sitt täta gods ha en ytporositet, som gör att en

klinkeroljebehandling kan underlätta städningen. Fläckborttagning och normal veckostädning utföres enligt ej tätsintrade plattor.

Behandling med s k klinkerolja skall inte utföras. Oljan lägger sig på den glaserade ytan och kan ge upphov till halkproblem.

Glaserade plattor och mosaik.

På en glaserad yta har smutsen svårt att fästa. Fläckar av fett eller kalk kan lätt tas bort med alkaliskt eller surt rengöringsmedel.

Behandling med s k klinkerolja skall inte utföras. Oljan lägger sig på den glaserade ytan och kan ge upphov till halkproblem.

Veckostädning sker med vatten och ett svagt alkaliskt rengöringsmedel.

Våtutrymmen.

(Badanläggningar, industri, storkök etc.) Samtliga nämnda platttyper för golv kan förekomma i våtutrymmen i olika typer av anläggningar med skilda typer av nedsmutsning. De keramiska plattorna i våtutrymmen har ofta en strukturerad yta, som gör dem halkdämpande.

Ett effektivt sätt att rengöra denna typ av plattor är behandling med högtrycksspruta.

Trycket i sprutan bör ej överstiga 5,0 MPa. Vid högre tryck kan fogarna skadas. Munstycket skall vara vinklat 45° och hållas på ett avstånd av 15-20 cm från ytan. Nedan följer beskrivning av lämplig arbetsgång vid användning av högtrycksaggregat. Se även anvisningar från leverantören av aggregatet. Principerna gäller i tillämpliga delar även för andra rengöringsmetoder.

1. Alkaliska rengöringsmedel påföres helst på torra ytor, så att de kommer i direkt kontakt med föroreningen. Var försiktig vid påläggning av starkt sura eller starkt alkaliska rengöringsmedel! Sura rengöringsmedel skall påföras på fuktiga ytor, annars finns risk att cementbruksfogar skadas.
2. Låt rengöringsmedlet verka cirka 3 min.
3. Håll strålröret på lämpligt avstånd så att rengöringsmedlet träffar golvet i dimform. Spruta rent med högtryck och 60-gradigt vatten. Arbeta från högsta punkterna mot golvavlopp. Arbeta metodiskt och låt sköljstråken överlappa varandra.

Olika föroreningar och rekommenderade rengöringsmedel.

- A. Petroleumprodukter (verkstadsindustrier o d)
Vattenbaserat avfettningsmedel.
- B. Animaliska och vegetabiliska fetter (livsmedelsindustri och sanitära utrymmen)
Alkaliskt rengöringsmedel
- C. Kalk
Surt rengöringsmedel.

Observera att rengöringsmedlet skall sköljas bort ordentligt. I vissa fall kan det vara nödvändigt att arbeta både med surt och alkaliskt medel direkt efter varandra för att få golvet rent.

FOGAR.

Cementbruksfogar.

Fogarna är till skillnad från de keramiska plattorna porösa men tätas i någon mån i de fall man använder klinkerolja. Oljan ger oftast en något mörkare nyans på fogen.

Cementbruksfogar i våta, dåligt ventilerade utrymmen kan vara grogrund för svamp­­tillväxt, (mögel). Cementbruksfogen i sig är alkalisk, vilket försvårar tillväxten. God städ­rutin, alkaliskt rengöringsmedel och god ventilation undanröjer risken för svamp­­tillväxt.

Fogar av hårdplaster.

I lokaler utsatta för hetvattenspolning, oljor, fett eller kemikalier (typ industri, storkök etc) väljes ofta fogar av hårdplaster t ex epoxi eller polyuretan. Dessa fogmassor klarar starka rengöringsmedel och intensiva städmetoder.

FLÄCKBORTTAGNING.

Förorening	Typ av rengöringsmedel
Vegetabiliska och animaliska fetter	Alkaliskt rengöringsmedel
Motorolja	Lös­ningsmedel (terpentin, acetone)
Bläck	Syra (saltsyra, oxalsyra)
Rost	Syra (saltsyra, oxalsyra)
Kalkfläckar	Syra (saltsyra, oxalsyra)
Öl/vin	Alkaliskt rengöringsmedel
Gummi	Lös­ningsmedel (terpentin, acetone)
Glass	Alkaliskt rengöringsmedel
Färgprodukter	Lös­ningsmedel (terpentin, acetone, lacknafta)
Metallskrap	Alkaliskt/syra
Stearin	Lös­ningsmedel (terpentin, acetone)
Daglig rengöring	Svagt alkaliskt rengöringsmedel

OBS! Var försiktig vid användandet av starka rengöringsmedel.

Skötsel­anvisningarna är utarbetade av Byggkeramikrådets Tekniska Kommitte. Se även anvisningar från aktuell leverantör av keramiska plattor, fogbruk, rengöringsmedel och städutrustning!

Byggkeramik
Rådet

Beckers

SKÖTSELRÅD

för väggfärgsmålade ytor inomhus

De första dagarna är nymålade ytor som mest ömtåliga för nedsmutsning och rengöring. Beckers färger går att hålla fräscha genom rengöring. Ju högre glans en färgyta har desto bättre tålighet mot förslitning och rengöring.

Normal tvättning och rengöring:

Använd syntetiska tvättmedel som inte innehåller lösningsmedel. Använd aldrig sprit eller starka organiska lösningsmedel. Tyätta alltid nedifrån och upp. Skölj riktigt med vatten och ventiler därefter.

Fläckborttagning:

Prova med lacknafta på fläckar som inte går bort med syntetiska tvättmedel. Beckers Ute-Mögeltvätt har blekande effekt på vissa fläckar och kan därför användas i vissa fall. Med utspädd ättiksyra avlägsnas rostfläckar.

VÅTRUM MÅLADE MED BECKERS RESISTENT VÅTRUMSSYSTEM.

- Ett våtrum kräver lite extra omsorg och regelbunden rengöring för att det skall behålla sitt fina utseende länge. Första tiden efter nymålningen bör man handskas försiktigt med ytorna. Ytan skall torka minst en vecka innan den utsätts för vattenbegjutning med hett vatten.
- Kontrollera att tätningar kring genomföringar och håltagningar är intakta. Täta nya skruvhål och håltagningar omgående.
- Se till att ventilationen är tillfredställande och fönstret som avsetts. Ta för vana att efter duschning föra bort vatten från golvet med gummiskrapa. Dra ej för duschdraperi. Ställ dörrarna på glänt. På så sätt kan luftfuktigheten hållas nere och möjligheterna för mögeltillväxt begränsas, även om varje komponent i våtrumssystemet innehåller mögelförhindrande medel.
- Väggarna måste med jämna mellanrum rengöras från kalkavlagringar, tvålrester och dylikt, speciellt viktigt är detta vid utsatta ställen som duschplats, vid och under badkar och tvättställ. Använd kalkavlösande rengöringsmedel, t ex. Kalkosan, och mjuk borste. Skölj med rent vatten och torka ytan.
- Normal rengöring görs med vanliga syntetiska tvättmedel. Rengöringsmedel och redskap med slipande effekt skadar ytan och skall inte användas. Använd inte heller sprit (t ex. T-Röd) eller starka lösningsmedel (t ex. thinner), då dessa löser upp färgen. Ta som regel att tvätta nerifrån och upp, skölj med rent vatten och torka ytan.
- På fläckar som inte går bort med syntetiska tvättmedel kan man prova med lacknafta. Beckers Ute-Mögeltvätt har en blekande effekt och kan vara ett effektivt fläckborttagningsmedel, även för mögelfläckar. Boracol är ett effektivt medel med långtidseffekt mot mögel och beväxning.

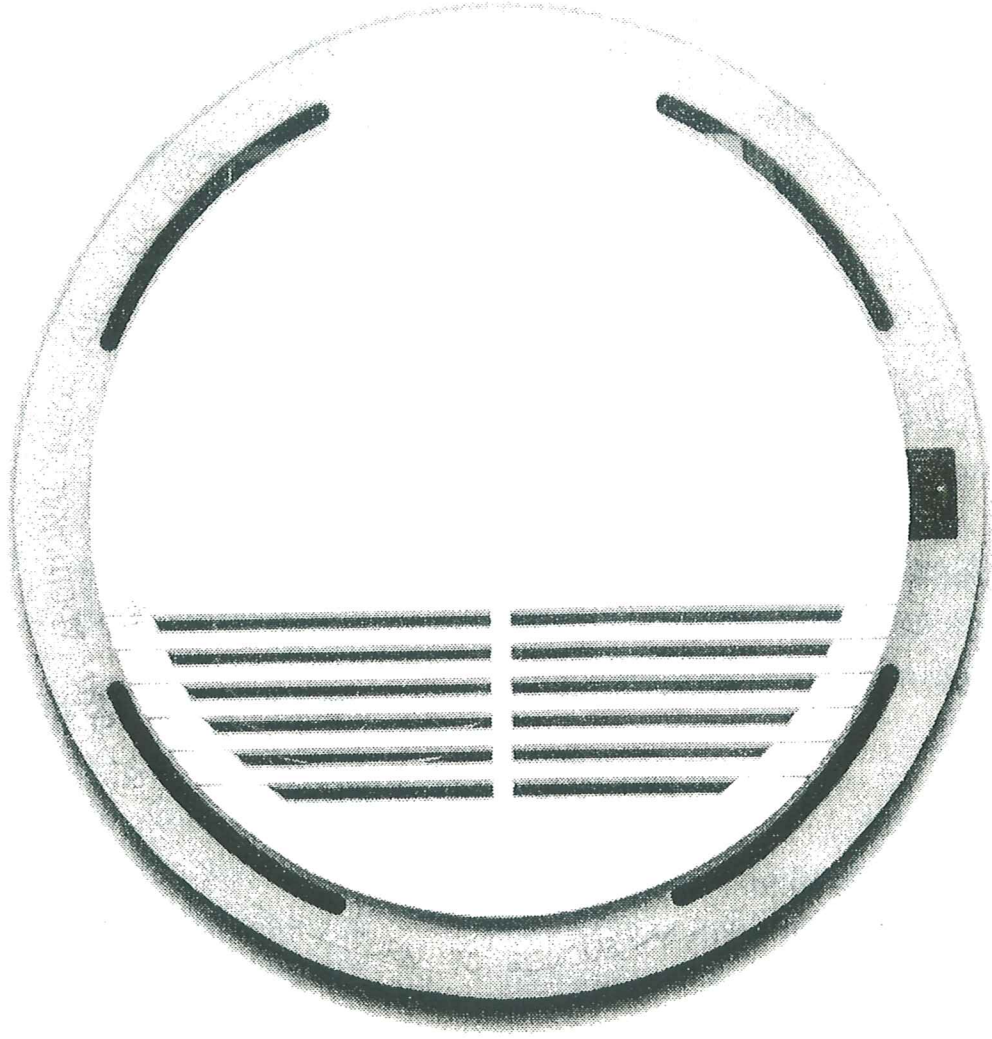
Beckers Färg - 117 83 Stockholm, 08-775 61 00

BRUKSANVISNING

BRANDVARNARE

MED PAUSKNAPP

GARVAN SS668SF

CE

GARVAN SS668SF UPPFYLLER KONSUMENTVERKETS REGLER FÖR SÄKERHET OCH FUNKTION
SAMT SVENSKA BRANDFÖRSVARSFÖRENINGENS REKOMMENDATION.

SÅ HÄR FUNGERAR BRANDVARNAREN

DUBBLA JONISERINGSKAMMARE

Garvan SS668SF har dubbla sk joniseringskammare, vilket innebär att brandvarnaren kombinerar god driftsäkerhet med hög känslighet för brandos.

STARKTONSLARM

Larmsignalen är en skarp ton på över 85dB.

BATTERI

Brandvarnaren levereras med ett vanligt 9 volts batteri. Det går bra att byta ut detta mot det nya miljövänliga batteriet Ultralife-10-Years som håller i 10 år.

BATTERISPÄRR

Spärren gör att brandvarnaren inte går att sätta upp om du har glömt att sätta i batteriet.

TESTKNAPP

Brandvarnarens larmsignal kontrolleras med testknappen. Håll den intryckt tills larmet ljuder. Detta bör göras minst en gång per månad.

KONTROLLAMPA

För extra säkerhet har brandvarnaren även en röd kontrollampa (ljusdiod). Lampan blinkar en gång per minut när brandvarnaren fungerar som den ska.

PAUSFUNKTION MED AUTOMATISK ÅTERGÅNG TILL LARMFUNKTION

Brandvarnaren har pausfunktion så att den även kan sättas upp i exempelvis köket – där brandrisken oftast är större än i andra rum.

För att undvika larm vid t ex stekning trycker du bara in testknappen någon sekund. Känsligheten mot rök minskas under ca 10 minuter. Två korta tonstötar talar om när larmet är helt aktiverat igen.

LÄTT ATT SÄTTA UPP

Brandvarnarens fästplatta sätts upp med de två medföljande skruvarna. Passa sedan in brandvarnaren i fästplattans två hakar, och vrid lätt medurs en knapp centimeter. (Om du vill ta ned brandvarnaren, vrid moturs.)

SÅ HÄR SÄTTER DU UPP DINA BRANDVARNARE:

Brandvarnare bör sättas upp i eller i anslutning till sovrummen. Om dessa ligger i skilda delar av bostaden bör man för ett bra brandskydd montera en brandvarnare vid varje sovrum.

I hus med flera plan bör man ha minst en och helst flera brandvarnare på varje våningsplan.

Tack vare pausfunktion kan du även ha brandvarnare i köket – men sätt den inte alltför nära spisen.

Kom ihåg – ju tidigare du och din familj blir varnad, desto större chans har ni att rädda liv och egendom.

TIPS INFÖR UPPSÄTTNINGEN

Bäst är att montera brandvarnaren i taket – och i mitten av rummet – så att luft-

cirkulationen vid brandvarnaren blir god.

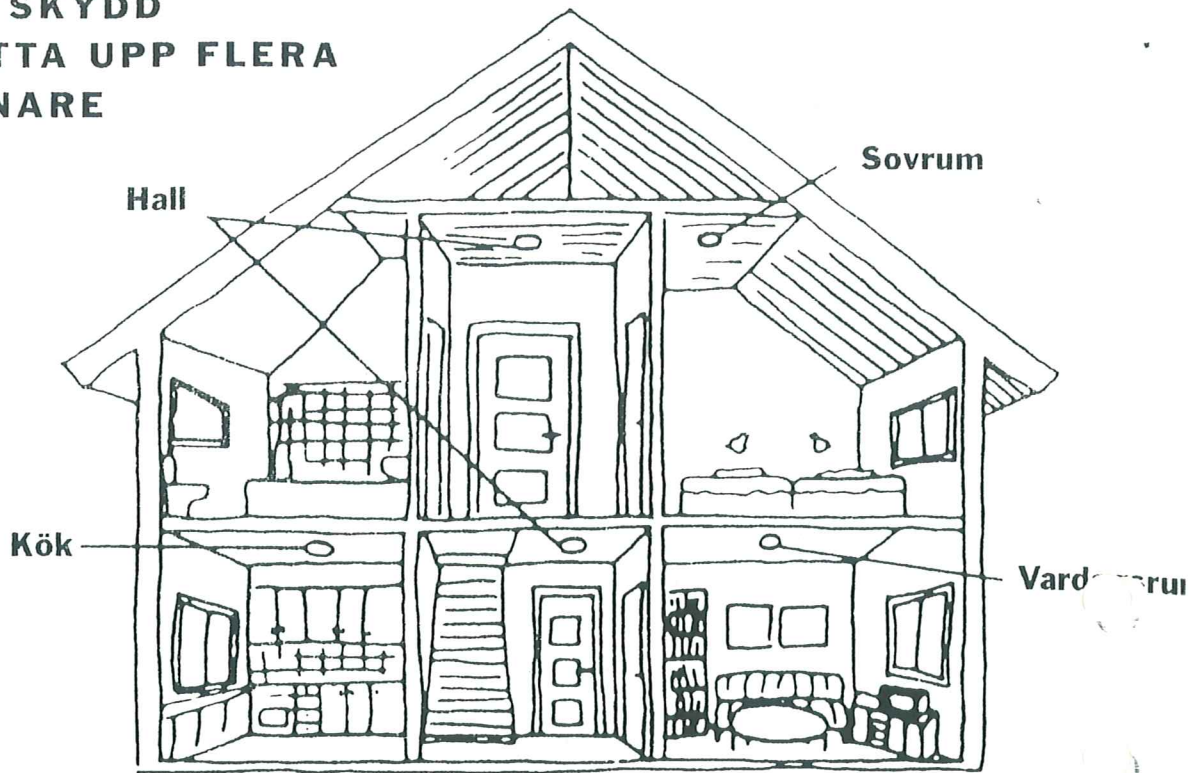
Om montering i taket inte är möjlig kan brandvarnaren istället placeras på väggen. Lämna ett avstånd på minst 15 cm och högst 30 cm mellan brandvarnare och tak.

UNDBIK FÖLJANDE PLACERINGAR:

1. Sätt inte upp brandvarnaren i närheten av fläktar eller ventilationskanaler. Eventuell brandrök kan söka sig dit istället för till varnaren.
2. Sätt inte upp brandvarnaren i mycket fuktiga utrymmen – eller i utrymmen som är utsatta för starka temperaturväxlingar.

Brandvarnaren får ej målas.

**FÖR BÄSTA SKYDD
BÖR DU SÄTTA UPP FLERA
BRANDVARNARE**

VAR ALLTID BEREDD PÅ BRAND!

Om ditt hem börjar brinna, kan din familjs liv hänga på sekunder. Därför måste alla i huset vara väl förberedda i en sådan situation.

GÖR UPP EN UTRYMNINGSPLAN

1. Välj ut de fönster som lämpar sig bäst för nödutrymning om den vanliga vägen skulle vara blockerad av rök eller eld. Ligger fönstret högt över mark, ordna en utvändig stege eller lina.
2. Bestäm en plats utanför huset där familjen samlas vid larm.
3. Håll helst sovrumsdörren stängd under natten. En dörr kan hålla branden borta

SÅ HÄR KONTROLLERAR DU BRANDVARNARENS FUNKTION:

FÖRE UPPSÄTTNINGEN:

1. Tryck ner batteriet i batterifacket enligt anvisningen på brandvarnaren.
2. Tryck in testknappen några sekunder för att kontrollera att larmsignalen ljuder.
3. Kontrollera att den röda lampan blinkar någon gång per minut.

EFTER UPPSÄTTNINGEN:

1. Vänta ca 10 minuter efter att du tryckt in testknappen, så att du är säker på att brandvarnaren inte är i pausläge. Tänd sedan en tändsticka och håll den ca 15 cm under och något vid sidan av brandvarnaren. Blås röken lätt i riktning mot varnaren, tills larmet ljuder. Larmet upphör inte förrän brandoset försvunnit ur brandvarnaren. Detta "tändsticks-test" bör göras några gånger om året för att kontrollera att brandvarnaren fungerar.
2. Minst en gång per månad bör du prova brandvarnaren med testknappen.

FALSKT LARM

Speciella luft- och klimatförhållanden, liksom statisk elektricitet, kan i sällsynta fall utlösa falskt larm. Vädra rummet och låt frisk luft blåsa över brandvarnaren tills larmet upphör.

FELSÖKNING

Om larmet inte ljuder då testknappen trycks in:

1. Undersök om brandvarnaren har några synliga skador.
2. Kontrollera att batterikontakten är ordentligt fastsatt på batteriet.
3. Byt batteri. Rekommendationen är att du väljer ett 10-års batteri.

Om ingen av dessa åtgärder hjälper – försök inte själv reparera brandvarnaren. Kontakta distributören, Uniline AB.

så pass länge att man hinner ta sig ut genom ett fönster.

4. Om du har tillgång till brandsläckningsredskap – se till att de fungerar och att du kan sköta dem.
5. Öva utrymning med familjen. Lägg upp det hela som en lek, för att inte skrämma barnen.

OM DET BÖRJAR BRINNA:

1. Väck övriga personer och se till att de kommer ut ur huset. Följ den uppgjorda utrymningsplanen.
2. Stäng om möjligt dörrar och fönster för att begränsa branden.
3. Larma brandkåren (SOS 112) t ex från grannens telefon.
4. Om branden är liten kan du försöka släcka den själv med brandsläckare eller vattenslang. Om branden är mycket liten kan du ta till en filt eller en matta. Se till att du har en reträttväg.
5. Kan du inte släcka själv, så ska du ta dig ut ur huset så snabbt som möjligt.
6. Gå inte tillbaka in i huset när du väl har kommit ut.

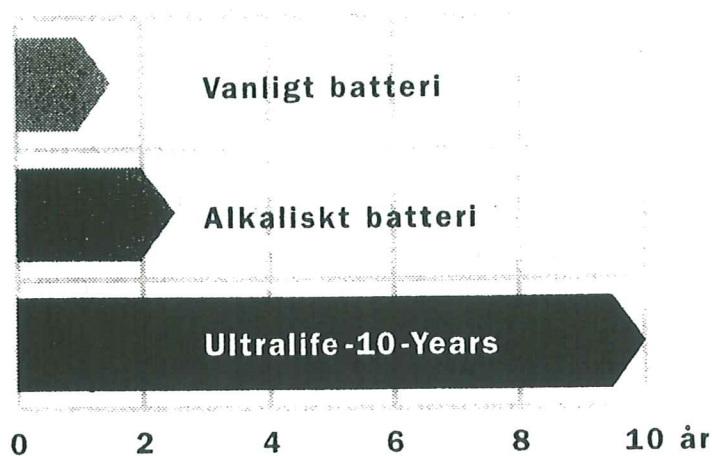
DETTA KAN DU GÖRA FÖR ATT UNDVIKA BRAND

- Förvara tändstickor utom räckhåll för barnen.
- Lämna aldrig levande ljus utan uppsikt.
- Töm aldrig askkoppar i papperskorg eller soppåse utan att allt är ordentligt släckt. Spola gärna vatten i askoppen innan den töms – eller låt den stå över natten.
- Se till att eldhärden i kakelugnen eller öppna spisen alltid är ordentligt släckt eller avskärmd så att inga gnistor kan komma ut, då familjen går till sängs.
- Hantera och förvara brandfarliga vätskor på ett säkert sätt.
- Om du får brand i matolja, fett eller för duegryta – kväv branden med ett lock eller en fuktig handduk. Försök aldrig släcka sådan brand med vatten.
- Använd endast säkringar av rätt styrka i det elektriska systemet – och aldrig hemmagjorda säkringar av något slag.
- Byt ut bristfälliga elsladdar och kontakter.
- Placera inte brännbara föremål i närheten av elektriska uppvärmningsanordningar eller invid öppna spisen.
- Använd endast S-märkta elektriska apparater i hushållet.

BYT TILL 10-ÅRS-BATTERI I ALLA DINA BRANDVARNARE!

Ultralife-10-Years är en helt ny typ av batteri som ger ström till din brandvarnare i upp till 10 års tid, vid normal användning. Jämför själv:

REKOMMENDERAD DRIFTTID FÖR BATTERI I BRANDVARNARE (JONISERANDE TYP)

Ultralife-10-Years är med andra ord det säkraste batteriet för din brandvarnare. Det ger också bästa ekonomin på sikt.

Ultralife-10-Years innehåller dessutom dubbelt så mycket energi som ett alkaliskt batteri – och det är helt fritt från miljöfarlig kvicksilver, bly och kadmium.

Ultralife-10-Years är det idealiska batteriet också för en rad andra strömsnåla apparater – som ska fungera utan avbrott under många år.

För ytterligare information och tekniska data – skriv eller ring till Uniline AB.

TILLVERKARE: GARVAN ENTERPRISES LTD, HONG KONG.

DISTRIBUTÖR: UNILINE AB, BOX 29012, 100 52 STOCKHOLM. TEL 08-720 53 00.

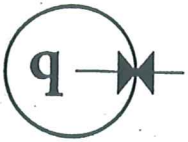
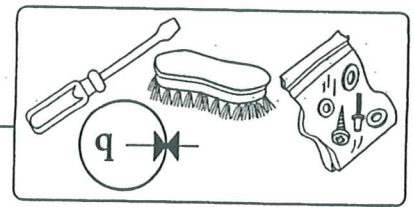
E-mail: info@uniline.se www.uniline.se

STRÅLKÄLLAN OCH SÄKERHETEN

Denna brandvarnare innehåller som strålkälla ett radioaktivt ämne, americium 241. Mängden av detta är 40 kBq (1,0 mCi). Brandvarnaren är granskad och godkänd från strålskyddssynpunkt av Statens Strålskyddsinstitut. Strålskyddsgranskningen visar att vid normal användning av brandvarnaren kan användaren inte få någon stråldos som är av betydelse ur hälsosynpunkt.

Med normal användning avses:

- installation
 - användning i utrymme där personer vistas stadigvarande.
 - underhållsarbete, t ex batteribyte och rengöring enligt instruktion (strålkällan är därvid inte åtkomlig).
- Kasserad brandvarnare får kastas med hushållsavfall.

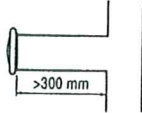
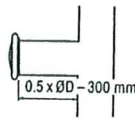
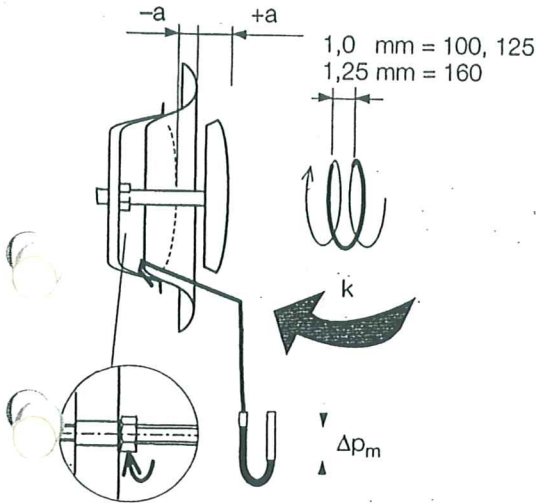
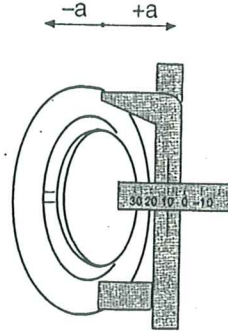

$$q = k \sqrt{\Delta p_m}$$

(l/s) (Pa)

$$q = 3.6k \sqrt{\Delta p_m}$$

(m³/h) (Pa)

ØD	a, mm	-12	-9	-5	0	5	8	12
100	k	0.4	0.7	1.1	1.8	2.4	2.7	3.2

ØD	a, mm	-12	-9	-5	0	5	8	12
100	k	0.4	0.7	1.2	1.8	2.4	2.7	3.2

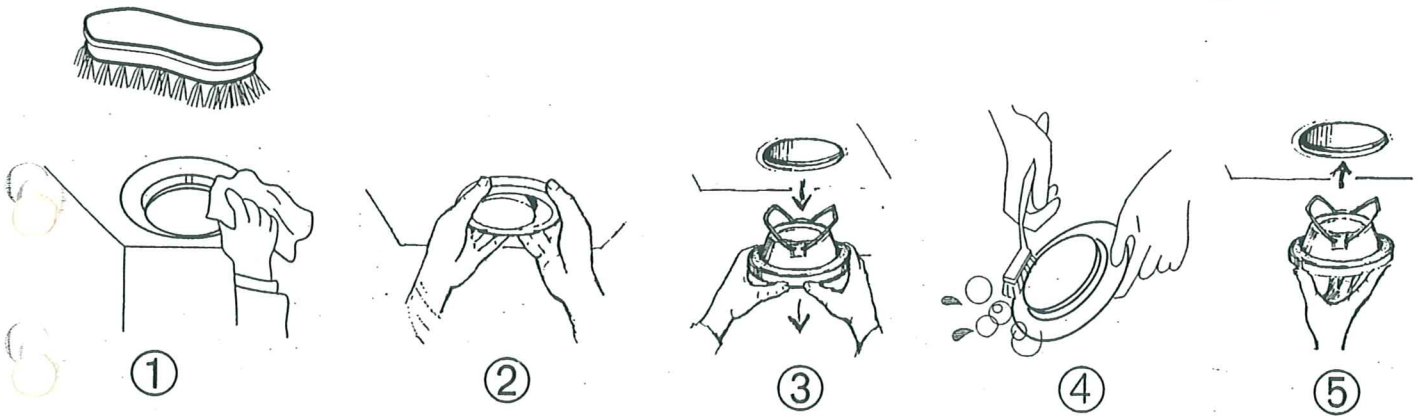
ØD	a, mm	-17	-13	-9	-6	-3	0	5	10	15
125	k	0.8	1.3	1.9	2.4	2.8	3.2	3.9	4.7	5.6

ØD	a, mm	-18	-14	-10	-5	0	6	12
160	k	1.8	2.7	3.3	4.4	4.9	6.3	7.5

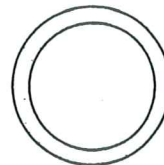
ØD	a, mm	-12	-9	-5	0	5	8	12
100	k	0.4	0.8	1.3	1.9	2.5	2.8	3.2

ØD	a, mm	-17	-13	-9	-6	-3	0	5	10	15
125	k	0.7	1.3	1.9	2.4	2.8	3.3	4.0	4.8	5.7

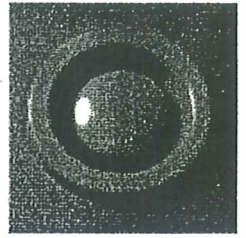
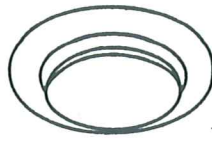
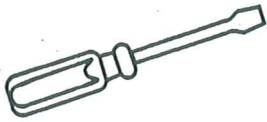
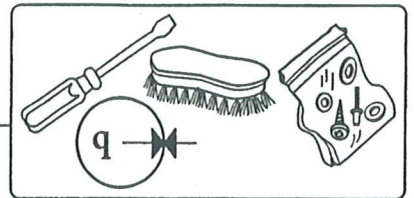
ØD	a, mm	-18	-14	-10	-5	0	6	12
160	k	1.8	2.6	3.4	4.6	5.4	6.6	7.8

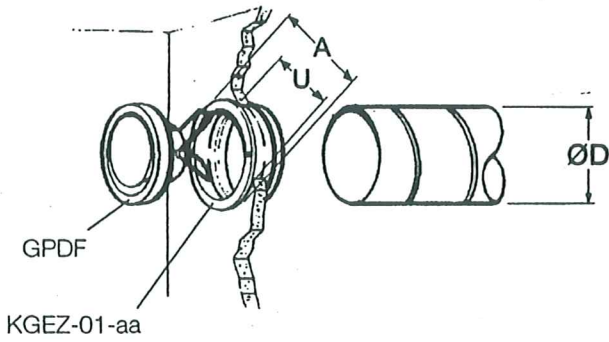
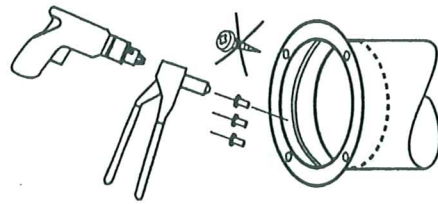
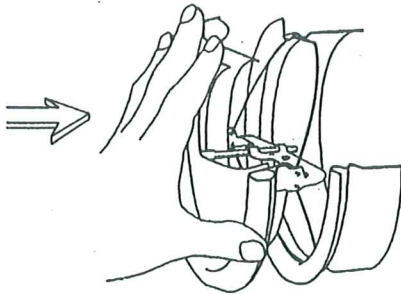
GPDF-100	ØD 100	GPD-99-10-01
GPDF-125	125	GPD-99-12-01
GPDF-160	160	GPD-99-16-01

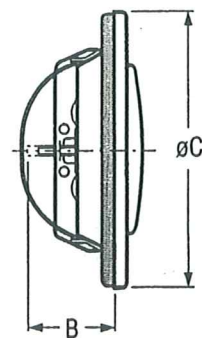
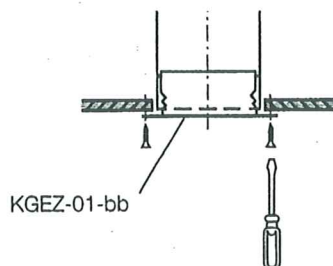
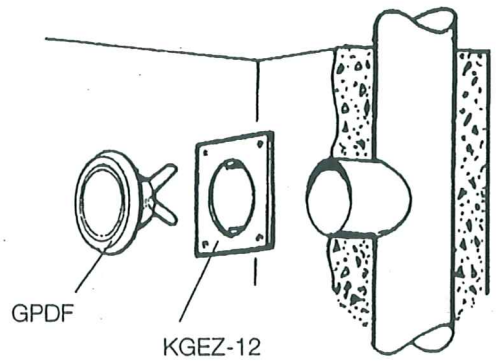
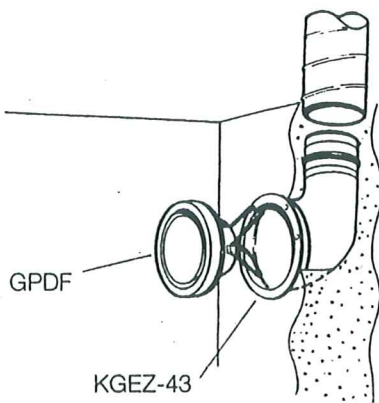
GPDF-100	ØD 100	GPD-99-10-02
GPDF-125	125	GPD-99-12-02
GPDF-160	160	GPD-99-16-02

GPDF

GPDF	ØD	ØU	ØA
100	100	99,3	125
125	125	124,3	140
160	160	159,3	190

	B	øC	kg
GPDF-100	67	132	0.18
GPDF-125	74	162	0.32
GPDF-160	83	205	0.45